

KAMPEN OM DEN GRØNNE VÆKST

DANSK INDUSTRI

NICKLAS FRÄMKE HANSEN

STUDIENUMMER – 10 30 73

KANDIDATAFHANDLING

CAND. SOC. POLITISK KOMMUNIKATION & LEDELSE

VEJLEDER – EMIL HUSTED

DATO FOR AFLEVERING – 15.05.2020

ANTAL ANSLAG – 181.988

ANTAL NORMALSIDER – 79,9

ANTAL SIDER – 76

COPENHAGEN
BUSINESS SCHOOL

HANDELSHØJSKOLEN

ABSTRACT

This dissertation examines the communication by the Confederation of Danish Industry with the object to examine the polyphony that confront and challenge the organisation. The theoretical optic of this thesis is based on Ernesto Laclau and Chantal Mouffe's *discourse theory*, a theoretical framework which provides an insight into how various positions try to affix a certain meaning to the concept of *green growth*. These positions generate distinctive institutional issues that affect the Confederation of Danish Industry. The concept of *universality* and *particularity* is found to be the main issue for the organisation in their communication. This establishes the matter of cutting members who no longer feel represented by the project, while, on the other hand, establishing the issue of being too universal to have power in the political sphere, despite the size of the organisation.

The thesis is divided into two dissimilar analyses that help examine the research question. Part one examines how green growth is articulated and how the communication contains *populism*. Part two examines how discursive struggles arise internally within the Confederation of Danish Industry.

The thesis concludes that different demands of green growth are found within the organisation. Furthermore, the communication of green growth contains a relatively high degree of populism. Finally, several distinctive positions try to influence the meaning of the concept of green growth within the organisation. These factors combine to generate institutional issues for the organisation.

INDHOLDSFORTEGNELSE

ABSTRACT	1
INDLEDNING	4
PROBLEMFELT	5
FREMGANGSMÅDE OG UNDERSØGELSESPØRGSMÅL	6
HISTORIEN OG FAKTA OM DANSK INDUSTRI	7
VIDENSKABSTEORI.....	8
TEORI	10
DISKURSTEORIEN.....	10
<i>HEGEMONI OG DISLOKATION</i>	12
<i>DET DISKURSIVE FELT, DEN KONSTITUTIVE YDERSIDE OG ARTIKULATIONER</i>	14
<i>ELEMENTER, MOMENTER, NODALPUNKT OG FLYDENDE BETEGNER</i>	15
<i>ÆKVIVALENS- OG DIFFERENSKÆDER</i>	16
<i>DET POLITISKE OG ANTAGONISMER</i>	17
POPULISME	19
ANALYSESTRATEGI.....	21
KONDITIONERING	22
<i>DISLOKATION SOM ANALYSENS STARTPUNKT</i>	23
<i>DET TOMME NODALPUNKT OG KOMMUNIKATIVE TEMATIKKER</i>	24
<i>DISKURSENS INDHOLD</i>	25
<i>HEGEMONISK TILSTAND</i>	25
<i>GRADEN AF POPULISME</i>	26
IAGTTAGELSESPUNKT	26
METODISK REFLEKSION	27
DANSK INDUSTRI OG DEN GRØNNE VÆKST – ANALYSEDEL 1	29
EN SAMLET PLAN FOR ØGET VELSTAND OG GRØN OMSTILLING.....	29
DI'S 2030-PLAN SIKRER VÆKST, BESKÆFTIGELSE, KLIMA OG BUDGETBALANCE	34
VI SKAL HANDLE MED VERDEN OG GØRE DEN MERE BÆREDYGTIG.....	38
DEN KONSTITUTIVE YDERSIDE TIL GRØN VÆKST.....	43
GRØN VÆKST OG POPULISME.....	46

DELKONKLUSION	50
PRÆSENTATION AF BRANCHEFÆLLESSKABERNE	51
DISKURSERNE I BRANCHEFÆLLESSKABERNE – ANALYSEDEL 2	52
ØKONOMISK VÆKST	53
<i>SAMLET FORSTÅELSE AF ØKONOMISK VÆKST</i>	59
KLIMALØSNINGER	60
<i>SAMLET FORSTÅELSE AF KLIMALØSNINGER</i>	63
GRØNNE INVESTERINGER	64
<i>SAMLET FORSTÅELSE AF GRØNNE INVESTERINGER</i>	66
GNIDNINGERNE TRÆDER FREM OG INSTITUTIONELLE PROBLEMER	67
DELKONKLUSION	70
DISKUSSION OG PERSPEKTIVERING	71
KONKLUSION	76
LITTERATURLISTE	77
BILAG	83
A) FORSIMPLET ÆKVIVALENSKÆDE AF DISKURSEN OM GRØN VÆKST	83
B) OVERSIGT OVER KRAV TIL DISKURSEN – DI BYG	84
C) OVERSIGT OVER KRAV TIL DISKURSEN – DI ENERGI	84
D) OVERSIGT OVER KRAV TIL DISKURSEN – DI DIGITAL	85
E) OVERSIGT OVER KRAV TIL DISKURSEN – DI RÅDGIVERNE	85
F) OVERSIGT OVER KRAV TIL DISKURSEN – DI TRANSPORT	86
G) ILLUSTRATIV OVERSIGT OVER ANDEN ANALYSEDEL	87

INDLEDNING

Bæredygtighed og den grønne omstilling er blevet et uundgåeligt emne i alle hjørner af samfundet. Klimaforandringerne har bevirket en massiv bevågenhed i den politiske sfære og blandt befolkningen, omdrejningspunktet ved folketingsvalget 2019 var således især rodfastet om den grønne omstilling, og dette bevirkede, at det at være politisk grøn på mange måder blev betragtet som det politiske korrekte. Hertil har dette medført, at flere interesseorganisationer skal genfinde deres ståsted i en ny grøn sfære. Slotsholmen i København har altid været præget af mange divergerende og særpræget interesser. Flere af de store interesseorganisationer har assisteret og påvirket den politiske proces og dagsorden. Landbrug & Fødevarer, Dansk Erhverv, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Byggeri, Dansk Energi, Dansk Industri med flere er blot nogle af disse fællesskaber, der søger mod magten på Christiansborg. Antallet af medlemsvirksomheder i disse interesseorganisationer er steget over en lang årrække (Esbensen 2007, 136-137). Organisationerne favner dermed mange afvigende heterogene interesser, og således er interesseorganisationerne udsat for mange vinkler, der påvirker og former betingelserne. Dette skaber en kompleksitet i branche- og interesseorganisationerne, der lurer under overfladen. Dansk Industri er et eksempel på en organisation, der har formet antallet af medlemsvirksomheder. Medlemskredsen består i dag af omkring 11.000 medlemsvirksomheder fordelt ud over hele landet (Dansk Industri 2020A). Tilføjelsen af heterogene medlemsvirksomheder og flere fusioner afskygger et billede om et større ønske om at øge magten og rollen i den nuværende grønne politiske sfære. Tilføjelsen af de mange medlemsvirksomheder former dog muligheden for institutionelle hovedpiner, da særinteresser kan gøre det vanskeligt at tale med én stemme og begrænse den reelle handlekraft (Esbensen 2007, 136-137). Flere af medlemsvirksomhederne er da også i opposition til hinanden, hvilket skaber en sfære, hvor forskellige interessenter søger at påvirke kursen for Dansk Industri. Dette etablerer muligheden for intern splid, misforhold eller decideret udtrædelse fra organisationen. Officielle politiske debatfora er ofte platforme for politiske uoverensstemmelser i Dansk Industri, eksempelvis var der klare eksempler på særinteresser i organisationen ved Transportens Dag 2019, hvor diskussionen om den grønne omstilling udviklede sig til en tydelig mislyd mellem forskellige virksomheder (Dansk Industri 2019U). Forskellige transportvirksomheder betonedede en række politiske ønsker til politiske transportordførere. Disse ønsker gik i hver sin retning og udfoldede sig til en reel negativ uoverensstemmelse, der gjorde politikerne desorienterede om, hvilken retning Dansk Industri reelt ønskede fra den politiske verden. Dansk Industri var altså ikke i stand til at samle sig og udnytte sin egen kraft og størrelse. Særinteresserne skaber altså misklang og påvirker handlingsmulighederne i interesseorganisationen.

PROBLEMFELT

Udadtil og på overfladen iagttages alt som værende harmonisk og fredsommeligt i Industriens Hus, som er Dansk Industris hovedkontor. Lyttes der på vandrørene i bygningen, er denne fordragelighed fyldt med kompleksitet. På papiret er Dansk Industri (herefter DI) en organisation, som rummer adskillige forskellige virksomheder; fra enmandsvirksomheder til konglomeratvirksomheder. Således kan DI iagttages som en organisation, der rummer mere end 11.000 forskellige delkomponenter, da der er tale om et hav fyldt med heterogene enheder med egne særinteresser, samlet i et fælles system. Disse enheder og deres særinteresser kan stå i kontrast eller direkte konkurrence med naboenheden. Dette skaber en kompleksitet, hvor organisationen forsøger at repræsentere alle virksomhederne, og imens er kommunikationen ikke i stand til at udtale eller viderebringe interesser, der står i kontrast. DI begrænses altså potentielt i sit arbejde med at repræsentere interesser grundet modstridigheder. Denne kompleksitet kan medføre, at DI ej kan udtale sig, eller at udtalelserne bliver yderst vage, således er der mulighed for, at organisationens styrke mindskes af dens egen størrelse og handlinger. Organisationens handlinger og formåen kvæles altså potentielt af den interne organisationsstruktur.

Klimaforandringerne var et ganske tydeligt politisk omdrejningspunkt ved folketingsvalget 2019. Den grønne klimabølge påvirkede og rystede nærmest alt på sin vej og påvirkede tilmed også DI. DI udgav få måneder efter valget en ny strategi: *DI's 2030-plan – Sammen skaber vi grøn vækst*. Planen viser, hvordan Danmark kan skabe økonomisk vækst anlagt på grønne og bæredygtige tiltag (Dansk Industri 2019). Således kan der argumenteres for, at planen er et svar på en grøn efterspørgsel, og denne nye grønne forklædning afstedkommer en væsentlig undren om DI's tilgang til grøn vækst. Hvordan tilskriver organisationen mening til den grønne vækst? Hvilke stridigheder og særinteresser medfører og udtrykkes i denne plan? Hvilke institutionelle udfordringer medfører en sådan plan? Således søger dette speciale at iagttage DI's kommunikation og position i en ny grøn politisk verden.

Fundamentet for nærværende speciale opføres på en *poststrukturalistisk* syns- og indgangsvinkel. Således kan det iagttages, hvordan forskellige positioner søger at udfylde grøn vækst med mening. Dette kan afstedkomme en kommunikativ kamp om meningstilskrivelse internt i organisationen. Nærmere bestemt anvendes teoretiske værktøjer fra de politiske tænkere, Ernesto Laclau (1935-2014) og Chantal Mouffe (1943-) til at belyse ovenstående problemfelt. Laclau og Mouffes *diskursteori* giver indblik i, hvordan *diskurser* fremtræder og kæmper mod hinanden om at fiksere et bestemt betydningsindhold, der over tid kan konstitueres og defineres som *sandhed* (Laclau & Mouffe 2002).

Samtidig kigger og anvender specialet også Laclaus senere udviklede og særprægede *populismeteor*i. Populisme er, jævnfør teorien, allestedsnærværende i politiske projekter og ej absolut normativt negativt. Således er der tale om et gradsspørgsmål af populisme i politiske projekter (Laclau 2005). Populisme er altså til stede i en eller anden grad, hvorfor det må undersøges, hvordan det træder frem. De poststrukturalistiske teoretiske byggesten udfoldes og behandles senere i specialets teoriafsnit. Specialets fundament konstrueres altså på en poststrukturalistisk tilgang ud fra ovenstående teorier.

Forrige afsnit har etableret en undren om, hvordan DI kan repræsentere alle medlemsvirksomheder. Derfor udfoldes en analyse af hvilke institutionelle- og kommunikative udfordringer, der skabes i DI. Specialet undersøger dermed organisationens kommunikation på det grønne og bæredygtige område, dette er for at belyse potentielle stridigheder og kommunikative kampe på området i organisationen. Gennem to delanalyser undersøger specialet følgende problemformulering:

Hvordan meningsudfylder Dansk Industri idéen om grøn vækst, og hvordan opstår der diskursive kampe internt i organisationen om grøn vækst?

Problemformuleringen undersøges gennem nedenstående to undersøgelsesspørgsmål.

FREMGANGSMÅDE OG UNDERSØGELSESPØRGSMÅL

Den første delanalyse anvender elementer og værktøjer fra Laclau og Mouffes poststrukturalistiske diskursteori. Analysen undersøger, hvordan organisationen tilskriver mening til grøn vækst i planen: DI's 2030-plan – Sammen skaber vi grøn vækst. Videre belyses en undersøgelse af, hvad grøn vækst kan iagttages som, over for hvad grøn vækst ikke iagttages som i kommunikationen hos DI. Endelig afklares det i hvor høj en grad planen, som et politisk projekt, rummer populistiske elementer. Dette udfoldes gennem følgende arbejds spørgsmål: *Hvordan søger DI at meningsudfylde grøn vækst i planen 'Sammen skaber vi grøn vækst', samt i hvilken grad etableres der et populistisk forhold?*

Ligeledes anvendes diskursteorien også i anden delanalyse. Her undersøges organisationens kommunikation i branchefællesskaberne. Disse fællesskaber iagttages for at undersøge meningstilskrivelse af grøn vækst i de forskellige branchefællesskaber, og dette er for at belyse potentielle kommunikative kampe og stridigheder internt i organisationen. Dette udfoldes gennem følgende arbejds spørgsmål: *Hvilke kommunikative kampe udspilles internt i organisationen?*

HISTORIEN OG FAKTA OM DANSK INDUSTRI

Enhver forståelse af nutiden bygger som regel på en retrospektiv forståelse, således inddrages en kort beretning om det historiske grundlag for etableringen af DI. Industriforeningen blev grundlagt i 1838 med formålet om at arbejde for at fremme industrien. En udvidelse af organisationens aktiviteter i 1910 medførte, at organisationen fik beskaffenhed af en nymodens interesseorganisation, og dette medførte et navneskift til Industrirådet. På daværende tidspunkt repræsenterede Industrirådet interesser på det erhvervspolitiske område for industrien, mens Dansk Arbejdsgiverforening varetog de arbejdsmarkedspolitiske interesser. I 1992 smeltede Industrirådet og Industriens Arbejdsgivere (organisation under Dansk Arbejdsgiverforening) sammen og etablerede sig som Dansk Industri (Den Store Danske 2020). Dette har medført, at DI er Danmarks største arbejdsgiverorganisation i 2020 (Dansk Industri 2020B).

Set udefra rummer organisationen en kompleks og knudret struktur, således følger en kort skitsering af denne konstruktion. Organisationen består af 8 branchefællesskaber, 18 regionalforeninger samt 75 medlemsforeninger. Branchefællesskaberne rummer en faglig dimension, hvor medlemsvirksomhederne tilbydes en mulighed for at deltage i et udvalg og dermed sætte retningslinjer for branchefællesskabets interesser og beslutninger. Regionalforeningerne kan beskrives som bindeleddet mellem hovedkontoret og det regionale landskab, der søger at optimere erhvervsklimaet regionalt. Endelig er medlemsforeningerne associerede interesseorganisationer, der varetager branchefaglige forhold. Disse foreninger er grundlæggende autonome af natur, men underkaster sig hovedsageligt dagsordenen og støtte fra DI. Således er der et tæt samarbejde mellem medlemsforeningerne og DI (Ibid.).

Videre bør det nævnes, at DI rummer mere end 11.000 heterogene virksomheder, hvoraf 41 % af disse betragtes som fremstillingsvirksomheder, 15 % som vidensservice-virksomheder, 15 % som virksomheder, der arbejder inden for handel, 11 % som informations- og kommunikationsvirksomheder og resten beskæftiger sig med henholdsvis service, energi og forsyning samt øvrige sektorer. Virksomhederne varierer i størrelse, heraf er 43 % af virksomhederne at betragte som virksomheder med 0-10 medarbejdere, 36 % med 11-50 ansatte, 9 % mellem 51-100 ansatte og endelig har 12 % mere end 100 ansatte (Dansk Industri 2020A). DI er altså en altomfavnende organisation, der rummer organisationer med forskellige interesser og fagkundskaber.

VIDENSKABSTEORI

Et centralt element i specialets opbygning og undersøgelse er dets videnskabsteoretiske forståelse. Videnskabsteori er et værktøj til at kunne iagttage verden, og hvordan denne kan træde frem. Dette medvirker til at forme specialets begrænsninger, erkendelse og muligheder (Egholm 2014). Videnskabsteori rummer forskellige positioner, hvor teorier knytter an til forskellige traditioner. Poststrukturalismen udspringer af *strukturalismen* og *konstruktivismen*, men afviger på flere måder. Traditionelle videnskabsteoretiske positioner indfanger som sådan ikke poststrukturalismen, som dermed kobles til en *analysestrategi* (Esmark, Laustsen & Andersen 2005, 9). Forståelsen af dette begreb udfoldes i specialets nedenstående og centrale analysestrategiafsnit. Videnskabsteoretiske positioner, såvel som analysestrategi, bevirker en række implikationer.

Diskursteorien rummer en *epistemologisk* karakter, hvorfor epistemologien opnår forrang. *Ontologien* forsvinder ikke nødvendigvis, men epistemologien er altså fremherskende. Konsekvensen heraf betyder, at diskursteorien iagttager hele verden som værende diskursivt funderet, og dermed etableres en epistemologisk forankring, der samtidig kan reduceres til en ontologisk status: "Der er særligt to ontologiske pointer, der har betydning for epistemologien. Den første er, at al væren er diskursivt artikuleret, og den anden er, at alting af samme grund er grundlæggende dislokeret (...)" (Hansen 2013, 448). På denne måde hænger ontologien og epistemologien sammen. Epistemologien er af natur kritisk over for en total objektivitet, hvorimod ontologien italesætter, at der findes et universelt udgangspunkt, som er uafhængig af vores forståelse (Egholm 2014, 25-31). Således er specialet kritisk over for etableringen af en total sandhed, men anerkender, at fænomener eksisterer uagtet vores forståelse af dem. Dette går i forlængelse af specialets sandhedsforståelse.

Sandhedsbegrebet iagttages som en kontingent konstruktion, der formes og konstitueres indefra. Dermed eksisterer der ikke en total objektiv sandhed, men blot konstruktioner af sandheder i diskurser (Ibid., 156). Sandhed fremtræder som værende diskursivt konstrueret, hvilket betyder, at iagttageren kun kan se udlægninger og konstruktioner af sandheden. Dette betyder dog ikke, at der ikke findes noget ude i verden uden for diskursen, men blot at det, der eksisterer opnår sin mening af den udlægning, der knyttes til. Diskursteorien er altså en foranderlig og skabende struktur, der bevirker en umulighed af en total fastlåsning af tingenes tilstand (Ibid.). Specialets sandheds- og udsigelsesgrad vil mere eller mindre fremtræde som en konstruktion eller udlægning af sandheden. Hertil vil udsigelseskraften, og sandheden heraf i selve specialet, vurderes som værende kontingent,

og dermed er specialets udfald, jævnfør den diskursteoretiske tankegang, én udlægning af flere mulige. Sandhedsidealet kan altså variere fra perspektiv til perspektiv. Hensigten er dog ikke at fremanalysere en højere sandhed, tværtimod drejer det sig om at beskrive og udpege oplevede sandheder i kommunikationen. Således har specialet ikke til formål at finde en ontologisk definitiv sandhed, men derimod at undersøge meningstilskrivelser og oplevede sandheder. Såfremt specialet var funderet på en ontologisk og *nomotetisk* tilgang, ville hensigten snarere være at finde frem til en endegyldig sandhed ude i verden gennem metodiske og teoretiske værktøjer (Ibid.). Hvor ontologien er afhængig af et sæt af metoderegler, der betinger virkelighedsforståelsen, er epistemologien og analysestrategien en måde, hvorpå man konstruerer andres iagttagelser som objekt for sine egne. Altså etableres muligheden til at iagttage, hvordan lige netop en specifik diskurs og udlægning af sandheden er blevet skabt, gennem en *ideografisk* tilgangsvinkel (Esmark, Laustsen & Andersen 2005, 11). Sandheden kan dog vurderes via *kohærensteori*, hvor et udsagn opleves mere sandt, hvis det indgår i et system med andre subjektive fortolkninger uden opposition (Egholm 2014, 236-237).

Diskursteoriens erkendelsesinteresse og ramme fremtræder som værende: "(...) at bidrage til indsigten i kontingens: at uanset hvor nødvendigt, naturligt eller universelt den analyserede sociale størrelse forekommer os, må det være muligt at vise, at det er resultat af en kontingent institutionalisering og derfor kunne have været anderledes" (Hansen 2003, 53). Dermed er specialets erkendelsesinteresse at påvise, at det, der forekommer som stabile og naturlige forhold, i virkeligheden er midlertidige fastlåsnings og således ikke nødvendigheder (Ibid., 53). Formålet med diskursteorien er netop at drage påstande om nødvendigheder i tvivl, hvorfor det handler om at vise, at det analyserede hverken er naturligt eller nødvendigt (Ibid.). Specialet tilsidesætter altså idéen om verden som værende endegyldigt fastlåst og uforanderlig. Videre er specialets, såvel som diskursteoriens, erkendelsesinteresse forankret på tesen om *eksklusion*, hvilket betyder, at intet er fremkommet naturligt. Tværtimod er alt fremkommet gennem en række beslutninger, der har medvirket til at ekskludere alternative muligheder i diskurser. Således er eksklusioner et grundlæggende element i diskursteorien og således også for dette speciale (Hansen 2013, 452-453).

Videnskabsteoretisk bliver analysens formål altså at undersøge, hvorledes diskurser etableres i verden. Diskurser og fænomener har hertil ingen essens i sig selv, derfor undersøges det, hvordan de skabes. Det handler om at begribe, hvordan disse får tillagt mening og forklare denne betydningstilskrivning.

TEORI

Udfoldelsen og retningen for analysen baseres som nævnt på den poststrukturalistiske diskursteori. Derfor er specialet tæt knyttet til Laclau og Mouffes værktøjer og de blindheder, som dette medfører. Anvendeligheden af denne teoretiske vinkel til at undersøge ovenstående problemfelt belyses i nedenstående teoriafsnit samt det analysestrategiske afsnit. Diskursteorien vægtes særligt til iagttagelsen af de diskursive interne kampe i organisationen, hvorimod populismeteorien inddrages til at kunne iagttage, hvordan politiske krav og en ydre fjende opstår i det populistiske projekt. Forskellen mellem disse teoretiske værktøjer kommer til udtryk i nedenstående. Teoriafsnittet udfoldes forholdsvis deskriptivt og sterilt som en minutøs gennemgang af de centrale teorielementer, der anvendes i specialets to analyseafsnit. Efterfølgende søges teorien udfoldet i en mere praktisk forstand i analysestrategiafsnittet. Først præsenteres diskursteorien og dernæst populismeteorien.

DISKURSTEORIEN

Laclau og Mouffes diskursteori rummer mange komplekse dimensioner og er funderet på et relativt højt abstraktionsniveau. Karakteren af diskursteorien er særlig universel, da teorien kan anvendes til diverse analysestrategiske formål, heraf er teorien hovedsagelig blevet anvendt til politisk kommunikation (Hansen 2005, 177). Flere teoretiske positioner har influeret Laclau og Mouffes teoretiske arbejde, således har særligt *marxismen*, konstruktivismen og strukturalismen påvirket den poststrukturalistiske diskursteori (Laclau & Mouffe 2002, 11-12). Tænkere såsom Michel Foucault (1926-1984), Jacques Derrida (1930-2004), Antonio Gramsci (1891-1937) og Ferdinand de Saussure (1857-1913) har influeret diskursteorien, altså er teorien et samsurium af flere teoretiske ingredienser.

Diskursteoriens fundament baseres på idéen om, at alt i verden er diskursivt konstrueret. Således er intet fastlagt eller givet på forhånd, og dermed kan der aldrig opnås en uigenkaldelig sandhed. Dette medfører, at verden befinder sig i et konstant felt af forskellige diskursive kampe, der søger at konstruere verden på en speciel måde. Disse kampe er centrale i diskursteorien (Ibid.). Som nævnt har især strukturalismen, herunder sprogvidenskaben, påvirket teorien (Ibid., 15). Særligt hentes og anvendes tanken om det arbitrære forhold, mellem *betegner* (udtryk) og *betegnet* (indhold). I sin basisform betyder dette, at nødvendigheden og naturligheden mellem betegneren; *h-u-n-d* og det betegnet; *hund*, ej fremtræder som et naturligt forhold. Der eksisterer altså en kontingent forståelse mellem disse to forhold, at sammenhængen mellem disse kan være anderledes (Howarth 2005, 35-36). Dette bevirker, at intet er fastlagt på forhånd, og alt er et resultat af en given proces: "(...) politik

og hegemoni er netop spørgsmålet om at fikse et bestemt betydningsindhold til et givet udtryk" (Laclau & Mouffe 2002, 21). Videre kan intet fastlægges entydigt, hvorfor betydning skabes i relationen, der indtræffer. Grundlæggende betyder dette, at der formes nye betydninger hver gang noget sættes i en ny relation. Grøn vækst vil eksempelvis ændre karakter anhängig af hvad, der relateres til. Således fremtræder verden som værende kontingent, hvorfor konflikter om at definere indhold konstant forekommer. Diskursteoriens overordnet formål kan således siges at være: "(...) at kortlægge de processer, hvori vi kæmper om, hvordan tegnenes betydning skal fastlægges, og hvor nogle betydnings-fikseringer bliver så konventionaliserede, at vi opfatter dem som naturlige" (Phillips & Jørgensen 1999, 36). Ovenstående antyder, at noget kan forekomme og virke naturligt.

Diskursteorien lader sig ikke begrænse til sproget, men kan omhandle alt i verden. Den fysiske og sociale sfære er forankret og formidlet gennem diskurser. Dette bevirker, at intet er fastlagt i forvejen, og dermed er alt skabt gennem diskursive meningstilskrivelser: "A stone exists independently of any system of social relations, but it is, for instance, either a projectile or an object of aesthetic contemplation only within a specific discursive configuration" (Laclau 1990, 101). Som antydnet kan intet fikseres entydigt, men dette betyder ikke, at noget ikke kan fremtræde mere *objektivt* end andet. Verden er altså ikke konstant under forandring, men den er dog struktureret for perioder i tiden. Noget kan altså betragtes som objektivt, der kan være udfordrende og besværligt at tænke anderledes. I perioder kan noget forekomme så naturligt, at der ikke synes andre muligheder og alternativer. Tænk blot på klimakrisen der i perioder virker så tydelig, at intet kan betvivle denne konstruktion (nogle perioder opleves dog en skepsis omkring denne klimakrise). Diskurser, der virker så naturlige og selvfølgelige, kaldes for objektive eller *sedimenteret* (Phillips & Jørgensen 1999, 47-48). Fuldkommen fastlåsning af betydning forekommer altså aldrig, men der findes stadig noget relativt fast, som i perioder udelukker andre mulige alternativer:

"The impossibility of an ultimate fixity of meaning implies that there have to be partial fixations - otherwise, the very flow of differences would be impossible. Even in order to differ, to subvert meaning, there has to be a meaning. If the social does not manage to fix itself in the intelligible and instituted forms of a society, the social only exists, however, as an effort to construct that impossible object." (Laclau og Mouffe 1985, 112).

HEGEMONI OG DISLOKATION

Ovenstående har indtil videre kun kredset om *hegemonibegrebet*, hvorfor begrebet nu tydeliggøres. Særligt er hegemonibegrebet centralt for specialets videre forståelseshorisont og arbejdsramme. Diskursteorien trækker som nævnt på flere teoretiske positioner, heraf kommer forskelle til udtryk. Marxismen tilskrev den økonomiske base, som determinerende i samfundet, hvorfor verden var opdelt i henholdsvis arbejderbevægelsen og borgerskabet. Disse klasser var centrum for såkaldte hegemoniske projekter (Hansen 2005, 178-179). Diskursteorien tænker dette anderledes og udbreder forståelsen af hegemonibegrebet til at omhandle noget mere end blot disse to omtalte klasser: "Med poststrukturalismen som udgangspunkt, kan vi ikke antage, at der er en økonomisk determination, der udpeger bestemte klassepositioner (borgerskabet og arbejderklassen) som de eneste muligheder for hegemoniske projekter" (Ibid., 179). Diskursteorien hævder, at hegemoniske projekter aldrig eksisterer eller bundes i en nødvendighed, der er givet på forhånd, hvorfor disse projekter forekommer i alle lag af samfundets dybde. Der eksisterer altså ingen automatik om hvilke kampe, der kan udfoldes eller danne et center for hegemoniske projekter. På denne måde bevæger diskursteorien sig hinsides Gramscis forståelse af hegemoni (Laclau & Mouffe 2002, 18, 92-94). Derfor er rummet for hegemoniske projekter noget bredere og åbent end Gramscis forståelse:

"I en given samfundsformation kan der være en mangfoldighed af hegemoniske knudepunkter. Men i den udstrækning det sociale er en uendelighed, som ikke kan reduceres til noget underliggende enhedsligt princip, har selve ideen om et centrum, for det sociale overhovedet ingen mening." (Ibid., 94).

Gramsci har dog virket som en særlig inspirator for Laclau og Mouffe, da han har medvirket til at løsne på marxismens forståelse af økonomien som kernen, da han mente, at økonomisk determinans ikke kunne begrundes som en tilstrækkelig forklaring på de herskende klassers magtpositioner. Således anvendte han hegemonibegrebet til at forklare de processer, der skaber folkets bevidsthed. Hegemoni er hos Gramsci begrebet for den herskende konsensus i samfundet for så vidt, at den tilslører folkets virkelige interesser (Phillips & Jørgensen 1999, 42-43). Laclau og Mouffe radikaliserer teorien ved at afskaffe den *objektivisme* eller *essentialisme*, der etableres hos Gramsci. Hos Laclau og Mouffe findes der ingen objektive love, der inddeler samfundet i bestemte grupper. De grupper, der eksisterer, er altid skabt i politiske diskursive processer jævnfør diskursteorien.

Laclau og Mouffe vender dog ej den historiske materiales basisoverbygning på hovedet (Ibid., 44), og dette betyder, at diskursteorien ej hævder, at diskurserne kontrollerer og styrer selve økonomien.

Grundlæggende betyder hegemonibegrebet, at én diskurs opnår dominans i forhold til andre diskurser: "(...) the expansion of a discourse, or set of discourses, into a dominant horizon of social orientation and action by means of articulating unfixed elements into partially fixed moments in a context crisscrossed by antagonistic forces" (Torfing 1999, 101). Hegemoni er altså entydighed af diskurser, og det betyder, at en hegemonisk tilstand opnås gennem udelukkelsen af andre potentielle diskurser (Phillips & Jørgensen 1999, 60). Således er formålet at skabe en fastlåst hegemonisk situation og dermed skabe entydighed på tværs af feltet, hvormed andre mulige eller modstridende diskurser udelukkes. Hegemoni er derfor et udtryk for at opnå selve definitionsretten på et særligt diskursivt felt. Grundlæggende opstilles der særlige betingelser for identifikationen af et hegemoniprojekt: 1) nærværet af *antagonisme*, 2) *ækvivalensrelationer*, 3) nyt forsøg på fastlåsning af *dislokationen* (Laclau & Mouffe 2002, 90) (Laclau & Mouffe 1985, 141-142). Dette vil blive yderligere uddybet.

Begrebet dislokation vil ofte være udgangspunktet for selve analysen af det hegemoniske projekt. Der søges at identificere den eller de rystelser (dislokation), der har medvirket til, at dette nye projekt kan opstå. Således identificeres hvilken dislokation, der satte hegemoniseringsprocessen i gang. Grundlæggende betyder dislokationen, at noget er rystet ud af led, og at feltet således kan anses som værende forstyrret: "A destabilization of a discourse that results from the emergence of events that cannot be domesticated, symbolized or integrated within the discourse in question" (Torfing 1999, 301). Dislokationer kan fremspire på alle tænkbare måder og affordrer en særlig argumentation. Argumentationen kræves for at kunne dømme, at netop denne dislokation har fundet sted på området: "(...) dislokationer vil give anledning til kampe om at 're-lokere', dvs. at forskellige diskurser kæmper om at re-artikulere de rystede forhold" (Hansen 2017B, 343). De forskellige hegemoniske projekter på området vil alle kæmpe om at re-artikulere og sedimentere eller fastlåse det rystede. Således bevirker dislokationen, at der skabes en række kampe om at hegemonisere det dislokerede. Begreberne dislokation og sedimentering er hertil hinandens oppositionelle side (Hansen 2005, 180). Såfremt en diskurs opnår definitionsretten på det rystede område, vil diskursen betragtes hegemonisk (Phillips & Jørgensen 1999, 61).

DET DISKURSIVE FELT, DEN KONSTITUTIVE YDERSIDE OG ARTIKULATIONER

Diskurser er aldrig en fastlagt totalitet, således rummer alle diskurser en relativ grad af åbenhed. Fikseringen af *artikulationer* og mening i en diskurs eksisterer dermed kun i et konkret øjeblik, samtidig eksisterer et hav af overskud af mening og ufikserede dimensioner uden for selve diskursen. Dette reservoir uden fiksering identificeres som *det diskursive felt* (Laclau & Mouffe 1985, 111). Distinktion mellem diskurs]det diskursive felt eller det fikserede]ufikserede opstilles altså. Dermed er det diskursive felt alt det, som ikke lader sig indfange i diskursen (Torfing 1999, 92-93). Betingelsen for diskursens udfoldelse og indhold er netop hvad, der sættes på ydersiden af diskursen: "Det diskursive felt er et reservoir af betydningstilskrivninger, som tegn har haft eller har i andre diskurser, men som ignoreres i den specifikke diskurs for at skabe entydighed" (Phillips & Jørgensen 1999, 37). Diskurs er altså en reduktion af diskursens egne muligheder, hvoraf ydersiden er dens umulighed og en faktor til at underminere diskursen. Således kan ydersiden opløse enhver diskurs. Dette er et udtryk for begrebet *konstitutiv yderside* (Laclau 1990). Den konstitutive yderside giver *nodalpunktet* betydning via en antagonistisk relation til, hvad nodalpunktet netop ej fremtræder som.

Diskursteorien udvider Foucaults diskursbegreb til at kunne omhandle alt, der er diskursivt formuleret. Det betyder, at: "(...) den sociale verden er meningsfuld, og at de meninger, den tilskrives (og kan tilskrives), ikke er begrænset af nogen 'aprioriske' nødvendigheder, givet på et mere objektivt plan end de diskursive fremtrædelser" (Laclau & Mouffe 2002, 20). Diskurser er forskellige helheder, der konstant fikses af betydning. Udformningen af diskurser afhænger af tilknytningen til artikulationerne og er resultat af en artikulatorisk praksis. Relationen mellem artikulationer, *elementer* og *momenter* medvirker til at forme selve strukturen i den givende diskurs:

"I denne diskussion vil vi bruge artikulation om enhver praksis, som etablerer en relation mellem elementer, således at deres identitet modificeres som følge af denne artikulatoriske praksis. Den strukturerede totalitet, som resulterer af den artikulatoriske praksis, vil vi kalde for diskurs. De differentielle positioner vil vi - i den udstrækning de optræder som artikulerede inden for en diskurs – kalde for momenter. I modsætning hertil vil vi kalde enhver forskel, som ikke er diskursivt artikuleret, for element." (Ibid., 52).

En artikulation er en sammenkædning af flere enheder, der ikke har et naturligt forhold til hinanden. Enhver diskurs består hertil af en struktureret totalitet, der etableres grundet en artikulatorisk praksis:

"(...) dvs. en (relativ) helhed, hvis 'dele' (eller momenter som de kaldes) står i et relativt stabilt forhold til hinanden" (Laclau & Mouffe 2002, 24). Momenter betydning etableres via en struktureret forbindelse til andre momenter, disse forbindelser er ej naturlige, men er igen et resultat af en artikulatorisk praksis (Ibid., 24). Forskellen mellem elementer og momenter beskrives nedenfor.

ELEMENTER, MOMENTER, NODALPUNKT OG FLYDENDE BETEGNER

Diskursteoriens begrebsreservoir indeholder førnævnte begreber; elementer og momenter. Elementerne er flertydige tegn og begreber, der endnu ikke er fikseret og fastlåst til en given diskurs. En reduktion af denne flertydighed bevirker, at elementerne fikseres og kan omdannes til et moment (Phillips & Jørgensen 1999, 38). Med andre ord er elementer betegnere, hvorom der eksisterer en fikseringskamp om noget, der endnu ikke er tilknyttet en diskurs (Laclau & Mouffe 2002, 52-53). Momenter rummer modsat en høj grad af fiksering med tilknytning til en fast betegner og diskurs. Således eksisterer der ikke en fikseringskamp om momenter: "Et moment er derfor et element, der har opnået en høj grad af fiksering, dvs. fast tilknytning til en enkelt betegner" (Hansen 2017B, 344).

En diskurs rummer altid et specifikt ophøjet moment, og dette kaldes et nodalpunkt i diskursteorien. Anvendelsen af *knudepunkt* eller *tom betegner* bruges som synonym hertil (Hansen 2005, 181). Nodalpunktet bevirker, at andre tegn struktureres og får deres betydning herfra, således opnår elementer og momenter betydning via forholdet til nodalpunktet (Phillips & Jørgensen 1999, 37). Ofte vil nodalpunktet fremtræde som et symbol, der er tomt for mening og dermed er i stand til at repræsentere en mangfoldighed af mening, uden at der nødvendigvis skabes et hierarki herom. Nodalpunktet opnår desuden mening via den konstitutive yderside, altså hvad nodalpunktet ikke er (Laclau & Mouffe 1985). Nodalpunkt i en diskurs kan desuden være et moment i en anden diskurs (Ibid., 139). Momenter er aldrig givet til at skulle udgøre et nodalpunkt i en specifik diskurs, hvorfor lokaliseringen af det givne nodalpunkt i den enkelte diskurs altid kræver argumentation via empirien: "Der kan ikke gives endegyldige metodiske regler for, hvordan man slår ned på det rigtige knudepunkt i diskursen. Man må simpelthen læse og arbejde med materialet og argumentere for, at netop dette punkt er det, der leverer den artikulatoriske logik" (Hansen 2017B, 350).

Diskursteorien indeholder også et særligt åbent begreb kaldet *flydende betegner* (Laclau 1990, 28). Begrebet rummer en særlig høj grad af forskellig meningstilskrivelse og dermed mange tilknytninger. Diskurser vil kæmpe om at udfylde sådanne betegnere med mening for at sedimentere betydningen.

Demokrati kan anses som et typisk eksempel på en flydende betegner (Laclau og Mouffe 2002, 121). Herom kan demokrati optræde i mange modstridende diskurser, eksempelvis er demokrati én ting i en antifascistisk diskurs og noget helt andet i en antikommunistisk diskurs (Laclau 1990, 28). Diskurser søger altså at artikulere sådanne begreber på en særlig afvigende måde. Begrebet henviser til den kamp, der eksisterer om tegn, diskurserne imellem (Phillips & Jørgensen 1999, 39, 51-52). Den flydende betegner kan siges at være et ophøjet element og nodalpunkt et ophøjet moment:

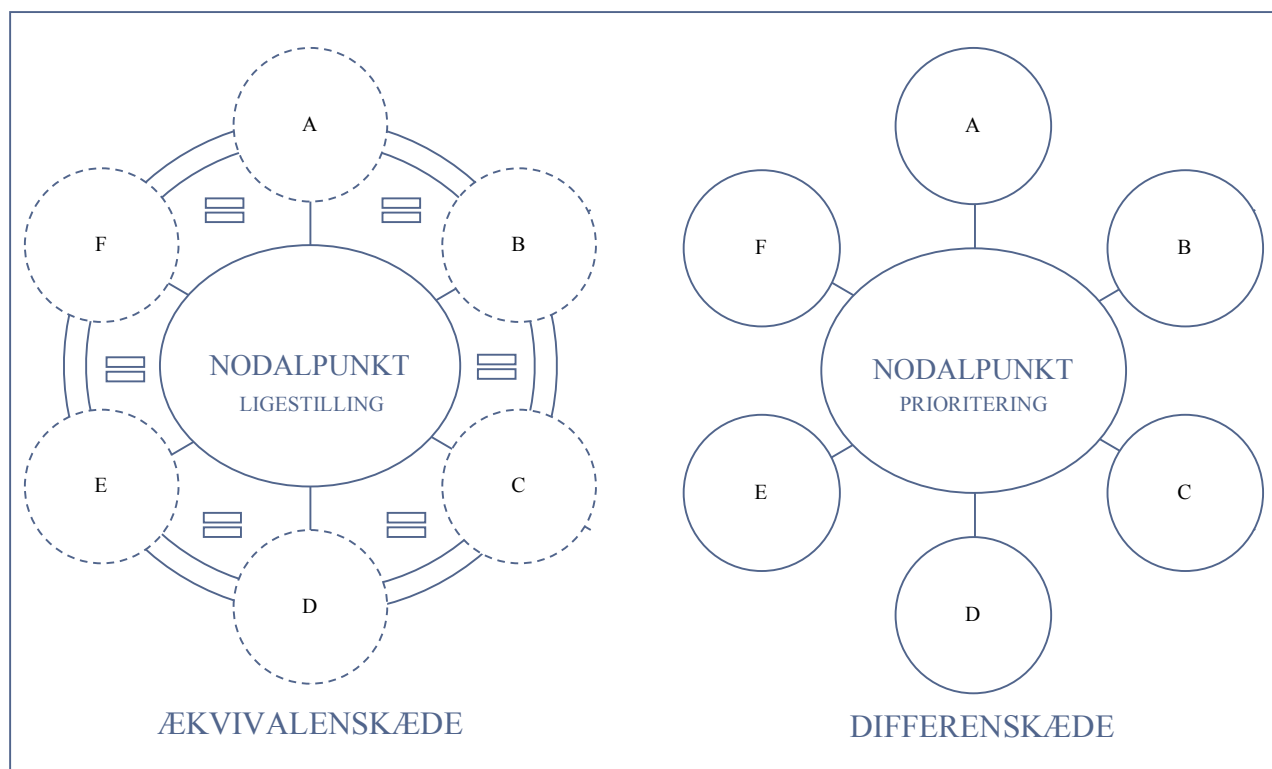
"Velfærdsstaten er ikke en fast størrelse, men en flydende betegner, som forskellige diskurser, forskellige hegemoniske projekter, kæmper om at give en specifik betydning at knytte dem til netop deres diskurs. Hvad velfærdsstaten er, god eller dårlig, bevaringsværdig eller ej, afhænger af, hvilken type politisk diskurs den knyttes til." (Hansen 2017B, 341).

ÆKVIVALENS- OG DIFFERENSKÆDER

Nodalpunktet, i enhver diskurs, vil altid være omkranset af en *ækvivalens-* eller *differenskæde*. Grundlæggende findes to typer af hegemoniske projekter i diskursteorien (Hansen 2005, 182). Projekt nummer et omhandler særligt ækvivalente elementer i relation til en antagonistisk yderside. Det er relationer, der er hierarkisk jævnbyrdige i deres forhold til hinanden om selve nodalpunktet. Dermed kobler alle enheder mening til det samme nodalpunkt til trods for, at enhederne er forskellige. Ækvivalenskæden defineres som: "The logic of equivalence constructs a chain of equivalential identities among different elements that are seen as expressing a certain sameness" (Torfing 1999, 301). Laclaus populismeteorier funderes ydermere på netop denne forståelse om ækvivalenskæden: "Her tenderer de enkelte elementers forskelle mod at blive udvisket i deres udskiftelighed vis a vis det 'system' eller 'elite' de bekæmper" (Hansen 2005, 182). Dette uddybes i populismeafsnittet.

Projekt nummer to omhandler en anden slags kæde, der i højere grad er baseret på hierarki-relationer. Relationerne er hermed ikke placeret i et jævnbyrdigt forhold som ved førnævnte (Torfing 1999, 97), og ofte etableres en differenskæde, når forskellige dimensioner kan prioriteres enkeltvis i diskursen. Dette betyder, at en diskurs kan rumme mange ting, men kan vægte nogle ting på bekostning af andre. Sådan et forhold findes ikke i ækvivalenskæden, hvor alle ting skal kunne repræsenteres samtidigt. Man kan altså sige, at ækvivalenskæden er en samlet helhed bundet sammen via nodalpunktet (Hansen 2005, 182-183). Differenskæderne karakteriseres altså som opponenter til ækvivalenskæden:

"A way of relating discursive moments in and through their mutual differences. The logic of difference constructs a relational 'totality'. The differential relations between the discursive moments are constitutive of their very identity" (Torfing 1999, 300). Kæden er altså hierarkisk i opbygning (Hansen 2005, 182-183). Teoriforskellen mellem ækvivalens- og differenskæde illustreres i figur 1.

Figur 1) Teoretisk fremstilling af ækvivalenskæde og differenskæde.

DET POLITISKE OG ANTAGONISMER

Et væsentligt element i diskursteorien er forståelsen af begrebet *politik* (Laclau og Mouffe 2002). Begrebet skal ej tolkes som den klassiske forståelse af politik, som kan iagttages på Christiansborg. Politik er måden, hvorpå det sociale konstrueres, der bevirker udelukkelsen af andre muligheder. Gennem en konstruktion af samfundet på en særlig måde, der udelukker alternativer, skabes politik: "Politik er således ikke bare en overflade, der afspejler en dybereliggende social virkelighed, tværtimod er selve den sociale organisering et resultat af vedvarende politiske processer" (Phillips & Jørgensen 1999, 47). Politik er hegemoniske kampe, der konstruerer verden på en bestemt måde. Undertrykkelse af alternative virkelighedskonstruktioner kan muliggøre én politisk position, og etableringen af en sådan definatorisk sandhed muliggør en konfliktsituation. Netop ordet konflikt kan oversættes til det politiske i diskursteorien, hvorfor kampe skaber det politiske (Ibid., 48).

Diskursteorien rummer en særlig forståelse for konflikter, der altså skabes gennem det politiske. Antagonisme er begrebet for disse politiske konflikter (Laclau & Mouffe 2002, 74-78). Antagonismer etableres og formes, når heterogene enheder forhindrer hinanden i at være, hvad de er: "(...) den 'Andens' tilstedeværelse afskærer mig fra at være fuldstændig mig selv" (Ibid., 78). Forskellige diskurser står dog ikke nødvendigvis i et antagonistisk forhold til hinanden, men såfremt en diskurs forhindrer eller blokerer en anden diskurs i at være, hvad diskursen er, opstår dette forhold (Phillips & Jørgensen 1999, 60). Et sådan forhold findes, hvor diskurser støder sammen i konflikt. Mouffe har senere videreudviklet og modificeret begrebet til at omhandle et *agonistisk* forhold (Laclau & Mouffe 2002), og dette forhold omhandler konflikter, hvor forskellige parter er uenige om artikulationen af momenterne eller elementerne, men de accepterer grundlæggende hinandens eksistens:

"Det kræver, at opponenter i det politiske fællesskabs kontekst ikke skal opfattes som fjender, der skal tilintetgøres, men som modstandere, hvis eksistens er legitim, og som derfor må tolereres. Vi vil kæmpe imod modstanderens idéer, men vi vil ikke sætte spørgsmål ved hans ret til at forsvare dem. Kategorien 'fjende' forsvinder ikke, men bliver forskubbet; den forbliver dækkende for de, som ikke accepterer de demokratiske 'spilleregler', og som derved udelukker sig selv fra det politiske fællesskab." (Ibid., 188).

Laclau og Mouffes antagonismeforståelse har formentligt altid skulle tænkes på ovenstående måde. Således opfattes agonismebegrebet som en senere præcisering af selve antagonisme-begrebet. Samtidig iagttages begrebet som en distancering til Carl Schmitts (1888-1985) ven]fjende forestilling (Schmitt 2002). Dermed sammensmeltes agonisme og antagonisme under betegnelsen antagonisme. Dette betyder, at begrebet antagonisme bruges som en fælles betegnelse for begge begreber i specialet.

POPULISME

Laclaus populismeteorier er på visse områder en videreudvikling af diskursteoriens dimensioner. Kerneelementer og begreber fra diskursteorien er således integreret i selve populismeforståelsen. Specialets forståelse af populisme funderes på nedenstående ni-delte definatorisk teoriforståelse:

"1) En form for politik, en artikulatorisk logik (...), og derfor 2) et gradsspørgsmål, der 3) i perioder med dybere kriser 4) konstruerer en folkelig pol, som 5) i antagonistisk modsætning til eliten/magtblokken, gør 6) en række forskellige krav og identiteter ækvivalente vis-a-vis magten, hvormed den skaber 7) en særlig politisk identitet (et identifikationstilbud), som 8) lader sig repræsentere gennem et tendentielt tomt symbol (en 'tom betegner'), som ofte er 9) navnet på lederen." (Hansen 2017A, 15).

Populisme er først og fremmest allestedsnærværende i politiske projekter i større eller mindre grad. Dermed er det ikke et spørgsmål om, hvorvidt politiske projekter rummer populisme, men snarere i hvor høj grad (Ibid., 17), hvorfor populisme er uundgåeligt i politiske projekter (Laclau 2005). Populisme etableres i brudsituationer med dybere kriser, og dermed dannes nye politiske bevægelser i en antagonistisk relation til en herskende magt. Afvigende krav vil samle sig i dette nye politiske identifikationstilbud som en modsætning til den eksisterende herskende magt (Hansen 2017A, 17).

Populisme er en *artikulatorisk logik*, hvilket betyder, at populismen indeholder ækvivalenslogikken. Den ækvivalente logik udviser forskellene blandt de forskellige elementer, altså kan de forskellige led (krav og identiteter) udskiftes i et ligestillet forhold til en antagonistisk yderside (Ibid., 15-16). Ækvivalenslogikken bevirker, at de forskellige forhold kun kan indfries, når nodalpunktet indfries, gennem indfrielse af selve hovedkravet formår resten altså at blive indfriet i en samlet bevægelse. Modsat er differenslogikken et udtryk for, at de enkelte forhold kan indfries individuelt og hierarkisk. Logikken er karakteriseret med et hierarkisk forhold, hvor der kan prioriteres mellem disse, og dermed kan hvert led isoleres og prioriteres fra hinanden i en sådan differenskæde (Ibid., 16). Eksempelvis kan vindenergi prioriteres over solenergi i et sådan politisk projekt om klimaløsninger. Såfremt denne logik er til stede, vil projektet ej fremtræde som rummende en grad af populisme. Som nævnt er Laclaus populismeteorier altså forankret på den ækvivalente logik uden et sådant hierarki, således kan der ikke prioriteres mellem de enkelte krav, hvorfor de indfries samlet via nodalpunktet. Desto mere tomt nodalpunktet fremtræder, desto flere ækvivalente krav kan samles under punktet.

Projektet vil altså fremtræde som relativt mere populistisk, hvis det formår at samle ækvivalente krav: "I institutionaliseret politik kan man behandle miljø- og kulturproblemer relativt adskilt; i en populistisk brudsituation vil alle de forskellige krav tendere mod at repræsentere den samme utilfredshed med den herskende orden" (Ibid., 16).

At ækvivalenslogikken er den fremherskende logik i populismen bevirker nogle konsekvenser. Nodalpunktet får en afgørende betydning, da det netop er nodalpunktet, der skal udgøre hele kæden. Dette kan kun lade sig gøre, hvis nodalpunktet fremtræder som værende fuldstændigt (til dels) tomt for mening. Punktet skal kunne repræsentere hele det politiske projekt uden, at der skabes en prioritering af delene. Derfor må nodalpunktet være noget, der ingen mening har i sig selv, herom er symboler brugbare. Nodalpunktet er faktisk blot et udtryk for et relativt tomt symbol uden nogen mening (Laclau 1994). Symboler rummer i sig selv sjældent en mening og indsætter dermed intet hierarki mellem krav. Nodalpunkter betragtes hertil ofte som yderst tomme, hvorfor de i sjælden grad lader sig udpege empirisk. Punktet opnår således kun mening igennem den konstitutive yderside, altså hvad nodalpunktet ej er. Dermed skabes populisme og ækvivalenslogikken kun igennem en antagonistisk yderside eller modpol: "(...) hænger kun sammen i den udstrækning, de forbindes gennem en antagonistisk modsætning til det ikke-folkelige" (Hansen 2017A, 18). Populisme skabes således igennem en fælles ydre fjende. Populisme er dermed en række af politiske krav, der samler sig om et tomt nodalpunkt (ofte symbol). Desto mere tomt nodalpunktet fremtræder, desto flere krav og meninger kan inkorporeres i punktet i forhold til en antagonistisk yderside.

Ydermere synes projektet mere populistisk, desto mere ækvivalente de forskellige krav fremtræder. Videre må projektet være positioneret i et antagonistisk forhold til en ydre konstitutiv modpol (Laclau 2005). Endelig skal det nævnes, at populisme ej skal forstås som en absolut negativitet, hvorfor populisme blot er en henvisning til, hvordan politiske projekter artikuleres (Hansen 2017A, 11).

ANALYSESTRATEGI

Specialets videnskabsteoretiske base forankres og udfoldes som nævnt på en epistemologisk tilgang. Dette medfører og betinger, at specialet udformes på grundlag af analysestrategiske betingelser. Således klistrer specialet sig ikke fast til enkelte og klassiske metoderegler, og dermed baseres specialet på observationer af omverden og dennes virkeliggørelse (Andersen 1999, 12-14). Hovedformålet med analysestrategien bliver altså at konstruere iagttagelser som genstand for egne iagttagelser (Ibid., 14). På denne måde afhænger selve troværdigheden, udfoldelsen og strukturen af analysestrategien. Som udgangspunkt kan specialet ej udforme sig anderledes, end hvad analysestrategien og videnskabsteorien tillader (Ibid.).

Ovenstående iagttagelsesforståelse er centralt for valget af analysestrategi og bygger på sociologen Niklas Luhmanns forståelse (1927-1998). Luhmann skelner konkret mellem to former for iagttagelser, henholdsvis *første ordens* og *anden ordens iagttagelser*. Første ordens iagttagelser markerer, at noget indikeres inden for rammen af en forskel. Anden ordens iagttagelser bygger oven på denne forståelse - her er der tale om iagttagelser af første ordens iagttagelser og således iagttagelsens såkaldte *blinde plet* (Ibid., 109-114). Specialets analyse baseres på denne anden ordens forståelse, hvormed specialets genstand, grøn vækst, iagttages gennem DI's iagttagelser af grøn vækst. En anden ordens iagttagelse vil dertil altid analysere verden gennem et *polykontekstuel* blik. Dette betyder, at iagttageren altid er afhængig af den forskel, som iagttagelsen støber (Ibid., 152). Således omhandler det at undersøge, via denne strategi, at iagttage aktørers iagttagelser og handlinger. Det handler dog ej om at forstå *hermeneutisk*, men hvilke sociale virkninger artikulationer medfører. Diskursteorien og hermeneutikken er dog hertil enige om ej at opstille generelle love (Egholm 2014). Hertil er enhver forskel determinerende for, hvordan omgivelserne fremtræder, det vil sige, hvad der træder frem og hvad, der ikke træder frem for iagttageren. Da et blik altid vil fremtræde som kontingent, vil enhver analysestrategi altid rumme en række blindheder. Dette er også gældende her.

Specialets analysestrategi funderes delvist på Niels Åkerstrøm Andersens (1964 -) forståelse, men modificeres på enkelte niveauer. Hvor Andersen (1999) udvikler en tretrinsraket: *ledeforskel*, *konditionering* og *iagttagelsespunkt*, forankres specialets analysestrategi på to parametre; henholdsvis konditionering og iagttagelsespunkt. Ledeforskellen lægger en specifik forskel til grund for selve anden ordens iagttagelsen, hvormed verden kun kan fremtræde på den ene eller anden side af forskellen - eksempelvis som system eller omverden (Andersen 1999, 115). Således udelades

lededeforskellen som et luhmanniansk begreb. I stedet for vil specialet i højere grad anvende ordet *blik* til at konstituere specialets erkendelsesinteressen. Etableringen af selve analysestrategien forudsætter en række betingelser for anvendelsen af anden ordens strategien. Da en iagttagelse altid formes inden for rammen af en forskel, kløves omgivelserne altid i iagttager og iagttaget. Simplificeret betyder dette, at omgivelserne altid fremtræder på en ganske bestemt måde. Derfor handler det om at forme et blik, der bevirker, at omgivelserne fremtræder som bestående af andres iagttagelser (Ibid., 151-152). Videre kræver analysestrategien en redegørelse for de valg, der træffes. Derfor skal der altid argumenteres for hvert enkelt valg, da et valg altid er kontingent og dermed kunne være anderledes (Ibid., 115-116, 152). Nedenstående afsnit vil netop redegøre for, hvordan specialet anvender og dømmer de centrale begreber i analysen, der er introduceret i teoriafsnittet, altså hvordan konditioneres de forskellige begreber i specialet, og hvordan kan ovenstående begreber give en særlig indsigt i empirien. Dermed vil nedenstående afsnit redegøre for den praktiske anvendelighed af de centrale teoretiske begreber, der bruges i analysen. Således etableres en bevægelse fra teori til praksis.

KONDITIONERING

Et centralt grundelement for analysestrategien er valget af konditionering. Dette centrale element for specialets analyse omhandler grundlæggende opstilling af kriterier og betingelser for, hvornår noget kan markeres eller dømmes på en bestemt måde. Det er således en form for regelsæt for, hvornår analysen er i stand til at iagttage noget. Med andre ord, hvornår noget fremtræder på den ene side kontra den anden side af en forskel (Andersen 1999, 153, 184). Det er helt på sin plads at specificere og udfolde, hvornår noget kan dømmes det ene eller det andet. Alternativet vil være en analyse uden konkrete regelsæt. I forlængelse heraf vil der skabes en situation, hvor det eksempelvis vil være besværligt at identificere og afgrænse diskurs over for det diskursive felt, når noget er sedimenteret eller flydende (Ibid., 153-154). Valget af Laclau og Mouffes diskursteori medfører dog udfordringer i forhold til konditionering. Konkret opstilles igen retningslinjer eller guides til, hvornår iagttageren via diskursteorien eksempelvis kan iagttage diskurs]det diskursive felt. Diskursteorien er grundlæggende meget åben i sin argumentation, om hvornår noget kan dømmes det ene eller det andet. Således er der heller ingen konkret hjælp eller fastsatte regler for, hvornår noget kan betegnes som eksempelvis fikseret eller flydende, i hvert fald ikke fra Laclau og Mouffes side (Ibid., 169-170). Derfor må der argumenteres og hentes yderligere hjælp til, hvornår noget fremstår som værende det ene eller det andet. Følgende foreskriver, hvorledes de væsentlige begreber konditioneres i specialet.

DISLOKATION SOM ANALYSENS STARTPUNKT

Diskursteoretiske analyser tager ofte sit startpunkt ved identificering af en dislokation. Således er dette et udmærket startpunkt for analysestrategiens konditionering (Hansen 2005, 180). Dislokationer lever som regel ikke et liv i det skjulte, men er ofte synlige og fremtrædende på området for selve analysen. Som ved så mange andre af diskursteoriens begreber har Laclau og Mouffe afstået sig fra at udarbejde faste regler for en dislokations optræden i det empiriske felt. Således må der argumenteres for specialets valg af den såkaldte dislokation (Hansen 2017B, 346).

Der konditioneres en rystelse på klimaområdet, der trækker en kølvandsstribe tilbage til omkring 1960. Natur- og klimaopfattelsen har ændret sig gradvist i perioden herfra og frem til dagens globale samfund. Grønne politiske ideologier og et nyt syn på verden skød især op i denne periode (Stavrakakis 2000). I nyere tid har flere begivenheder medvirket til at ryste forståelsen af selve klimaområdet, herunder: Kyoto-protokollen, Paris-aftalen, klimaflygtninge, klimastrejker, naturkatastrofer, døende have, temperaturstigninger, naturbrande, ferskvandsmangel, accelererende drivhusgasser og CO₂-udledninger. Disse er blot få eksempler på rystelser, der virker som en indikator til en dislokation af klimaområdet. Videre optræder et hav af diskurser om løsningerne til klimaudfordringerne herunder selve DI's plan. Dette styrker antagelsen om klimadiskursen som værende rystet. DI's plan kan iagttages som selve løsningen og et re-artikuleringsforsøg på dislokationen. Dislokationen er altså en opblomstring af noget, som ikke før har været til diskussion. Klimaet er ikke en dislokation i sig selv, men det øgede fokus herom er snarere en indikation om, at der er sket en dislokation på det diskursive område for klimaet. Ydermere konditioneres en rystelse på økonomiområdet, der trækker et spor helt tilbage til 1930'erne: Depressionen i 1930'erne, oliekriserne i 1970'erne og 1990'erne og IT-krisen i starten af 00'erne. Senere kom finanskrisen, bankskandaler med hvidvask, skandalerne med udbytteskat og skattely, handelskrige og kryptovaluta. Alt sammen har bevirket en rystelse af økonomien, hvorfor nye alternativer dukker op. Således vurderes området for økonomien og klimaet som værende rystet. Dislokationer er ikke ontologiske af natur (snarere epistemologisk), hvorfor det ej kan findes empirisk i verdenen (Laclau 1990). Økonomien eller klimaet er altså ej dislokationer i sig selv, men debatten herom antyder dislokationer. Der er altså muliggjort nye perspektiver og diskussioner af, hvad økonomi og klima er for en størrelse. Tilsammen er der skabt et nyt behov for re-artikulering, hvor der kæmpes om at artikulere det rystede. Således vurderer specialet, at der eksisterer et dislokeret forhold på området for klima og økonomi, hvoraf planen om den grønne vækst er et udtryk for re-artikulering af de dislokerede kriseramte felter.

DET TOMME NODALPUNKT OG KOMMUNIKATIVE TEMATIKKER

Dette afsnit vil uddybe, hvorledes specialet anvender forståelsen af begrebet nodalpunkt. Diskursanalysens nodalpunkt er ej naturligt, men altid et kontingent valg, der kræver redegørelse. Nodalpunkter kan forekomme mere eller mindre tømte for indhold. Analysen tilsidesætter således idéen om, at et nodalpunkt kun kan fremtræde som værende fuldstændigt tomt for mening, altså vurderes nogle nodalpunkter at være relativt mere tømte for mening end andre. Andersen (1999) ville modsætte sig denne forståelse af nodalpunkter som halvt eller delvist tomme. Han argumenterer her for, at halvtomme symboler ville være synonym for flydende betegnere. Pointen købes delvis, alligevel vurderes at nogle nodalpunkter er mere tømte for indhold end andre (Andersen 1999, 171). Empirien anvendes til markering og udvælgelse af selve nodalpunktet. Heraf kan specialet dømme nodalpunkt, når en mangfoldighed af mening knyttes og opnår betydning via netop nodalpunktet. Således kan der iagttages hvilke meningsbetydninger, der søger at udfylde nodalpunktet med mening. Specialet dømmer *grøn vækst* som et nodalpunkt, der er relativt tomt (Laclau 1994). Ydermere fokuseres på en strukturskabelse, hvor artikulationer kobles sammen i en ækvivalensskæde. Denne ækvivalensskæde vil dermed udfylde det relativt tomme nodalpunkt, der opnår mening via ydersiden. Nodalpunktet repræsenterer ækvivalensskæden og fastlægger hertil grænsen for inklusion|eksklusion.

Specialets første analysedel har særligt iagttaget de primære artikulationer, der etableres i planen. Artikulationerne og begreberne kobles alle til minimum en af tre følgende tematikker i diskursen; *økonomisk vækst*, *klimaløsninger* og *grønne investeringer*. Disse kan groft karakteriseres. Økonomisk vækst betyder, at der skabes muligheder for investeringer i samfundet og klimaløsninger. Klimaløsninger medvirker til at skabe økonomisk vækst via eksport af danske grønne produkter. Grønne investeringer er nationalt forankret og skal medvirke til at løse klimaudfordringerne nationalt. Grøn vækst tematiseres gennem disse tre facetter i kommunikationen. Den anden analysedel udvælger en række branchefællesskaber, hvor kommunikationen tematiserer ovenstående tematikker. Hertil fremstilles fællesskaberne som havende særskilte diskurser, dette er dog blot et analytisk træk. Udvælgelsen beror på, at kommunikationen adresserer grøn vækst i henhold til ovenstående temaer, altså nævnes grøn vækst eller temaerne ej på ordlyd i kommunikationen, men berøres via temaerne. Specialet anser fællesskaberne inden for diskursen, når artikulationerne tematiseres, til førnævnte. Fællesskaberne dømmes altså som relevante for diskursen, når ovenstående tematiseres i diskurserne. Grøn vækst eller eksempelvis økonomisk vækst skal dermed ikke nævnes direkte i artikulationerne, omvendt skal temaerne være til stede i kommunikationen for at kunne dømmes som særlig relevant.

DISKURSENS INDHOLD

Videre identificerer specialet en diskurs, når flere artikulatoriske elementer kobles til nodalpunktet. Dermed skal artikulationerne fremtræde i en ækvivalent struktur, hvor de tilbyder mening til punktet, således iagttages hvilke meningstilskrivelser, der kommer til udtryk og kobles til selve diskursen. Artikulationer former således diskursen om grøn vækst, og disse identificeres, når en sammenkædning af elementer, der ej har et naturligt forhold, samler sig om nodalpunktet grøn vækst, altså er der ingen naturlighed i de elementer og momenter, der kædes sammen i hegemoniprojektet. Hvert element får sin betydning af dets sammenhæng med andre og den relation, det befinder sig i. Samtidig dannes selve diskursen om grøn vækst gennem en iagttagelse af diskurs]det diskursive felt. Heraf formes nodalpunktet og diskursen ved at afvise, hvad diskursen ej er (Laclau & Mouffe 1985). Med andre ord skabes et forhold i diskursen mellem delvist fikserede og ufikserede relationer. Ydermere etableres et forhold, hvor elementerne enten kan opnå en sedimentering eller vil flyde rundt og således ej fikseres. Dermed diskurs]det diskursive felt (Andersen 1999, 90). Særligt første analysedel i specialet vil fokusere på distinktionen mellem grøn vækst]ikke grøn vækst, altså hvornår sker der en relativ fiksering, og hvornår kan noget betragtes som ufikseret.

Der etableres altså en undersøgelse af, hvordan der skabes en fiksering af mening om nodalpunktet. Dette skaber en sammenkædning af elementer i en ækvivalensskæde, som byder mening til grøn vækst, således udfoldes en undersøgelse af den kommunikation, der kommer til udtryk og tilbyder sig i DI. Derfor undersøges, hvordan der kobles mening til grøn vækst som nodalpunkt i organisationen. Undersøgelsen vil således være baseret på en betragtning om kommunikationen som værende inkluderende og ekskluderende på samme tid i forhold til nodalpunktet grøn vækst. Sådan dannes en forståelse af mening, samlet i ækvivalent relation, der udfylder og tilbyder mening til grøn vækst. Dermed er analysen i stand til at definere og dømme diskurs, når begreber tilskriver mening til nodalpunktet og udfylder dette med mening i en ækvivalent struktur samtidig med, at diskursen ekskluderer mening, ud fra hvad diskursen ikke er.

HEGEMONISK TILSTAND

Diskursteoriens universelle repræsentationslogik, eller hegemoniforståelsen, er central. Hegemonibegrebet viser, hvorledes diskurser formår at fæstne og skabe et 'objektivt' overherredømme. Det betyder, at hegemoni er et udtryk for en diskurs, der har etableret sig over en periode, som værende naturlig eller en objektiv sandhed på et givet området (Laclau & Mouffe 2002,

16-20). Specialet identificerer en hegemonisk tilstand, når en given diskurs eller projekt fremtræder som værende en objektiv sandhed i et rum uden større kamp, altså at en diskurs har vundet indpas og fyldt rummet med mening i så høj grad, at netop denne forståelse fremtræder som naturlig. Ydermere vil et hegemonisk projekt ofte gå fra at være en *partikulær* kamp, der løsriver sig til en *universel* kamp. Det gør projektet i stand til at repræsentere en abnorm mængde af politiske krav (Laclau 2001). Således kan specialet iagttage en hegemonisk proces via forskellen partikulær]universelt projekt.

GRADEN AF POPULISME

Endelig kan analysen iagttage populisme, når en række politiske elementer samles i en ækvivalent relation, der sættes i et antagonistisk forhold til en yderside. Lige præcis denne yderside er medvirkende til at underminere elementerne, der formuleres, og kan således iagttages som diskursens konstitutive yderside (Laclau 1990). Det populistiske projekt iagttages, når politiske krav samler sig i et tomt nodalpunkt i forhold til en ydre fjende i en periode med en dybere krise. Videre skal det dog tilføjes, at populisme altid er et gradsspørgsmål i politiske projekter (Hansen 2017A, 15). Specialet må således dømme, i hvor høj en grad DI rummer populisme i forhold til området for grøn vækst - dette gøres via ækvivalenslogikken. Desto mere logikken er til stede desto mere populistisk.

IAGTTAGELSESPUNKT

Det sidste centrale grundelement er valget af iagttagelsespunkt. Her skal specialet søge at redegøre for det valgte iagttagelsespunkt i analysen, altså hvilken kommunikation man som anden ordens iagttager er interesseret i at belyse (Andersen 1999, 154-155). I dette tilfælde er specialets overordnet iagttagelsespunkt grøn vækst, og dette kan udfoldes yderligere. Den første analysedel iagttager DI's meningstilskrivelse, iagttagelse og konstruktion af diskursen om den grønne vækst. Dette gøres gennem en undersøgelse af 2030-planen, hvorfor der kan dannes et blik af hvilke elementer, som indgår i selve ækvivalenskæden om nodalpunktet grøn vækst. DI's 2030-plan er på denne måde første analysedels iagttagelsespunkt.

Den anden analysedel undersøger DI's branchefællesskaber for at påvise en diskrepans og således et divergerende forhold mellem de forskellige fællesskabers diskurser om den grønne vækst. På denne måde er branchefællesskaberne og deres respektive diskurser iagttagelsespunktet i anden analysedel.

METODISK REFLEKSION

Nedenstående er en refleksion over metodiske begreber og specialets udarbejdelse af undersøgelsen. *Reliabilitet* er et udtryk for en måde til at udtrykke konsistens og sikkerhed i udarbejdelsen af en undersøgelse, således at enhver undersøgelse i grundidéen kan udføres og etablere samme resultater uagtet tid og sted (Kristensen & Hussain 2016, 52). Diskursteorien er skeptisk for denne lovopstilling, og dette bevirker, at alle analyseresultater er umulige at reproducere grundet iagttagelseskonstruktionen. Således vil resultater være afvigende fra hinanden, hvorfor én diskurslæsning vil afvige fra andre. Heraf er der naturligvis mange forskellige sandheder om DI. Analysen genererer kun én udlægning. Reliabilitet går på denne måde imod specialets og poststrukturalismens videnskabsteoretiske præmis. Specialet kan derfor kun se reliabilitet i lyset af, hvorvidt samme empiriske grundlag samt teoretiske- og analysestrategiske tilgang kan genskabes.

Validitet betragtes som en måde til at sikre, at specialet undersøger dét, som specialet har sat sig for (Ibid., 18). Ydermere defineres begrebet i specialet på følgende måde: "(...) i hvilket omfang observationer og fortolkninger af disse er i stand til at afspejle de fænomener eller variable, forskeren interesserer sig for, og belyse den rejste forskningsmæssige problemstilling" (Kristiansen & Krogstrup 1999, 47). Gyldigheden vurderes altså ud fra om specialet belyser problemstillingen. Undersøgelsens metode skal derfor medvirke til at besvare det, som specialet har sat sig for at belyse. Videre søger specialet samtidig også mod andre kvalitetskriterier, herunder *transparens* og *relevans*. Herunder skal teoretiske pointer understøttes af transparent udvalgte og relevante empiriske kilder. Hertil er det relevant at fastslå, at analysens argumenter hviler på anden ordens fortolkninger, ej fakta. Transparens skabes altså for, at enhver læser kan iagttage, hvorledes undersøgelsen er etableret (Kristensen & Hussain 2016, 18). Samtidig søger undersøgelsen at være relevant for samtiden. Problemstillingen kan potentielt generaliseres til andre organisationer, hvor der findes særinteresser, og ydermere anses flere større organisationer at være udfordret af flerstemmighed i organisationerne. Således søger specialet at afspejle en større kommunikativ tendens i samfundet (Andersen 2002).

Dokumenter indtager en væsentlig funktionen i analysen såvel som i det politiske moderne samfund. Materialet anvendes som et medium til at opnå indblik til den realitet, som dokumenterne refererer til. Empirien er her et værktøj til at iagttage den virkelighedskonstruktion, som dokumenterne tematiserer (Kristensen & Hussain 2016, 125-127). *Dokumentanalyse* bliver således et spejl til at opnå en forståelse af dokumenternes meningshorisont. Indsigten i denne virkelighed befordrer, at

dokumenterne afdækker en større repræsentation af organisationens virkelighedsforståelse, dette kræver kildekritik. Dermed kræves en kvalitetsvurdering af kilderne omkring pålidelighed, repræsentativitet og betydning (Ibid., 128). Specialet funderes således på en lang række nøje udvalgte dokumenter fra eller om DI, og disse dokumenter er udvalgt grundet deres relevans og repræsentativitet i forhold til DI og analysen. Således er langt de fleste af kilderne hentet direkte fra DI's egen hjemmeside. Dokumenterne giver til sammen et indblik i organisationens meningstilskrivelser og iagttagelser. Fælles for disse dokumenter er altså deres relevans for opgavens undersøgelse om problemfeltet. Hertil anses dokumentanalyse som særlig brugbar, da flere interesseorganisationer i høj grad anvender dokumenter til at påvirke den politiske dagsorden (Ibid., 131-132). Ydermere bruges dokumenter, grundet deres klarhed og måde, til at adressere det politiske på. Dette går i forlængelse af mange diskursanalytikers anvendelse af dokumentanalyse: "(...) så er de enige om udelukkende at benytte dokumenter som datagrundlag, idet det antages, at dominerende politiske problemforståelser og vidensformer eller diskurser alle kommer klarest til udtryk i dokumenter" (Ibid., 134). Dokumentanalyse er altså formålstjenlig til at skabe klarhed om politiske diskurser i organisationen. Samtidig iagttages dokumenterne fra organisationen som skrevet med et specifikt mål for øje: "Formålet med en sådan analyse er således ikke primært at afdække virkeligheden uden for dokumenterne, men snarere at blive i stand til at belyse, hvordan dokumenterne bruges af aktører til at fremme egne politiske interesser" (Ibid., 130). Brugen af andre mulige metoder fravælges således. Særligt ville kvalitative interviews dog kunne give et detaljeret blik i organisationens diskurser og kampe, såfremt en dokumentanalyse ikke kunne skabe klarhed på området for analysen og selve problemstillingen.

Udfoldelsen af begreberne *induktion* og *deduktion* bør desuden også slutteligt adresseres. Undersøgelsen er hverken baseret på en komplet gennemsyret induktiv eller deduktiv tilgang. Fremtrædelsen af specialets problemfelt er dog forekommet gennem en række interne observationer. Således blev der iagttaget en række empiriske sammenhænge og mønstre, hvorefter der kunne udledes en arbejdshypotese om kommunikative kampe og konflikter i organisationen. Ud fra disse iagttagelser er der etableret et diskursteoretisk problemfelt. Dermed trækker specialet primært på en induktiv tilgang, hvor det empiriske skabte udgangspunktet for undersøgelsen, altså bevæger specialet sig fra det partikulære til det universelle eller fra det specifikke til det generelle (Ibid., 327). Den videnskabsteoretiske, teoretiske, analysestrategiske og metodiske vinkel udgør fundamentet. Dermed foranlediger ovenstående dimensioner nedenstående analyse og en besvarelse af problemet.

DANSK INDUSTRI OG DEN GRØNNE VÆKST – ANALYSEDEL 1

Denne analysedel belyser, som nævnt i ovenstående, hvordan DI søger at meningsudfylde grøn vækst. Gennem en undersøgelse af 2030-planen – Sammen skaber vi grøn vækst analyseres, hvad planen inkluderer, samt hvad denne ekskluderer som værende meningsfuldt for den grønne vækst. Analysen om diskursen i organisationen baseres således på distinktionen inklusion|eksklusion. Herunder opnår nodalpunktet sin betydning via den konstitutive yderside (Hansen 2017B, 343). Meningstilskrivelsen opsummeres i illustrative oversigter, der kan findes efter hvert afsnit. Nedenstående analyserer desuden, i hvilken grad populisme fremtræder i selve diskursen grøn vækst.

Analysen bevæger sig igennem det empiriske materiale via anvendelsen af diskursteoriens begreber. Undersøgelsen arbejder sig systematisk igennem planen, men tilskriver et fokus på de første kapitler. Meningstilskrivelsen er særlig væsentlig her, da disse kapitler omhandler den grønne dimension. Resterende kapitler rummer ikke et grønt element i samme omfang. Disse kapitler omhandler særligt investeringer, arbejdsmarkedet og konkurrenceevnen, hvorfor specialet afgrænses til følgende kapitler: 1) *En samlet plan for øget velstand og grøn omstilling*. 2) *DI's 2030-plan sikrer vækst, beskæftigelse, klima og budgetbalance*. 3) *Vi skal handle med verden og gøre den mere bæredygtig* (Dansk Industri 2019). Analysen følger dermed samme strukturelle opbygning som selve planen.

EN SAMLET PLAN FOR ØGET VELSTAND OG GRØN OMSTILLING

Folketingsvalget 2019 var resultatet af en lang politisk magtkamp med et særligt fokus på klimaet. Annonceringen af den berørte plan fandt sted blot fire måneder efter valget, hvoraf planen blev præsenteret som en asfalteret vej for danske politikere til at skabe grøn vækst frem mod år 2030. Planen anses heraf som et middel til at påvirke den politiske sfære (Kristensen & Hussain 2016, 132). Dokumentet vurderes som et forsøg på at fiksere, hvad den bedste grønne løsning er for samfundet. Denne plan iagttages desuden også som et re-artikuleringsforsøg på de omtalte rystede områder, organisationen anråber altså planen som et svar på de rystede strukturer (Laclau 1990, 41-43). Dislokationerne har dermed bevirket en situation, der har medvirket til at dette nye projekt kan opstå. Undersøgelsen behandler meningsudfyldningen af diskursen som en vej til at sedimentere det rystede.

Indholdsmæssigt rummer planen heraf en række partikulære krav til at skabe grøn vækst, og planen og det tomme nodalpunkt må altså være i stand til at kunne rumme en lang række af forslag og krav. Undersøgelsen viser, at det universelle nodalpunkt kan samle mere end hundrede politiske forslag.

Dette bekræfter, at grøn vækst som betegner må være yderst tom, da disse partikulariteter kan samles. Hertil fremtræder disse politiske forslag i høj grad som ækvivalente, dette uddybes i nedenstående:

"Planen indeholder mere end 150 konkrete politiske forslag. Hvis politikerne gennemfører DI's forslag, vil vi have øget Danmarks velstand med mindst 110 mia. kr. I 2030, skabt mindst 120.000 nye private arbejdspladser, sikret en balance på de offentlige budgetter – samtidig med, at vi kan gøre Danmark og verden mere bæredygtig." (Dansk Industri 2019, 1).

Tomme nodalpunkter er vigtige for politiske projekter af flere årsager. Grøn vækst, som et tomt symbol, kan rumme en høj grad af forskellige politiske krav og identiteter. Dette skyldes, at nodalpunktet i sig selv intet rummer, hvorfor dette kan mobilisere mange krav. Af samme årsag prioriteres der ej mellem ovenstående forskellige forslag, da de forskellige forslag og krav underkaster sig dele af deres partikulariteter for at kunne samle sig mod fjenden (Laclau 2005). På denne måde udligner nodalpunktet partikulære forskelle: "This already announces the possibility of an empty signifier – that is a signifier of the pure cancellation of all differences" (Laclau 2007, 38). Således etableres en række partikulære krav i ækvivalensskæden, hvoraf de samles mod antagonismen. Artikulationer, der kobles i diskursteorien, har som nævnt ikke et naturgivent forhold til hinanden, derfor er der intet naturligt, der ligger til grund for, at økonomi og bæredygtighed kædes sammen. Økonomi og bæredygtighed indtræder i mange forskellige diskurser i den nuværende sfære, men opnår divergerende karakter alt afhængig af, hvilken ramme disse dimensioner artikuleres indenfor. Planen artikulerer liberal økonomisk vækst og bæredygtighed som værende tæt forbundet i planen. Andre organisationer og diskurser ville potentielt koble disse afvigende og i et antagonistisk forhold. Samlet tilbyder og tilknytter disse to begreber deres betydning og mening til diskursens nodalpunkt, og dette ophøjede moment muliggør selve forståelsen af begreberne, da de samles i ækvivalensskæden (Hansen 2017B, 351). Planen rummer en bred vifte af inkluderende tiltag og ekskluderer andre tiltag. Disse ekskluderende tiltag, der giver nodalpunktet sin betydning, uddybes (primært) i et senere afsnit.

Historisk har klimapolitik ej været et afgørende fokuspunkt i DI's kommunikation og tidligere planer. Planen artikulerer dog nu klimapolitik som værende ligestillet med andre politikområder i planen, hertil antydes, at klimapolitik ej står i et antagonistisk forhold til en mere udpræget vækstpolitik. Dermed er klimapolitik ikke den konstitutive yderside til hvad, der kan skabe politisk grøn vækst:

"Derfor er klimapolitik også erhvervs- og vækstopolitik – og omvendt. Og derfor har vi indarbejdet klare klimamål i DI's 2030-plan. (...) gode forretninger, fokus på energieffektivitet og hensyn til klimaet er ikke hinandens modsætninger (...). Bæredygtighed, grøn omstilling, vækst og økonomisk ansvarlighed kan gå hånd i hånd! (...) hvor klimainsatsen sidestilles med økonomisk vækst." (Dansk Industri 2019, 1,6-7).

Polariseringen mellem disse områder udviskes, hvorfor begge indtræder på indersiden af diskursen. Økonomisk vækst er altså ikke hæmmet af hensynet til klimaet og grønne investeringer, og omvendt. Samtidig fremtræder ingen af disse politikområder som værende højere prioriteret over hinanden. Dette foranlediger, at diskursen i dette tilfælde trækker på en ækvivalent relation, dette skal uddybes. Såfremt planens mange forslag gennemføres, øges velstanden og dermed skabes et grønnere samfund, altså kan de enkelte krav i planen ikke anses som differente, da de hver især medvirker til resultatet. Partikulære krav kan på denne måde ikke opprioriteres i en hierarkisk struktur, da alle bidrager hertil, og dermed kan økonomisk vækst og en bæredygtig omstilling gå hånd i hånd, teoretisk og i praksis. Hvis enkelte krav prioriteres, vil dette resultere i et projekt, der ej kan leve op til egne målsætninger. Dette betyder, at planen muligt mister dele af sin universelle tiltrækningskraft, dette uddybes senere.

Folketingsmedlemmerne artikuleres som en særlig central målgruppe for selve udfoldelse af planen. Disse har nemlig mulighederne og evnerne til at implementere løsningerne i praksis. Ydermere er der ikke et afvigende forhold mellem politikernes og DI's klimamålsætning: "DI deler regeringens ambition om at reducere udledningen af CO₂ i Danmark med 70 pct. I 2030" (Ibid., 1). Begrebet *vækst* anses i høj grad som et liberalt fænomen, men betegneren er ej udtryk for en politisk position. Ordet *grøn vækst* antydes altså som en udmærket betegner, der kan samle en række politiske partier. Ud fra organisationens egen betragtning er grøn vækst altså at betragte som et bredt samlingspunkt. Groft inddelt kan ordet *grøn* associeres med venstreorienterede partipolitik og *vækst* med højrefløjen. Dette kan forklare, hvorfor nodalpunktet fremstår som et punkt, der kan samle en lang række af partier.

Vejen til målsætningerne kræver grønne investeringer i forskning og innovation, jævnfør diskursen. Afgifter og skatter må hertil ej medvirke til at hindre ny teknologi i at lade sig udfolde i markedet, og det fremgår tydeligt, som vi skal se senere, at afgifter og skatter fremtræder som selve antagonismen. Grøn vækst står her i et modsætningsforhold til denne forurenende konstitutive yderside (Ibid., 4-7). Dette fremtræder som en dybdeborende artikulation i hele planen, dette adresseres yderligere senere.

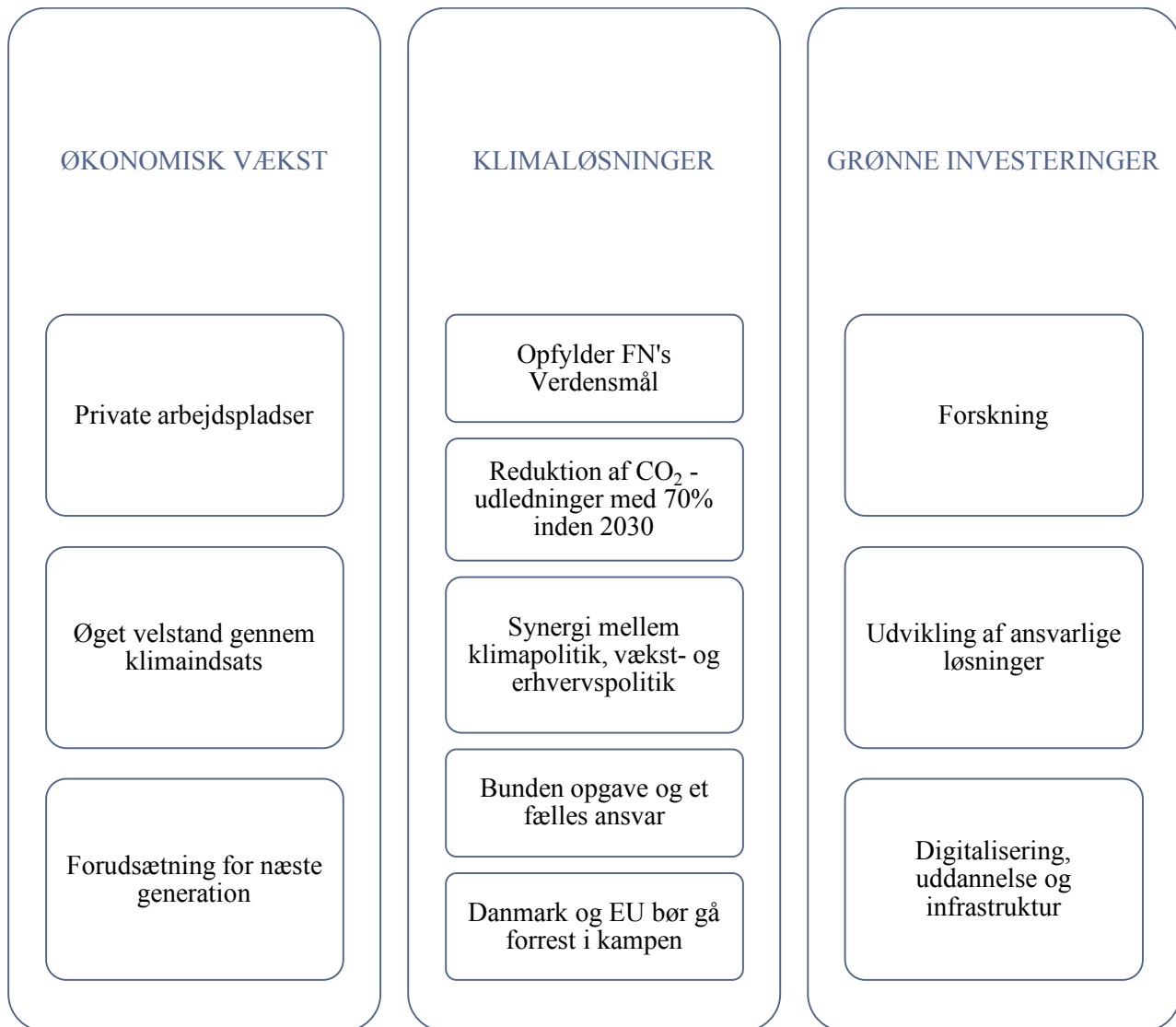
Hegemoniseringsprojektet omtaler, at nationen ej kan løfte de store klimaudfordringer egenhændigt. Den Europæiske Union (EU) fremtræder således som en afgørende aktør om skabelsen af grøn vækst, hertil bør de europæiske visioner højnes, således at målsætningerne afspejler de danske visioner. Derfor skal udledningen af drivhusgasser og målet herom forankres på et samlet EU-niveau (Ibid.). Ækvivalenskæden rummer dermed mere end blot ét forankringsniveau, hvorfor både det europæiske samarbejde såvel som det nationale niveau inkluderes i kæden, der tilbyder mening til nodalpunktet. Kæden rummer således to partikulære niveauer, der igen ej prioriteres i mellem i kommunikationen. Eksporten afhænger af handel i EU, og EU's klimamål afhænger af danske klimaløsninger (Ibid., 6).

Grundlæggende gennemsyres og funderes planen i øvrigt på fire centrale diskursive kernelementer: "(...) et åbent samfund, et velstående samfund, et samfund i vækst og et samfund i balance" (Ibid., 4). Hermed følger en kort deskriptiv beskrivelse af partikulære krav til hver enkelt vision og mission. Den første vision er karakteriseret ved at tilskrive en vægt på fri bevægelighed, herunder levering af eksport og serviceydelser, så produkter og løsninger kan bidrage til at løse globale udfordringer. Endelig skal denne bevægelighed også bidrage til, at danske virksomheder løfter FN's verdensmål. Den anden vision bygger på, at samfundet danner grundlag for tryghed og valgmuligheder over for den enkelte, hertil skal der skabes et økonomisk overskud og mulighed for investeringer fremadrettet. Den tredje vision omhandler, at samfundet skal være i vækst, således at der opbygges en økonomisk velstand, der muliggør, at generationerne efter vokser op til samme muligheder som den nuværende. Endelig omhandler den fjerde og sidste vision et samfund i balance. Denne vision tilskriver en sammenhæng mellem økonomisk vækst og bæredygtighed, danskerne skal herunder have mulighed for suveræne uddannelser, således at flere tager del i udviklingen og medvirker til at højne et samfund, hvor alle betaler skat og hvor arbejdsmarkedet fremadrettet bygger på den danske model (Ibid., 4). Disse visioner fremtræder som ækvivalente i deres relation, da diskursen ej prioriterer mellem disse. Hertil italesættes ovenstående ud fra en yderside, der særligt fremtræder som skatter og afgifter.

Konkrete offentlige investeringer på særlige områder artikuleres som værende tiltrængt, herunder forskning, digitalisering, uddannelse, infrastruktur og udvikling af nye ansvarlige klimaløsninger. Videre kan etableringen af nye arbejdspladser genere økonomisk vækst, der kan bruges til at skabe et bæredygtigt samfund og udvikling af nye grønne løsninger. Udviklingen betinger således velstand og løsning af klimaudfordringerne. Således går grønne investeringer, økonomisk vækst og

klimaløsninger i forlængelse i diskursen. Disse anses som værende afhængige af hinandens virke. Kravene til grønne investeringer må altså også betragtes som ækvivalente i deres indbyrdes relation.

Dimensionerne kan altså alle sammen samles i en ækvivalenskæde, der samles om nodalpunktet. Indfrielsen af de forskellige krav kan kun skabes via indfrielsen af selve nodalpunktet, dette skyldes, at kravene hænger sammen i planen, hvilket betyder, at hvis kun halvdelen indfries, kan planen ikke skabe den lovede økonomisk vækst og ej hellere reducere klimabelastningen til det fastsatte mål. Heraf må kravene hænge sammen for at opnå sin støtte og legitimitet, ellers bryder projektet sammen. Der iagttages flere primære artikulationer og krav, der kobles til diskursen. Dette fremgår af figur 2.

Figur 2) Oversigt over artikulationer og krav, der meningsudfylder diskursen.

DI'S 2030-PLAN SIKRER VÆKST, BESKÆFTIGELSE, KLIMA OG BUDGETBALANCE

Denne del af planen konstruerer fire funderende strategiske indsatsområder, der afspejles i diskursen. Indsatserne og artikulationerne herom har til formål at knytte an til alle specifikke forslag i planen. Ydermere opstilles der målepunkter for selve planen om den grønne vækst (Dansk Industri 2019, 9). Kravene kan igen ej indfries hver for sig, da de tilsammen udgør muligheden til at opnå målet, altså er kravene ækvivalente og dermed ej differente i deres relation til nodalpunktet grøn vækst. Hvert initiativ i planen kan således, i større eller mindre grad, finde sit afsæt i nedenstående visioner: "Reformer og politiske initiativer skal løfte velstanden med mindst 110 mia. kr. Der skal som minimum være offentlig budgetbalance. Reformer og politiske initiativer skal løfte den private beskæftigelse med mindst 120.000 personer. CO₂-udledningen skal reduceres med 70 pct" (Ibid., 10).

Diskursen knytter desuden tidligere reformer til betydningen for de fremtidige handlemuligheder, kravene til fremtidens grønne vækst afhænger således af de retrospektive indsatser og initiativer. Diskursen meningsudfyldes altså, såvel som de konkrete forslag, af tidligere politiske handlinger, der skaber rammerne for de nuværende- og fremtidige mulige vilkår til den grønne vækst (Ibid., 10-11). Der prioriteres ej mellem vigtigheden af disse reformer, hvorfor de fremstår ligestillet. Videre opnår nodalpunktet mening gennem det opponerende til øget vækst og kvalificeret arbejdskraft. Idéen om grøn vækst kræver tiltrækning af arbejdskraft, hvorfor det der ej skaber dette fremstår som ydersiden. Dette kommer implicit til udtryk i nedenstående citat. Kvalificeret udenlandsk arbejdskraft er altså en faktor til øget vækst, hvorfor mangel på denne arbejdskraft må være ydersiden. Dette ekspliciteres yderligere i afsnittet om den konstitutive yderside til nodalpunktet:

"(...) afhænger en stor del af vores velstandsfremgang af, at vi fortsat kan tiltrække flere udenlandske medarbejdere til danske virksomheder. (...). Hvis de private virksomheder skal kunne skabe vækst og nye arbejdspladser, så kræver det (ud over en god konkurrenceevne), at de ikke løber tør for Danmarks vigtigste råstof: Dygtige medarbejdere." (Ibid., 15, 10).

Herunder skal nye arbejdspladser skabe optimal konkurrenceevne i forhold til de europæiske lande, og konkurrenceevnen indfanges altså også i ækvivalenskæden som et krav og kobles til nodalpunktet. Således er en forurenat konkurrenceevne at betragte som den konstitutive yderside til grøn vækst. Artikulationerne om vækst kræver og skaber desuden større frihed og handlemuligheder:

"Virksomhederne og Danmark har brug for høj vækst. (...) Højere vækst giver større frihed og handlemuligheder. Det gælder både for privatøkonomien og for det offentlige husholdningsbudget" (Ibid., 10). Artikulationerne, der søger at re-artikulere det dislokerede felt, omhandler altså et forsøg på at sedimentere og legitimere høj vækst som værende positivt for flere aspekter i samfundet. Dermed er grøn vækst noget relativt tomt, der kan akkumulere yderligere positioner og krav hertil.

Nedenstående viser desuden, hvordan det politiske projekt anråber fællesskabets betegner eksplicit: "DI's plan er både grøn og skaber vækst. Vi er samtidig meget tilfredse med, at det er lykket os at lægge en plan, der både hjælper klimaet og samtidig skaber økonomisk vækst. Det er grøn vækst" (Ibid., 16). Grøn vækst er altså så universelt, at det kan fremtræde som et forsøg på at sedimentere både økonomi- og klimaområdet. Den konstitutive yderside fremtræder implicit som værende dimensioner, der ej hjælper klimaet og ej skaber økonomisk vækst. Der sættes altså betingelser for, hvad grøn vækst kan være. Nodalpunktet kan dermed ikke rumme krav, der ikke medvirker til at løse klimaet og vækst. Nedenstående citat går i forlængelse og bekræfter, at diskursen søger at sedimentere klimaområdet. Som nævnt i teoriafsnittet skal klimaet og økonomien ej ses som empiriske dislokationer i verden, omtalen giver dog anledning til at vurdere, at rystelser er forekommet og området søges sedimenteret: "Klimakrisen er den største udfordring, verden står over for. At løse den er en bunden opgave, og Danmark skal være med til vise vejen for andre lande" (Ibid., 12).

Planen og diskursen herom på det dislokerede område skal altså bevirke reduktioner af udledningerne. Klimaløsningerne og reduktionerne heraf kræver dog en række investeringer i grønne løsninger, og diskursen meningsudfylder grønne løsninger på en særlig måde og reducerer det til noget konkret. Bygnings-, industri- og transportsektoren er væsentlige områder, der skal reducere deres udledninger. Herunder er særligt energieffektivisering, varmepumper, lavemissionsbiler og optimering af fossile brændsler artikulationer, der samles i ækvivalenskæden og forståelsen af diskursen om grøn vækst. Dette skal dog ej forstås som, at ovenstående udelukker andre muligheder, da der også artikuleres krav til yderligere reduktionsmuligheder. Nedenstående fremtræder dog som de væsentligste forslag:

"I bygninger og industri vil CO₂-udledningen kunne sænkes med knap 1 mio. ton i 2030 gennem en styrket energieffektiviseringsindsats. Set på tværs af sektorer kan varmepumper hos både private og erhvervslivet bidrage væsentligt til CO₂-reduktioner med op mod 2,8 mio. ton. (...) Tiltag på transportområdet kan bidrage med en væsentlig

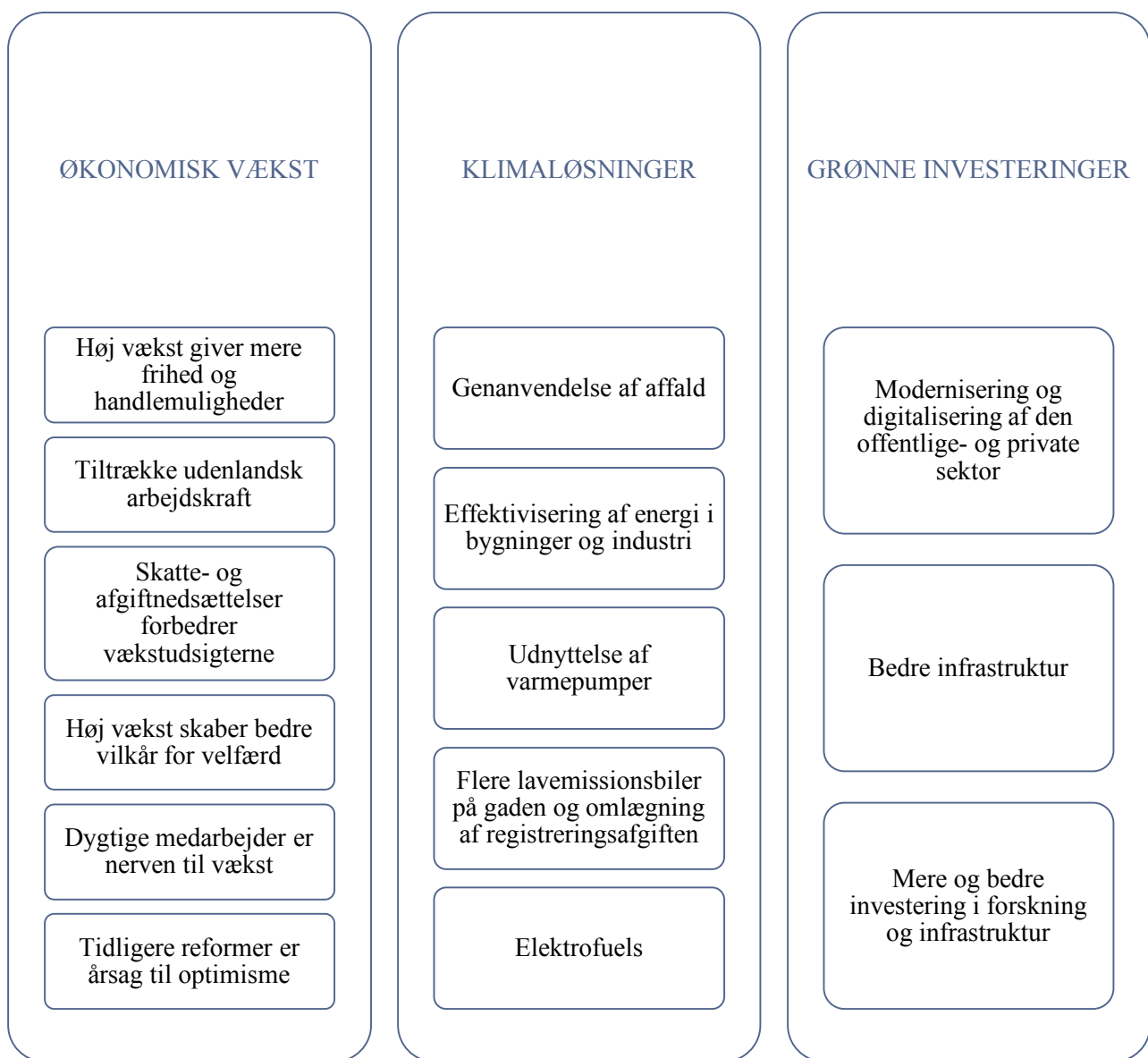
CO₂-reduktion på samlet 2,9 mio. ton. (...). DI har tiltag til at sikre flere lavemissionsbiler på gaden gennem en omlægning af registreringsafgiften. Derudover har vi en række øvrige forslag, der skal gøre fossile brændsler i transportmidler mere grønne, og som også bidrager til en væsentlig CO₂-reduktion. Yderligere skal en del af de forventede muligheder ved elektrofuels realiseres." (Ibid., 16-17).

Der skabes dermed nye krav til diskursen om den grønne vækst, der skal indfries via nodalpunktet, kravene tematiseres og går altså over økonomisk vækst, klimaløsninger og grønne investeringer. Disse samles i ækvivalenskæden, hvorfor nodalpunktet skal kunne rumme alle ovenstående krav. Klimaløsninger ses som et særligt flydende begreb, som diskurser kæmper om at knytte mening til, andre diskurser har muligvis en anden forståelse af, hvad klimaløsninger bør være for en størrelse. Meningsudfyldningen fremtræder her som nogle særlige områder, der skal udvikles og udforskes i, og dette betinger samtidig, at der skal investeres i forskning og udvikling på flere væsentlige områder. Begreberne forskning og udvikling kan også fremtræde og anses som særlige flydende begreber. Mange diskurser har netop forskellige forståelser af hvilke områder, der bør forskes og udvikles, energisektoren er alene et område med afvigende krav til hvad, der bør støttes og ikke støttes. Forskning og udvikling får således forskellig betydning afhængig af, hvilken diskurs de knyttes til. Dette kapitel af planen artikulerer blandt andet krav til forskning og udvikling på nedenstående vis:

"Hvis vi skal nå de 70 pct., kræver det massive investeringer i forskning og udvikling. Derfor anbefaler vi at løfte de årlige forskningsinvesteringer i den grønne omstilling med mindst 2½ mia. kr." (Ibid., 16). "Så vi udnytter de muligheder, som ligger i digitalisering og nye teknologier for at arbejde smartere og frigøre tid til kerneopgaverne." (Ibid., 9).

Investeringer i forskning, uddannelse og innovation artikuleres ydermere som et afgørende krav. Særligt rummer kravene fokus på naturvidenskabelige uddannelser, der kan bidrage til klima- og energiforskning på sigt, der kan medvirke til nye tiltag i kampen mod klimaudfordringerne. Heraf skabes der en ekskluderende grænse for, hvilke slags uddannelser kommunikationen omhandler: "Der skal være mindst 10.000 flere, der har færdiggjort en STEM-uddannelse end i dag" (Ibid., 9). Uddannelse artikuleres altså på en særlig måde i forhold til at kunne støtte op om en grøn omstilling.

Ovenstående har angivet, hvorledes diskursen tematiserer økonomisk vækst, klimaløsninger og grønne investeringer. Re-artikuleringen er ej nødvendig, hvorfor diskursen i dette tilfælde kun støttes op om, hvis den vurderes som værende meningsfuld til at overkomme dislokationerne. Kravene fremtræder som ækvivalente, da de sammen bidrager til opnåelsen af målsætningerne. Såfremt nogle krav prioriteres, vil planen ej kunne møde sine egne visionære slutresultater, da planen fremstår som en samlet plan, der ikke kan tilsidesætte enkelte krav. Ovenstående har samtidig påvist at grøn vækst er tømt for mening, hvorfor partikulære krav samles. Desto mere tomt nodalpunktet er, desto flere krav kan tilslutte sig. Af figur 3 fremgår, hvilke primære artikulationer der samles i kæden.

Figur 3) *Oversigt over artikulationer og krav, der meningsudfylder diskursen.*

VI SKAL HANDLE MED VERDEN OG GØRE DEN MERE BÆREDYGTIG

Omgivelserne og den globale verden iagttages som et særligt forankrings- og fokuspunkt i denne del. Det europæiske samarbejde artikuleres som et relevant og centralt krav i planen om grøn vækst, således indskrives det europæiske indre marked som en faktor for grøn vækst i kommunikationen. EU skal her anvendes som et bindeled mellem det nationale og det globale marked. På denne måde kobles et krav til dette samarbejde til grøn vækst i ækvivalenskæden: "Løftet i eksportandelen skal opnås ved at øge eksporten af danske bæredygtige løsninger samt sikre mere reguleret frihandel i et globalt perspektiv. Dertil har vi brug for et stærkt EU, der sikrer et bedre fungerende og bæredygtigt europæisk indre marked" (Dansk Industri 2019, 20). Vigtigheden af eksport fremtræder i diskursen. Globalisering er herunder et væsentligt element til skabelsen af den grønne vækst gennem eksport. Åbenhed og frie muligheder for samhandel er keredimensioner og krav i opnåelsen af grøn vækst, men omvendt er protektionisme og handelskrige medvirkende til at skabe det direkte modsatte, hvorfor sådanne dimensioner indtræder som værende en del af den konstitutive yderside (Laclau 2005). Denne konstitutive yderside fremgår eksplicit og implicit af empirien – dette uddybes senere.

Globaliseringen har medført nye potentialer for eksport og samtidig også åbnet op for nye markeder. Nye regioner med vækst, herunder Afrika, Asien og Sydamerika, er opblomstret, og eksporten til disse regioner kan højne væksten nationalt, hvorfor det er centralt at interagere hermed (Dansk Industri 2019, 20). Ovenstående artikuleres som markeder for fremtidig efterspørgsel af nationale klimaløsninger. Protektionisme og mangel på samhandel er således en trussel mod den grønne vækst:

"Danmark er en lille åben økonomi, der er dybt afhængig af handel med udlandet. Eksporten er den vigtigste 'driver' for den økonomiske vækst i Danmark. Den stigende eksport af varer og tjenester betyder, at flere og flere danskere er beskæftiget som følge af salg til udlandet." (Ibid., 20).

Ovenstående iagttagelse om protektionisme går i forlængelse af nedenstående citat om markederne. Således er protektionisme altså også en særlig del af den konstitutive yderside til selve nodalpunktet: "De internationale markedsmuligheder er nærmest ubegrænsede for de virksomheder, der kan levere de bedste og mest bæredygtige løsninger. (...). Stigende protektionisme i udlandet kan dog gøre det vanskeligt at omsætte de globale muligheder til øget dansk eksport" (Ibid., 21). Der etableres dermed et antagonistisk forhold mellem henholdsvis protektionisme og fri- og samhandel. Protektionisme er

en dimension, der forhindrer samhandel i opnåelsen af sin karakter og dermed også forhindrer grøn vækst. Dermed kan diskursen ikke rumme begge sider af distinktionen (Laclau & Mouffe 2002, 74-78). Åbenhed, herunder det europæiske marked, tilskrives en betydning for muligheden af grøn vækst: "EU's indre marked er en kæmpe gevinst for Danmark, danske arbejdstagere og dansk erhvervsliv" (Dansk Industri 2019, 22). Dermed afhænger grøn vækst af europæiske handel og ej protektionisme. Således kobles EU-samarbejdet til kæden som et partikulært krav til den grønne vækst (Ibid., 23).

Økonomisk vækst, klimaløsninger og grønne investeringer er ikke i et antagonistisk forhold i planen. På denne måde formår diskursen at klarlægge, at alle tre temaer kan indgå i en samlet diskurs: "Danmark har efterhånden etableret sig som et globalt knudepunkt for udvikling af grønne løsninger og demonstreret, at det er muligt at reducere udledningen af drivhusgasser, mens man øger vækst og velstand" (Ibid., 27). Økonomisk vækst, grønne investeringer og klimaløsninger er altså i harmoni. Ydermere italesættes væsentligheden af videreudviklingen af brugbare bæredygtige klimaløsninger. Klimaløsningerne er ikke blot en god forretning, men skaber også værdi for verden, jævnfør planen: "Danske virksomheder er nemlig blandt verdens førende, når det kommer til at levere grønne, bæredygtige løsninger. Derfor kan Danmark og danske virksomheder bidrage til at trække verden i en grønnere og mere bæredygtig retning" (Ibid., 19).

En ambitiøs klimaindsats tilskrives i planen en særlig betydning, da dette kan skabe den grønne vækst. Dette bevirker artikulationer og krav om konkurrencedygtige virksomheder, etablering-, optimering- og videreudvikling af klimaløsninger i det nuværende marked. Dette kræver en styrket eksportindsats. Netop virksomhederne artikuleres som værende dem, der har ansvaret for at etablere grøn vækst: "Det er virksomhederne, der skal levere de løsninger, der skal til for at imødekomme de globale udfordringer, vi står over for, og som verdensmålene repræsenterer" (Ibid., 25). Klimaudfordringerne kan ydermere løses gennem cirkulære metoder, der kan reducere udslippet. Dette kræver dog, at virksomhederne har gode vilkår for at kunne bevirke denne proces (Ibid., 27): "Sammenholdt med det stigende globale forbrug af ressourcer betyder det, at effektiv ressourceudnyttelse gennem cirkulære forretningsmodeller er en vigtigt konkurrenceparameter nu og i fremtiden" (Ibid., 29). Vandsektoren er et område med ressourceknaphed, hvor innovative og nye vandløsninger er essentielle værktøjer til at kunne løse morgendagens store vandudfordringer (Ibid., 29). Gennem eksport af vandløsninger har danske virksomheder en afgørende rolle, der kan medvirke til at højne

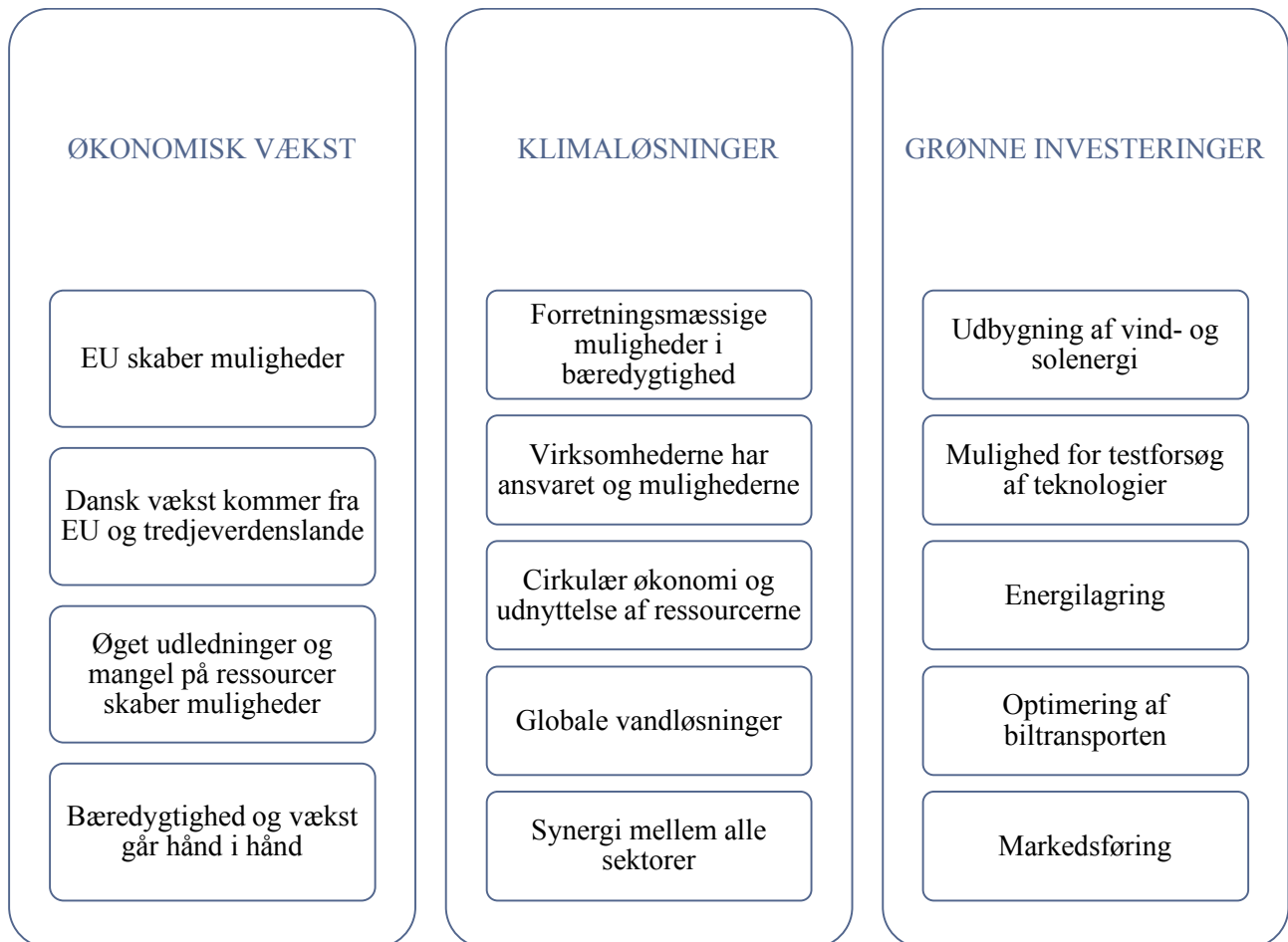
den grønne vækst. Således er samfundsnyttige løsninger ikke i modstrid med øget vækst. Tværtimod fremstår sådanne løsninger som værende medvirkende til at tilbyde mening til grøn vækst. Ækvivalensskæden rummer således både samfundsøkonomiske og samfundsnyttige partikulære krav, og ingen af disse to kategorier og deres underkrav fremtræder som værende prioriteret over hinanden. Derfor er værktøjet til at skabe økonomisk vækst betinget af samfundsnyttige instrumenter.

Indtil videre har planen tilskrevet en stor betydning af eksport af grønne løsninger til hele omverden. Planen artikulerer dog også en række krav i planen, der omhandler nationale reduktioner af udslip, og således indgår både et omverdens fokus og et nationalt fokus på inderside af kommunikationen. Grønne investeringer artikuleres først og fremmest som bestående af investeringer i energiresourcer: "(...) udbygningen af solceller og landvindmøller fortsætter efter 2025. En udbygning svarende til mindst 1.800 MW landvindækvivalenter er realistisk. Sol- og landvind er de billigste teknologier, der er til rådighed i dag" (Ibid., 33). Sådanne investeringer skal ydermere understøttes af nye testcentre. Dette foranlediger i dette tilfælde, at disse krav fremtræder mere hyppigt end øvrige krav til grønne investeringer. Kravet vurderes dog ej som værende hævet over andre, da det ej kan stå alene til idéen grøn vækst. Dette begrundes med, at sådanne grønne investeringer ej kan indfri planens målsætninger alene. Såfremt enkelte krav prioriteres, vil planen muligt ej vurderes som et universelt identifikationstilbud. Hertil rummer planen også et krav om nye initiativer for markedsføring af danske klimaløsninger: "Udenrigsministeriet skal have øget fokus på at markedsføre danske løsninger, der bidrager til verdensmålene på markeder uden for Danmark" (Ibid., 35). Heraf er markedsføring også et nyt krav. Ydermere rummer ækvivalensskæden hertil også flere partikulære krav, der er ligestillet med de øvrige:

"Bæredygtige biobrændstoffer i benzin og diesel skal øges for at reducere udledningen af drivhusgasser fra den eksisterende vognpark, indtil nul- og lavemissionsbiler er fuldt indfaset. Det skal gøres ved, at regeringen øger iblandingskravet af bæredygtigt biobrændstof til 10 pct. gennem en gradvis indfasning frem mod 2030." (Ibid., 34).

Ovenstående har påvist, hvorledes grøn vækst, herunder økonomisk vækst, klimaløsninger og grønne investeringer, tilskrives mening på en særlig måde på de dislokerede felter. Særligt iagttages, at ækvivalensskæden rummer en mangfoldighed af forskellige krav, der kobler sig til nodalpunktet. Forskellige krav kan samles, fordi de opgiver dele af deres partikularitet for at samle sig mod fjenden.

Dette bevirker, at nodalpunktet må fremtræde tomt, hvis det skal kunne repræsentere alle krav i en kæde. De forskellige ækvivalente krav kan hertil kun indfries, hvis hele kæden formår at blive indfriet. Således kan der ikke prioriteres eller skabes et hierarki mellem de enkelte krav. Der opstilles dermed en situation, hvor de partikulære krav skal indfries via det universelle nodalpunkt. Det vil sige, at det universelle, altså grøn vækst, formår at samle en lang række af partikulære krav herunder. Det fremgår af figur 4, hvorledes primære artikulationer og krav samles i ækvivalenskæden i planen. Hertil har ovenstående afsnit ikke tydeligt lagt vægt på den konstitutive yderside, der er centralt for at kunne argumentere for, at planens mange krav og forslag fremtræder som ækvivalente frem for forskellige (Laclau 2005). Næste afsnit vil dog analysere, hvad der indgår på denne yderside.

Figur 4) *Oversigt over artikulationer og krav, der meningsudfylder diskursen.*

Nedenstående figur 5 er en sammenfatning af diskursens artikulationer og krav i ækvivalenskæden. Bilag A viser desuden en forsimplet illustration af selve ækvivalenskæden af ovenstående diskurs.

Figur 5) Samlet oversigt over artikulationer og krav, der meningsudfylder diskursen.

DEN KONSTITUTIVE YDERSIDE TIL GRØN VÆKST

Ovenstående afsnit har særligt undersøgt, hvad diskursen inkluderer på indersiden af distinktionen. Nedenstående vil søge at påpege og analysere hvad, der udgør nodalpunktets konstitutive yderside. Nodalpunktet iagttages som værende forholdsvis tomt, hvorfor grøn vækst ikke er noget i sig selv. Diskursen om den grønne vækst må altså undersøges ved at iagttage, hvad diskursen afgrænser sig fra (Hansen 2017B, 339). En grænsedragende forskel etableres dermed, hvor den konstitutive yderside søges anskueliggjort. Nedenstående empiriske materiale hentes desuden fra samme sted som resten af første delanalyse.

Ved at iagttage inden for rammen af en forskel belyses hvad, som danner grænse for nodalpunktet (Andersen 1999), og hermed etableres en forståelse af hvad, der udgør den konstitutive yderside. Der eksisterer ikke et naturligt forhold om, hvad grøn vækst kan fremstå som, da nodalpunktet er tomt. Således eksisterer der en antagonistisk konstitutiv yderside til, hvad grøn vækst ikke kan være. Ydersiden skaber mening om, hvad nodalpunktet kan være ved at være det, som det ikke kan være. Ækvivalenskæder er heraf kendetegnet ved netop at italesætte og anråbe den konstitutive yderside, krav opgiver her dele af deres partikulariteter for at forene sig mod en fælles fjende (Laclau 2005). Den umarkerede side af forskellen, ydersiden, kan fremtræde som en trussel mod den markerede side, og dermed selve diskursen, hvor det, der ekskluderes i kommunikationen, kan medvirke til at diskursen nedbrydes. Dette kan iagttages, hvis ydersiden af forskellen integreres på den markerede side. Grænsen mellem det markerede og umarkerede er netop centralt for diskursen (Andersen 1999). Hvis grænsen nedsmeltes, er det ikke længere en mulighed for den grønne vækst at holde sig adskilt fra den ikke grønne vækst, og dermed tømmes diskursen om den grønne vækst for mening og i sidste instans undermineres diskursen. Såfremt den umarkerede side inkluderes, undergraves diskursen (Ibid.). Generelt anses ugunstige betingelser for industrien som værende en overligger til selve forståelsen af ydersiden af kommunikationen. Lad os dog dykke konkret ned i empirien og belyse, hvad nodalpunktet ikke fremtræder som, hermed den umarkerede side af distinktionen i diskursen.

Diskursens konstitutive yderside rummer en række af elementer, der kan samles under én betegnelse. Det virker oplagt at betegne dette som alt det, der ej skaber vækst og ej er brugbart for klimakampen, men dette er en yderst bred betegnelse, hvorfor det må undersøges dybere, hvad dette dækker over. Der er en lang række af dimensioner, der lader sig indfange og kobles til denne betegnelse, disse fremtræder både som værende eksplicitte og nogle som værende mere implicitte af karakter. Først og

fremmest springer skatter og afgifter frem som værende ødelæggende for grøn vækst. Afgifter og skatter anses som et værktøj, der kan forstyrre etableringen af selve diskursen grøn vækst. Gennem planen anråbes dette kontinuerligt som den konstitutive yderside, og dette fremgår også senere. Diskursen grøn vækst kan således ikke etableres i nærværet af uhensigtsmæssige skatter og afgifter. Antagonismen betones særligt tydeligt i nedenstående citat og kan næsten ikke tydeliggøres mere: "Og det sidste, der er brug for, er skatter og afgifter, der gør det vanskeligere for virksomhederne at vinde ordrer og arbejdspladser hjem til Danmark" (Dansk Industri 2019, 15). Dette kan illustreres:

Videre udgør kvalificeret arbejdskraft et særligt væsentligt krav til skabelsen af den grønne vækst, og dermed skal samfundet være i stand til at tiltrække disse kræfter, i forhold til at skabe betingelserne. Kvalificeret arbejdskraft er en faktor, hvorfor mangel på denne arbejdskraft iagttages som ydersiden. Vilkår, som ikke etablerer optimale forhold for kvalificeret udenlandsk arbejdskraft, er altså ydersiden, og på denne måde bliver sådanne krav medvirkende til at italesætte (mere implicit), hvad grøn vækst er: "Det er også en forudsætning, at virksomhederne fremover kan tiltrække kvalificerede medarbejdere fra udlandet" (Ibid., 13-14). Grøn vækst kræver heraf tiltrækning af medarbejdere:

Samfundets og erhvervslivets konkurrenceevne er desuden også et afgørende krav for grøn vækst, og dermed er dårlig konkurrenceevne og vilkår implicit medvirkende til at destruere selve nodalpunktet. Skabelsen af konkurrenceevnen bevirker altså grøn vækst, omvendt opløses det af mangel på samme. Som ovenstående eksempel fremtræder dette ej som værende tydeligt og eksplicit, men mere subtilt. Alligevel vurderes dårlige forhold for konkurrenceevnen som værende en del af den konstitutive yderside: "Hvis de private virksomheder skal kunne skabe vækst og nye arbejdspladser, så kræver det (ud over en god konkurrenceevne), at de ikke løber tør for Danmarks vigtigste råstof: Dygtige medarbejdere" (Ibid., 15). Forskellen mellem nodalpunktet og den konstitutive yderside kan opstilles:

Videre iagttager organisationen, at der er en stigende tendens globalt set til handelsprotektionisme. Dette medvirker til at forringe vilkårene for muligheden og etableringen af den grønne vækst, og ydersiden til grøn vækst må således også være handelsprotektionisme, de enkelte lande i mellem. Modsætningen hertil fremtræder i mellemtiden som værende åbne markeder med fri samhandel. Antagonismen fremtræder mere tydeligt end førnævnte to eksempler på den konstitutive ydersider, og således er grøn vækst i et modstridende forhold til protektionisme og lukkede verdensmarkeder: "Stigende protektionisme i udlandet kan dog gøre det vanskeligt at omsætte de globale muligheder til øget dansk eksport" (Ibid., 21). Nodalpunktet betinges altså af en åben global verdenshandel:

Nodalpunktet rummer også en mere subtil yderside til alt det, der ej hjælper klimaet og skaber vækst. Dette kan siges at være en noget bredere kategori, der grundlæggende karakteriserer hele ydersiden. Planen rummer altså krav til, at alle dimensioner skal være gavnlig for enten væksten eller klimaet. Hver gang noget ikke fremtræder som værende rentabelt for væksten eller klimaet, er det på ydersiden af nodalpunktet, hvorfra det skaber mening til nodalpunktet ved at betegne, hvad nodalpunktet ej er. Antagonismen og ydersiden vises ofte ej eksplicit i selve planen, dette kan skyldes flere dimensioner:

- 1) DI ønsker at samle en stor politisk opbakning, hvorfor planen vil undgå politiske fjendebilleder.
- 2) Nogle partier vil muligt ej kunne se sig selv afspejlet, da de ville være uenige i selve antagonismen.
- 3) At en sober organisation som DI, modsat politiske partier, ej eksplicit kan omtale 'alt det de hader'.
- 4) Den universelle forankring og identifikationstilbud er vigtigere end etableringen af direkte kritik.
- 5) Lobbyorganisationer adresserer ofte det, der skal gøres, ej hvad der ikke skal gøres (Guéguen 2007). På denne måde er den konstitutive yderside i store træk mere subtil og implicit i planen.

Samlet opnår nodalpunktet mening gennem den konstitutive yderside, der rummer ovenstående, og netop ovenstående dimensioner medvirker til at give nodalpunktet og diskursen en konkret mening. Som præciseret i næste afsnit, fremtræder skatter og afgifter som værende det bærende ydre element.

GRØN VÆKST OG POPULISME

Nedenstående analyserer, i hvilken grad diskursen om grøn vækst rummer populisme. Populismebegrebet indeholder utvivlsomt en bred mangfoldighed af afvigende forståelseshorisonter, og der eksisterer således ikke en definitiv sandhed om populismens karakteristik og brugbarhed. Specialet tilslutter sig Laclaus forståelse af populisme som nævnt i teoriafsnittet (Laclau 2005), og teorien defineres her af ni opdelte punkter, der uddyber forståelsen af teorien (Hansen 2017A, 15). Laclau (2005) antyder, at populisme som idé fremtræder og eksisterer i perioder med dybere kriser. Samtidig blomstrer populismen, når en hidtil herskende orden ej længere er i stand til at levere svar, herunder når en hegemonisk orden ej længere kan levere svar på krav og frustrationer fra samfundet. Økonomien og klimaet er rystede områder, hvor hidtidige opfattelser ej længere kan svare på kravene. Heraf kan den grønne vækst være et nyt svar, der kan samle en række af forskellige krav under sig, 2030-planen passer således glimrende ind i forestillingen om en periode med dybereliggende kriser. Der er altså tale om en periode i krise, hvorfor planen affødes som et svar på omgivelsernes krav. Ydermere anses samfundets nuværende status som værende en periode, der er fyldt med populisme: "There can no longer be any doubt that we are going through a populist moment. The question is whether this populist moment will turn into a populist age – and cast the very survival of liberal democracy in doubt" (Mounk 2018, 3). Populismen iagttages altså som nærværende i sfæren.

Grundlæggende kan politiske projekter enten bestå af en differentiell logik eller ækvivalent logik, jævnfør teoriafsnittet rummer Laclaus populismeforståelse den sidstnævnte ækvivalente logik. Forskellige politiske krav i det politiske projekt kan således kun indfries hvis nodalpunktet indfries, og nodalpunktet medvirker altså til at binde det politiske projekt sammen, hvorfor nodalpunktet repræsenterer hele ækvivalenskæden og de forskellige krav, i relation til ydresiden (Hansen 2017A). Dermed må det tomme nodalpunkt fremtræde som et symbol uden mening, hvor der ikke kan etableres en rangordning eller et hierarki mellem de mange forskellige politiske krav i diskursen. Grøn vækst er netop et nodalpunkt eller tomt symbol uden nogen højere forståelse og hierarki. Betegneren er dog ej navnet på en leder, som det ofte gør sig gældende i populistiske projekter (Laclau 2005, 100). Grøn vækst har som nævnt ikke nogen dybere mening og forståelse i sig selv. Anvendelsen af farver er desuden ofte et kendetegn for tomme nodalpunkter i populistiske projekter. Nodalpunktet figurerer på forsiden af selve planen, hvor siden indeholder en grøn baggrund. Dette skal ej forstås som, at grøn vækst kan udskiftes med farven grøn, men at der er tale om en symbolik.

Populisme afgrænser sig samtidig i forhold til en antagonisme, der holder sammen på diskursen (Laclau 2006, 652). Karakteren af denne ydre fjende skal findes via selve empirien i 2030-planen. Ydermere er populisme allestedsnærværende i alle politiske projekter, jævnfør specialets teoriafsnit. Populisme er altså nærværende i diskursen, hvorfor det er et gradsspørgsmål om populismen (Hansen 2017A, 17). Med andre ord vil nogle projekter rumme en høj grad af populisme og andre en mindre.

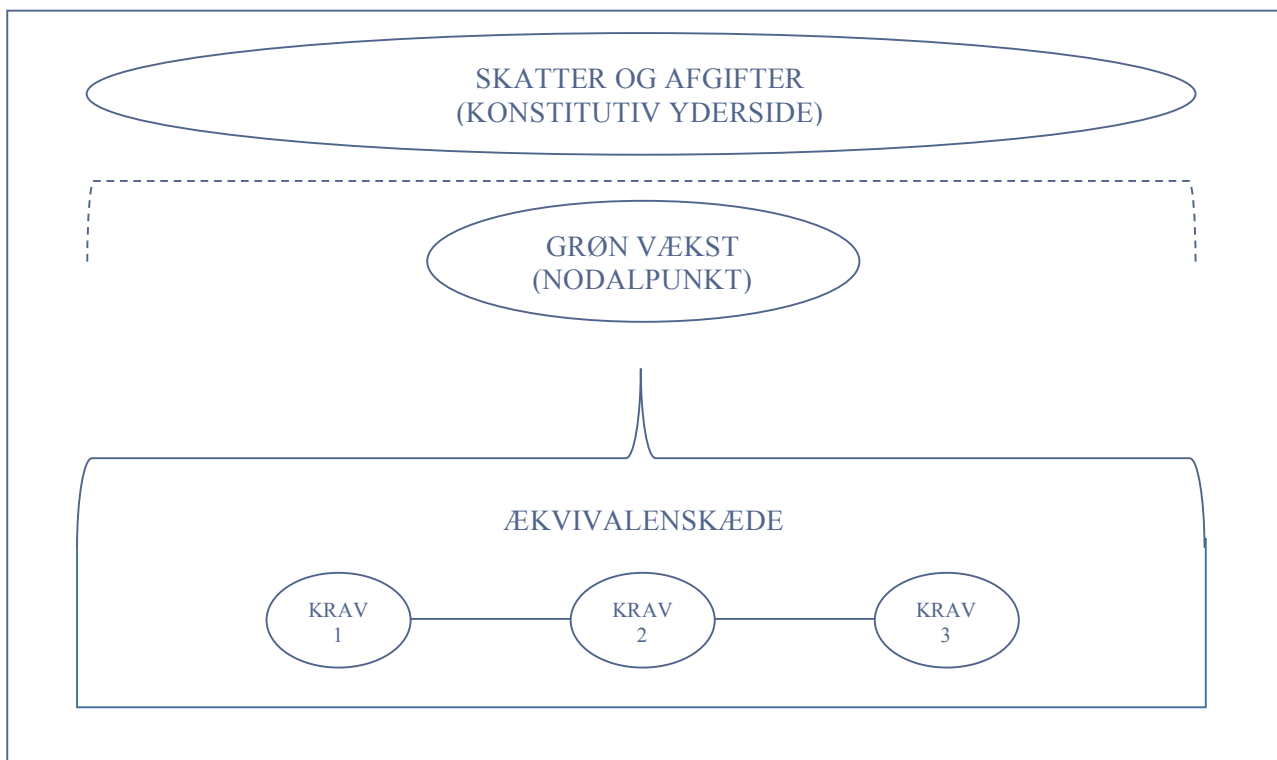
Diskursen om grøn vækst omhandler en række politiske krav, der sættes i relation til nodalpunktet. Disse krav samles alle i et ækvivalent forhold, hvor resultatet af disse samlede krav skaber grøn vækst. Klimaløsninger, der baner vejen til målsætningerne, indfries eksempelvis kun, hvis øvrige krav indfries, altså kan de enkelte krav ikke indfries enkeltvis, men kræver at alle krav indfries for at komme i mål. Såfremt fem krav indfries, og fem krav ej gør, vil projektet falde til jorden, da alle krav skal indfries: "For kun hvis hele samfundet bidrager, kan vi nå det fælles mål" (Dansk Industri 2019, 7). Ækvivalenslogikken og populismen fungerer netop på denne måde, hvor et projekt opnår en højere grad af populisme, såfremt alle krav formår at blive indfriet i en ækvivalent relation til nodalpunktet. I dette projekt er hvert krav fastlåst til hinanden i forhold til selve indfrielsen af kravene til grøn vækst. Dette skyldes, at kravene til eksempelvis energi forudsætter indfrielse af kravene til infrastrukturen. Med andre ord opnås målsætningerne kun, hvis alle krav indfries da kravene forudsætter hinanden, såfremt et fåtal af krav bliver opprioriteret og indfriet, kan planen altså ikke indfri egne målsætninger.

Grøn vækst ses som et funktionelt nodalpunkt, der kan skabe støtte blandt befolkningen og politikere. Nodalpunktet rummer i sig selv ingen fastsat tilknytning til en politisk ideologi, og derfor forekommer det svært at være imod selve etableringen af grøn vækst, da grøn vækst næsten er ingenting i sig selv. Universelt formår grøn vækst altså at fungere og repræsentere en mangfoldighed af partikulære krav, der kan tilslutte sig idéen om nodalpunktet som værende formålstjenligt mod ydersiden. Dykker man ned i planen, iagttages planen dog som bestående af en lang række af partikulariteter. Dette skaber konsekvenser, hvor planen på den ene side skal opretholde universalitet og et politisk tilbud for at bibeholde tiltrækningskraft, samtidig med at planen må være konkret for at være anvendelig i praksis. Dette kan beskrives som problemet mellem det partikulære og universelle.

Den konstitutive yderside til nodalpunktet nævnes eksplicit og implicit, som vist i ovenstående. Kendetegnet ved netop ækvivalenskæden er, at ydersiden ofte kommer på banen i kommunikationen. Ovenstående afsnit om den konstitutive yderside har påvist flere fjender til idéen om grøn vækst, men

nodalpunktets fjende iagttages som særligt værende afgifter og skatter, der hindrer grøn vækst. Tilsammen nævnes disse begreber mere end 600 gange i hele planen, i forskellige afskygninger. Fjenden til planen er altså først og fremmest disse begreber, da disse fremtræder overvejende mest, og de ækvivalente krav opgiver dele af deres partikulariteter for at netop forene sig mod denne fjende. Antagonismen kan således siges at være uhensigtsmæssige skatter og afgifter, der hindrer grøn vækst. Nedenstående citat viser, hvordan den ydre fjende virker som et samlingspunkt for politiske krav. Antagonismen forekommer og understreges i planen ikke mere tydeligt end nedenstående eksempel:

"Vi er nødt til at gøre vores afgifter tidssvarende og sikre, at de fremmer den grønne omstilling mest muligt – og forhindre, at de står i vejen for klimaet (...)." (Ibid., 7). "Og det sidste, der er brug for, er skatter og afgifter, der gør det vanskeligere for virksomhederne at vinde ordrer og arbejdspladser hjem til Danmark." (Ibid., 15)

Figur 6) *Illustrativ oversigt af populisme i planen.*

Kommunikationen om den grønne vækst kan siges at være relativt populistisk i et vis omfang. Ækvivalenskæden sammensmelter alle de forskellige politiske krav, hvorfor intet krav kan stå alene, og dette skyldes, at hvert enkelt økonomisk- og klimainitiativ forudsætter og betinges af hinanden. Dermed er der tale om en samlet ækvivalent plan, der ikke kan indfri krav på bekostning af andre:

"En samlet plan for øget velstand og grøn omstilling" (Ibid., 4). Planen er altså en samlet plan, hvorfor enkelte krav ikke kan fremsættes enkeltvis, da dette ville nedbryde selve målsætningerne. Dermed er den ækvivalente logik på spil i kommunikationen om grøn vækst: "De enkelte elementer, der kædes sammen, bliver i højere grad ens, de kan udskiftes for hinanden, i fælles modsætning til noget, de ikke er" (Hansen 2017A, 16). Hertil søges der konstrueret et folkeligt identifikationstilbud. Det kan antydes, at selve planen bærer præg af en populistisk logik i en forholdsvis høj grad. Nodalpunktet ekspliciteres en række gange og bliver særligt positioneret i et antagonistisk forhold til den konstitutive yderside, der i dette tilfælde særligt fremtræder som værende afgifter og skatter. Samtidig fremsætter og prioriterer planen ikke blandt enkeltstående krav. Dette skyldes særligt, at disse krav anses som værende samlet og ækvivalente, da kravene hænger sammen i forhold til at kunne opnå målsætningerne. Kravene samles altså i en ækvivalent relation, hvor de indfries via grøn vækst.

Populisme kan iagttages som en relativ effektiv strategi for en organisation eller et politisk parti. Nodalpunkter kan bevirke, at forskellige identiteter kan se sig selv reflekteret i kommunikationen. Desto mere tomt det gældende nodalpunkt måtte være, desto flere kan se sig selv afspejlet i projektet: "I believe that, if a different language is made available, many people might experience their situation in a different way and join the progressive struggle" (Mouffe 2018, 22). Nodalpunktet såvel som populisme er dermed et effektivt og brugbart værktøj til at samle folket mod en fælles ydre fjende. Kompliceret bliver det dog, når planen skal udfoldes i virkeligheden fra det abstrakte til det specifikke. Som nævnt kan de fleste nok tilslutte sig den universelle idé om grøn vækst som noget positivt, men transformationen fra det universelle til det partikulære er en helt anden snak, altså etableres muligheden for, at folket vender ryggen til selve planen, når den går fra det abstrakte til det konkrete. Udfordringen består i at konkretisere noget abstrakt uden at miste støtte (Husted & Hansen 2017). Overfladisk kan grøn vækst betyde alverdens ting, som en lang række af identiteter kan tilslutte sig, da nodalpunktet er tomt for indhold. Dette skaber et problem i forhold til førnævnte transformation. Grøn vækst er i sig selv tomt i almindeligheden, men fremstår ikke særligt tomt i planens forståelse. Planen og diskursen kan på den måde siges at rumme både en universel og en partikulær tilgang. Nodalpunktet er yderst universelt, mens selve planens krav forekommer forholdsvis partikulære. Dette betyder, at det partikulære kan medvirke til at underminere det universelles fristelse til modtageren. DI kan søge at overkomme dette ved at sløre det uforenelige mellem det universelle og det partikulære. Heraf skal de konkrete krav afholdes fra at forgifte strategiens universalitet. Dette uddybes senere.

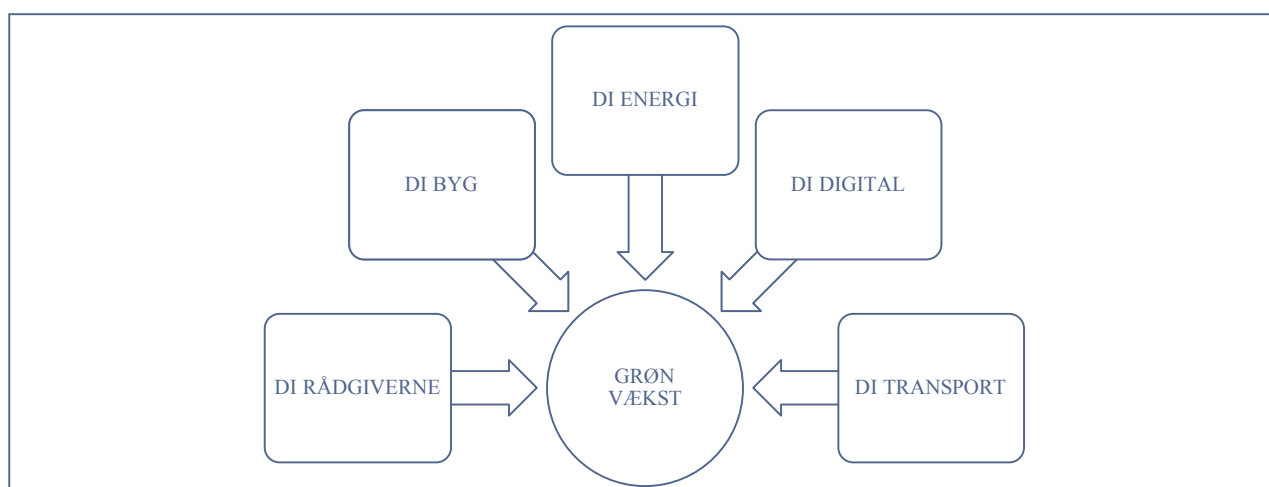
DELKONKLUSION

Ovenstående analyse har påvist, hvordan DI meningsudfylder selve idéen om den grønne vækst. Kommunikationen rummer en mangfoldighed af komponenter, der alle tematiseres og forankres gennem en kommunikation om økonomisk vækst, klimaløsninger eller grønne investeringer. Diskursen rummer således mange elementer, der alle kobler sig til mindst en af tre ovenstående dele. Diskursen meningsudfyldes altså af flere forskellige krav, disse primære krav fremgår af figur 5 (side 42), og samtidig afgrænses diskursen af en række forskellige elementer, der står på den konstitutive yderside. Denne yderside medvirker til at give nodalpunktet sin mening ved at betegne, hvad nodalpunktet ikke er; herunder afgifter og skatter, dårlig konkurrenceevne, mangel på kvalificeret arbejdskraft med mere. Endelig viser ovenstående analyse, at planen om grøn vækst rummer populisme i en relativ høj grad. Dette skyldes blandt andet, at nodalpunktet positioneres i forhold til en antagonistisk yderside. Derudover rummer planen primært ækvivalente krav, der altså ikke prioriteres eller kan stå alene. Dette har sin årsag i, at kravene hænger sammen, da alle krav medvirker til at opnå selve målsætningen. Således indfries de enkelte krav udelukkende ved indfrielse af nodalpunktet og dermed hele projektet. Grøn vækst er altså et nodalpunkt, der er tømt for mening, og som kan samle en lang række af krav.

PRÆSENTATION AF BRANCHEFÆLLESSKABERNE

Anden analysedel belyser de diskursive kampe mellem forskellige branchefællesskaber i DI. Branchefællesskaberne fokuserer på forskellige områder og sektorer. Disse fællesskaber rummer altså en faglig dimension, hvor medlemsvirksomheder med tilknytning til den pågældende sektor kan blive en del af selve branchefællesskabet. Hvert fællesskab har en udpeget bestyrelse og egne vedtægter, der er relativt homogene på tværs af fællesskaberne. Bestyrelserne er centrale organer til at sætte og præge retningslinjerne for det politiske arbejde, herunder har de forskellige medlemsvirksomheder mulighed for at præge bestyrelsens arbejds- og fokusområder.

Analysen tager udgangspunkt i kommunikationen hos de enkelte branchefællesskaber i 2019 og 2020. Grundet opgavens omfang og fokus på den grønne vækst, udvælges fem ud af otte fællesskaber. Således forholder opgaven sig ikke til følgende fællesskaber: DI Handel, DI Service og DI Fødevarer. Branchefællesskaberne vurderes mindre væsentlige for kampen om den grønne vækst. Dette skyldes, at planen ej udtrykker krav fra disse fællesskaber i samme omfang sammenlignet med de øvrige. Eksempelvis nævnes fødevarerområdet i begrænset udstrækning i forhold til de andre fællesskaber, og samtidig fremhæves grøn vækst i mindre grad (eksplicit og implicit), blandt disse fællesskaber. Dette kan være et udtryk for, at de ej giver afkald på partikulariteter, andre væsentlige fokusområder, at deres krav og partikulariteter ikke kan rummes i planen om den grøn vækst eller noget helt fjerde. Dette betyder ej, at de ikke repræsenteres i diskursen om grøn vækst, ej heller at de samtykker til den. Tavshed kan altså være et udtryk for mange ting. Dette er uden for dettes speciales arbejds- og horisont. Fokus er på følgende fællesskaber: DI Byg, DI Energi, DI Digital, DI Rådgiverne og DI Transport. Disse berører som nævnt ej absolut grøn vækst, men artikulationerne omkredser føromtalt temaer.

Figur 7) *Analysens udvalgte branchefællesskaber.*

DISKURSERNE I BRANCHEFÆLLESSKABERNE – ANALYSEDEL 2

Fællesskaberne rummer heterogene krav og tiltag til den grønne vækst. Nedenstående analyse viser, hvordan de forskellige branchefællesskaber kæmper internt om at få prioriteret deres krav i diskursen. Dette skaber en række konsekvenser for organisationen, grundet disse forskellige krav til grøn vækst. Derfor belyses, hvordan de ækvivalente fællesskaber søger at få deres partikulariteter opprioriteret, da alle branchefællesskaber ønsker at få deres krav til at fremtræde som det, der udgør grøn vækst. Hvor første analysedel primært iagttog meningstilskrivelser, går denne analyse skridtet videre og viser, hvordan der skabes interne gnidninger og forskellige krav i organisationen til grøn vækst. Denne analysedel fokuserer altså på de interne opprioriteringskampe om partikulære krav (Bilag G).

Konflikten mellem branchefællesskaberne antages ikke som værende af en antagonistisk karakter. Dette skyldes, at fællesskaberne er ækvivalente og sameksisterer i diskursen om den grønne vækst. Fællesskaberne kan netop sameksistere, da de fremtræder som ækvivalente til selve nodalpunktet. Branchefællesskaberne har dog en masse forskellige krav til, hvad grøn vækst bør være, således er det ikke en antagonistisk kamp mellem fællesskaberne, men et spørgsmål om en opprioriteringskamp, altså har fællesskaberne ikke nødvendigvis forskellige konstitutive ydersider, i forhold til hinanden. Kampen består i, hvorvidt enkelte fællesskaber skal opprioriteres i forhold til de andre fællesskaber. Hvis et partikulært krav bliver universelt, opstår konflikterne, hvor projektet kan falde fra hinanden. Dette skyldes, at andre fællesskaber ikke længere vil kunne se deres krav repræsenteret i diskursen, og derfor rummes fællesskaberne alle sammen i diskursen om den grønne vækst, men hvilke krav der opprioriteres, er altså det afgørende og mest centrale for denne analysedel til at belyse gnidningerne.

Analytisk vælges fællesskaberne at blive iagttaget som fem separate diskurser. Samtidig er der ikke tale om fem inkommensurable og antagonistiske diskurser, men forskellige krav. Dette betyder altså, at der ej er tale om fem direkte disharmoniske diskurser om, hvad grøn vækst er, således artikulerer diskurserne i mange henseender selvsagt de samme elementer i kommunikationen. På denne måde er det altså ikke et udtryk for fem åbenlyse diskurser, der iagttages gennem empirien. Det er snarere et analytisk træk til at anskueliggøre gnidninger internt i den samlede diskurs hos DI, og dermed præsenteres ej nye nodalpunkter, antagonistiske forhold og eksplicite konstitutive ydersider. Heraf bruges den analytiske opstilling som diskurser blot til at pege på krav og interne gnidninger, altså fremanalyseres hvilke krav, der søges opprioriteret fra fællesskaberne til diskursen grøn vækst. Fællesskaberne analyseres i forhold til økonomisk vækst, klimaløsninger og grønne investeringer.

ØKONOMISK VÆKST

Byggefællesskabets kommunikation omhandler særligt prospektiv og visionære krav til sektoren. Kommunikationens krav funderes ud fra en forståelse om en bæredygtig og produktiv byggebranche. Dette er en af grundstenen i diskursens krav til økonomisk vækst, set i lyset af diskursen grøn vækst: "Vores vision er, at byggeriet skal være lønsomt og blandt mest produktive brancher i Danmark. Men det er samtidigt vigtigt, at det sker med respekt for det samfund, vi er en del af. Derfor skal der leveres et ansvarligt, sundt og bæredygtigt byggeri" (Dansk Industri U.Å). Herunder eksisterer flere krav. Vejen til økonomisk grøn vækst skal etableres via krav til investeringer og innovative tiltag i sektoren. Kravene fokuserer på en højere grad af økonomisk vækst, samtidig med opnåelsen af klimamålene: "Vores løfte er at investere og innovere, så vi sammen kan nå de klimamål, verdenssamfundet har vedtaget. Vi vil skabe eksport og arbejdspladser" (Dansk Industri 2019B, 3). Ydermere artikuleres energieffektivisering som et krav, der kan medvirke til at reducere nuværende udledninger i sektoren: "Vi ved, at energieffektivitet er grundlaget for en økonomisk ansvarlig omstilling" (Ibid., 3).

Kommunikationen tilskriver den grønne omstilling som afhængig af økonomisk vækst og omvendt. Dermed inkluderes økonomisk vækst og den grønne omstilling som værende to sider af samme sag. Kommunikationen er altså i stand til at inkludere begge krav eller dele på indersiden af diskursen. Ydersiden af diskursen fra branchefællesskabet må derfor fremtræde som værende noget ganske andet. Ækvivalenskæder er ofte kendetegnet ved netop at ekspliciterer ydersiden, frem for indersiden (Laclau 2005). Kommunikationen i fællesskabet rummer ikke en eksplicit konstitutiv yderside, fællesskabets dokumenter antyder dog, hvorledes kommunikationen kredser om en yderside. Heraf er ydersiden ikke direkte angivet, men kan læses og iagttages som værende noget mere subtilt. Lukkede markeder, forringet rammevilkår, handelsbarriere og handelsprotektionisme fremtræder som værende en del af den konstitutive yderside, uden at dette direkte nævnes i kommunikationen.

Ydersiden ekspliciteres altså ej direkte i nærværende fællesskab, hvorfor den fremtræder implicit og skjult. Ovenstående kan ikke bevisliggøres, men må alene stå som en observation om den konstitutive yderside. Normalt ville der skulle påvises en antagonisme blandt diskurserne, men dette er dog ikke tilfældet her, da fællesskaberne eksisterer i et ækvivalent forhold til selve hoveddiskursen. Heraf præsenteres de som fem separate diskurser for at skabe et overblik over netop de partikulære krav.

Kendetegnet ved ækvivalensskæden er som nævnt, at den ofte taler direkte om ydersiden hertil. Branchefællesskabets yderside er i mindre grad fremtrædende, hvorfor dette sætter spørgsmålstejn ved, om der overhovedet kan eksistere en ækvivalensskæde i dette fællesskab. Alligevel vurderes disse krav ækvivalente, da der eksplicit ej prioriteres mellem disse (Laclau 2005). Ud fra ovenstående anskuelser vælges en tilgang, hvor kommunikationen rummer en grad af ækvivalens. De forskellige krav i fællesskabet hævdes og anses dermed som værende samlet i en ækvivalent relation. Diskursen søger således at få alle ækvivalente krav prioriteret i relationen til nodalpunktet grøn vækst. Dermed er der altså ikke et krav eller flere, der optræder som værende mere opprioriteret end de øvrige krav. Ydermere skabes en række andre økonomiske og grønne krav, der alle skal skabe den grønne vækst:

"Virksomhederne skal være større og stærkere, hvis vi skal have skabt en gennemgribende transformation af byggebranchen. En transformation, hvor vi går fra at være en lavproduktiv og traditionel håndværksbranche til en højproduktiv byggeindustri, der lever af og udvikler nye teknologiske og digitale løsninger. En industri, som har mulighed for at eksportere sine løsninger og konkurrere om de bedste projekter på det globale marked." (Dansk Industri 2019A).

Energifællesskabet søger ligesom byggefællesskabet at få deres krav prioriteret til den grønne vækst. Kommunikationen og kravene fra sektoren indeholder særligt et blik på konkurrencedygtighed, og desuden omhandler indersiden også et krav om optimering og justering af vilkårene for branchen. Hertil iagttages klimaløsninger som et særligt krav, der forudsætter skabelsen af økonomisk vækst. Løsningerne til klimaudfordringerne iagttages netop som et potentiale til at skabe plus på bundlinjen: "DI Energi vil gennem eksemplets magt vende klimaudfordringerne til forretningsmæssig succes og styrket konkurrencekraft for morgendagens danske erhvervsliv" (Dansk Industri 2019C, 9). Klimaudfordringerne iagttages altså som et værktøj til øget vækst, da klimaløsninger er i høj kurs. Eksporten af nationale energiklimaløsninger er altså et partikulært krav til etableringen af øget vækst, og desuden skal samarbejdet med Erhvervslivets Klimaalliance øge markedsføringen af energiløsninger. Via kravet om øget eksport kan der nemlig opnås en højere grad af vækst (Dansk Industri 2019D). Eksporten, udviklingen og markedsføringen af klimaløsningerne skaber dermed økonomisk vækst: "(...) videreudvikle eksportstrategien og styrke eksportinstrumenterne for energibranchen som et stærkt fundament for branchens eksport og internationalisering" (Ibid., 11). Diskursen inkluderer ydermere et krav og en forståelse af kvalificeret medarbejdere på indersiden.

Personale, der rummer de rette kompetencer, fremtræder som centralt for fremtidens vækstbetingelser. Innovativ tænkning, teknologiske løsninger og teknisk viden nødvendiggør en adgang til kvalificeret arbejdskraft, hvorfor energisektoren er afhængig af den rette mængde kvalificeret arbejdskraft (Dansk Industri 2019C).

De partikulære krav i diskursen fremgår ikke tydeligt i empirien som værende ækvivalente. Således er det et analytisk spørgsmål om kæden fremtræder different eller ækvivalent. Umiddelbart antydes, at særligt medarbejderkraften er et væsentligt krav i selve diskursen. Dermed er det et spørgsmål, om dette krav kan opprioriteres i forhold til de resterende krav. Ydermere italesættes ej heller en konstitutiv yderside, der kan medvirke til at belyse om kæden kan iagttages som værende ækvivalent. Ud fra empirien vurderes, at differenslogikken er mere på spil i kommunikationen end den ækvivalente. Særligt anses tiltrækningen af kvalificeret medarbejdere som udgørende det vigtigste partikulære krav i kommunikationen i fællesskabet. Dette kommer til udtryk i nedenstående citat og er gennemsyret i empirien, hvorfor fællesskabet kan opprioritere nogle partikulære krav over andre:

"Den danske energibranches succes afhænger imidlertid i høj grad af medarbejdernes kompetencer. (...). Virksomhederne i energibranchen skal kunne levere forskning og innovation i verdensklasse, der sikrer, at energibranchens virksomheder også i fremtiden er blandt eliten og blandt de mest innovative og produktive virksomheder i verden. En forudsætning herfor er imidlertid, at danske energivirksomheder har adgang til tilstrækkelig og velkvalificeret arbejdskraft." (Dansk Industri 2019E).

Digitaliseringsfællesskabets kommunikation iagttages som særlig anderledes end førnævnte enheder, og kommunikationens krav om økonomisk vækst udfoldes og tilkobles gennem digitalisering. Digitalisering er her et værktøj for virksomheder og offentlige organer til at automatisere. Automatiseringsprocesser kan medvirke til at øge den nationale eksport og opgaveløsning, tilsammen kan dette resultere i en højere økonomisk vækst. Dermed kan digitalisering medvirke til at skabe mere effektivitet, der knyttes som en betingelse for øget økonomisk vækst. Samtidig kobles digitaliseringen som en faktor til at reducere udledninger i danske produktionsvirksomheder (Dansk Industri 2019T).

Rammevilkår indtræder på den inkluderende side af kommunikationen som et krav til at skabe og etablere øget grøn vækst. Såfremt der etableres optimale vilkår for branchen, kan der frigøres

ressourcer til investeringer af digitaliseringsværktøjer. Sådanne investeringer kan bevirke en øget økonomisk vækst. Diskursen italesætter altså rammevilkår, der hjælper digitalisering som et krav.

De forskellige digitale krav til skabelsen af økonomisk vækst betragtes alle som relativ ækvivalente, og jævnfør empirien fremtræder ingen krav som værende mere opprioriteret end andre mulige krav. Heraf er digitalisering som en bred betegnelse dog et krav, der fylder hele diskursen i fællesskabet. På denne måde anses digitalisering som det vigtigste krav, men det antydes, at kravet ej kan stå alene. Hertil angives en mere subtil yderside, der omhandler mangel på opbakning til digital udvikling, altså anses fællesskabets krav som værende primært ækvivalente i forhold til ydersiden (Laclau 2005). Forskellige digitale værktøjer opprioriteres altså ikke i diskursen her. Digitalisering går hertil hånd i hånd med den grønne omstilling på tværs af sektorer: "Mange arbejder med at skabe grøn omstilling via digitale løsninger, andre forbedrer og revolutionerer alt fra bæredygtig fødevareproduktion til miljørigtige brændeovne gennem teknologi, data – og nytænkning" (Dansk Industri 2019G). Digitaliseringsværktøjer iagttages altså som et vidundermiddel, der kan medvirke til at drive den grønne omstilling, samtidig med at der skabes gunstige betingelser for økonomisk vækst og velstand:

"Hvis danske virksomheder ikke får de bedste rammer for og opbakning til at udvikle fremtidens bæredygtige og grønne løsninger i Danmark og i tæt samarbejde med det offentlige, så mister vi ikke bare terræn på konkurrencedygtigheden for dansk erhvervsliv, men endnu vigtigere mister vi en god mængde af fremtidens arbejdspladser." (Dansk Industri 2019F). "Hvis vi skal sikre et både bæredygtigt og konkurrencedygtigt samfund fremadrettet, skal vi have en helt anden målrettet tilgang." (Dansk Industri 2019H).

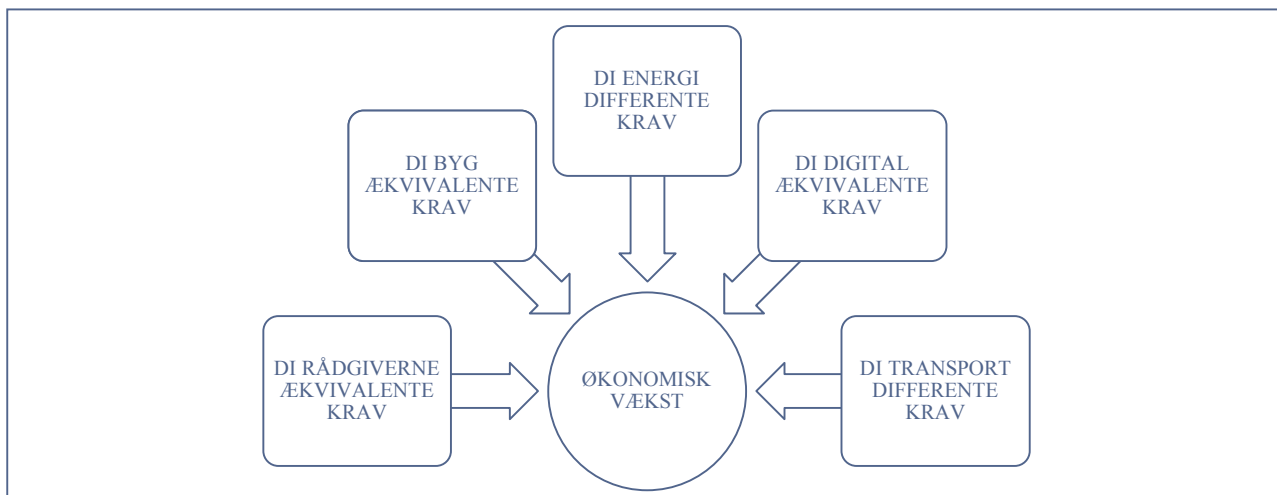
Rådgiverfællesskabets inderside af kommunikationen rummer en relativ mindre grad om grøn vækst, og alligevel er fællesskabet essentielt, da der her tilbydes nye elementer og krav til nodalpunktet. Gennem krav om implementering af FN's Verdensmål knyttes der nye betydninger til grøn vækst. Verdensmålene og kravene kan anses som et udgangspunkt for et nyt og grønt forretningspotentiale. Virksomhedernes produkter og serviceydelser kan via Verdensmålene bevirke en øget vækst: "Næsten 70 pct. af virksomhederne angiver, at der er et forretningspotentiale i at arbejde med verdensmålene og bæredygtighed. 40 pct. forventer, at arbejdet direkte øger deres omsætning" (Dansk Industri 2019I, 1). Heraf etableres et krav mellem grønne serviceydelser og økonomisk vækst.

Verdensmålene er også et værktøj og et krav til at tiltrække og fastholde kvalificeret arbejdskraft. Fællesskabets krav vurderes ækvivalente, da ingen af kravene fremtræder som prioriteret i empirien, dog italesættes ydersiden ej direkte, der ofte er kendetegnet ved ækvivalenskæden (Laclau 2005). Ækvivalenskæden skaber solidaritet kravene imellem, men fjerner samtidig deres partikularitet, og dermed giver de enkelte partikulære krav køb på deres autonomi for at indgå i selve kæden. Ovenstående betragtninger kan hertil eksistere i en ækvivalent relation med førnævnte fællesskaber. Dette betyder som antydning, at der ikke er tale om et antagonistisk forhold til andre fællesskaber, men et spørgsmål om at få prioriteret netop egne krav i forhold til de andre branchefællesskabers krav.

Transportfællesskabets kommunikation rummer et krav om konkurrenceevnen som selve kernen. Meningstilskrivelsen heraf gælder særligt transportbranchen, men også alle andre brancher på tværs: "Vi skal kunne konkurrere. Det gælder alle brancher (...)" (Dansk Industri 2019J). Velfungerende infrastruktur indtræder ydermere som et krav og forudsætning for øget økonomisk vækst (Ibid.), og kravet om konkurrenceevne og bedre infrastruktur kan medvirke til at øge den nationale vækst. Samtidig kan dette krav reducere drivhusgasser og tiltrække arbejdskraft (Dansk Industri 2019K). Infrastrukturen påvirker virksomhedernes konkurrenceevne og mulighed for økonomisk vækst: "Gode forhold for transporten er vigtig for Danmarks vækst og udvikling" (Dansk Industri 2019L). Optimale vilkår for branchen er altså et krav for andre sektorer lykkedes og skaber økonomisk vækst, og således iagttager fællesskabet sig selv og infrastrukturen som en faktor til øget økonomisk vækst.

Videre inkluderes et krav mellem den grønne omstilling og mobiliteten i kommunikationen: "Mobilitet og en grøn omstilling af transportsektoren må og skal gå hånd i hånd, da det handler om, hvordan fremtidens transport skal se ud" (Dansk Industri 2019M). Heraf er disse ikke divergerende. Mobilitet og en bæredygtig infrastruktur er yderligere et afgørende krav til andre sektorer nationalt: "En indsats på begge områder er en del af fundamentet for, at vi kan skabe de muligheder, økonomiske som vækst- og beskæftigelsesmæssige, som er grundlaget for, at der kommer "penge i kassen", så andre politiske ønsker kan imødekommes" (Ibid.). Dermed samles en række af krav i kommunikationen, disse indfries ej nødvendigvis ækvivalent i forholdet til nodalpunktet grøn vækst. Fællesskabets krav anses dermed som værende differente krav i deres relation til nodalpunktet. Kommunikationen italesætter gode forhold og konkurrenceevnen for sektoren som væsentlige krav. Disse artikulationer opprioriteres og anses dermed som værende bærende krav i selve diskursen.

Grunden til, at den konstitutive yderside for fællesskaberne ej fremtræder eksplicit kan begrundes. Her skal der kort udpeges en af de mere sandsynlige årsager til denne eksplicitte mangel i empirien. Lobbyisme-verden omhandler flere forskellige slags kommunikative politiske interessestrategier, og heraf kan det antydes, at kommunikationen hos fællesskaberne ej bærer præg af en *negativ strategi*, der er kendetegnet ved udelukkende at tale om antagonismen - det kritiserbare (Guéguen 2007, 55). Interesseorganisationer vil ofte søge mod en *proaktiv* eller *reaktiv strategi*, hvorfra der vil italesættes, hvad der kan og skal gøres, fremfor hvad der ikke skal gøres. Dette kan være årsag til fremhævelsen af produktive krav frem for skadelige krav (Ibid., 123-124). Hertil skal DI virke samhörig udadtil, derfor vil fællesskaberne sjældent adressere ydersider, der potentielt kunne være andres indersider.

Figur 8) *Differente eller ækvivalente krav i branchefællesskaberne – økonomisk vækst.*

SAMLET FORSTÅELSE AF ØKONOMISK VÆKST

Som beskrevet og antydnet i ovenstående anlægges der forskellige krav til den økonomiske vækst. Formålet for hver diskurs er et forsøg på at få opprioriteret deres krav til, hvad økonomisk vækst er, og således forsøger hver diskurs og fællesskab at udgøre deres krav til at være hovedprioriteten i DI. Kategorien økonomisk vækst tematiseres i alle ovenstående diskurser og branchefællesskaber. Fællesskaberne vil dog hver især gerne have deres egne partikulariteter som hovedkravet til vækst. Såfremt et krav formår at blive prioriteret over de andre krav falder projektet potentielt sammen, og dette skyldes, at de andre krav ej længere vil kunne se sig repræsenteret. Dette omhandler en problematik mellem det universelle og det partikulære (Husted & Hansen 2017). Såfremt det universelle, grøn vækst, bliver partikulært, så kan de andre krav muligvis ej længere sig selv repræsenteret i fællesskabet om den grønne vækst. Økonomisk vækst er altså et tema, der kan rumme en mangfoldighed af krav, men der opstår muligheden for interne gnidninger, når hvert fællesskab kæmper om at opnå en repræsentationsværdi. Med andre ord, at netop deres krav prioriteres over de resterende krav, altså hvem opnår mest taletid. Fællesskaberne har altså partikulære krav til vækst.

DI Byg iagttager særligt rammevilkår, omverdens betingelser, konkurrenceevnen og eksport som krav (Bilag B). DI Energi anser rammevilkår, energiteknologiske løsninger, grøn national profil, medarbejderkraft samt energieffektive og vedvarende løsninger som krav til den økonomisk vækst (Bilag C). DI Digital kommunikerer også om optimale rammevilkår og automatisering som krav (Bilag D). DI Rådgiverne anser FN's Verdensmål og kvalificeret arbejdskraft som krav til væksten (Bilag E). Endelig fokuserer DI Transport på konkurrenceevnen, grøn omstilling, rammevilkår samt en moderne og optimal grøn infrastruktur som krav til økonomisk vækst (Bilag F).

Branchefællesskaberne konstruerer altså forskellige krav til, hvad økonomisk vækst bør indeholde. Dette bevirker ikke et antagonistisk forhold diskurserne imellem, men et spørgsmål om prioritering. Der dannes altså forskellige krav til økonomisk vækst og således også et institutionelt problem, da ingen af fællesskaberne er enige om, hvordan økonomisk vækst skabes bedst muligt i forhold til den grønne vækst som helhed. Hvis et krav får lov til at blive prioriteret over andre krav opstår problemet. Det universelle vil således blive mere partikulært, heraf mindskes det universelles tiltrækningskraft. De kæmper med andre ord om, at netop deres partikularitet bliver ophævet og udfylder nodalpunktet.

KLIMALØSNINGER

Byggefællesskabets kommunikation anser økonomisk vækst som skvulpende over i klimaløsninger, herunder er forudsætningen, kravene og betingelsen for økonomisk vækst altså klimaløsninger og omvendt. Rammevilkårene er samtidig bestemmende for grønne investeringer, klimaløsninger og økonomien: "Byggebranchen har også brug for gode rammevilkår. Her er der behov for, at man fra Folketingets side hjælper med at skabe de nødvendige løft og vækstbetingelser for branchen. Det er ikke kun godt for virksomhederne i byggeriet. Det er godt for hele Danmark" (Dansk Industri 2019A). Kommunikationen indeholder desuden en række krav, der skal etablere bæredygtighed i sektoren. Digitaliseringsværktøjer og materialevalg fremstår her som krav på indersiden af kommunikationen, og således kan disse værktøjer medvirke til at skabe en grøn byggesektor og eksport af klimaprodukter. Branchen stiller desuden krav til anvendelsen af cirkulærøkonomi og genanvendelse af materialer. Kommunikationen iagttages her som krav til at skabe mere bæredygtighed i den nuværende branche. Endelig stilles der krav til, at byggesektoren skal arbejde ud fra et hensyn om klimaforandringer. Sektoren skal altså udvikles ud fra forandringerne (Nørklit, Overgaard, Klitgaard, & Liborius 2019). Undersøgelsen viser ikke en konstitutiv yderside, hvorfor dette sætter spørgsmålstegn ved kæden. Ovenstående krav iagttages dog ej som værende prioriteret over hinanden, hvorfor de fremtræder lige:

"Overgangen fra miljødata fra døde PDF-dokumenter til dynamiske model-objekter kan vise sig at blive et kvantespring i forhold til at bygge mere bæredygtigt, fordi modelleringen giver rådgiverne helt andre muligheder for at designe i henhold til bæredygtighed end tidligere." (Dansk Industri 2019N).

Energifællesskabet stiller krav til branchen som værende vidensbase for teknologiske klimaløsninger. Førerpositionen muliggør, at branchen kan mindske reduktionen af drivhusgasser i flere sektorer. Branchefællesskabet stiller krav til, at sektoren går forrest i kampen for et bæredygtigt klima og udslip: "Klimaet er afhængig af, at nogen går forrest, og finder løsningerne på de store udfordringer, som vi har med vores fælles klima. (...) vi har alle forudsætninger for at være blandt dem i verden, der er helt i front. Energibranchen vil tage ansvar for at dét lykkes" (Dansk Industri 2019C, 4). Klimamålsætningerne skal hertil indfries via innovative energiløsninger. Udviklingen af grønne klimaløsninger skal etableres for at skabe eksport og den grønne omstilling: "Den danske energibranche kan udvikle løsninger til en effektiv grøn omstilling, der samtidig styrker Danmarks

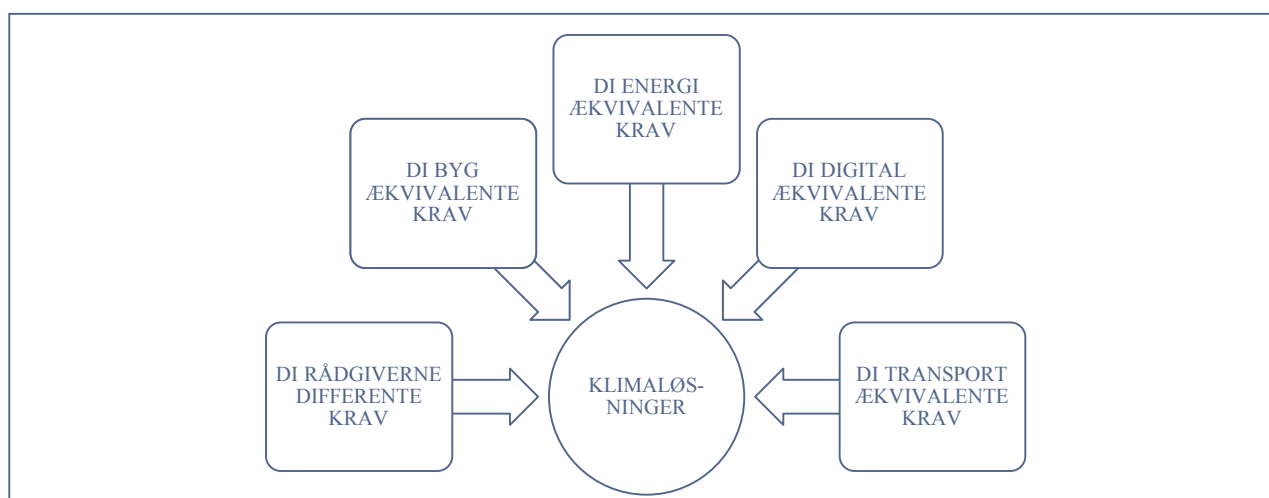
konkurrencedygtighed" (Ibid., 5). Klimaløsninger bidrager til styrkelse af konkurrencen. Den grønne omstilling og klimaløsninger affordrer krav til inddragelse af flere vinkler i samfundet. Kompetencer, optimal regulering og investeringer kan ikke alene skabes via energisektoren. Inddragelse af mange forskellige parter er dermed forbundet og et nyt krav for grøn vækst. Energieffektivisering, vedvarende energikilder samt en sektorkobling på energiområdet indtræder ydermere som væsentlige klimaløsninger i diskursen, der skal anvendes til at reducere udledningerne. Der samles altså en række af forskellige krav fra branchens side. Hvor der før kunne iagttages et hierarki mellem kravene, synes kravene nu i højere grad at være lige. Dette antyder, at fællesskabet svinger mellem differens- og ækvivalensskæde, afhængig af hvilke tematiske områder der betragtes.

Digitaliseringsfællesskabet etablerer igen krav, der inddrager digitalisering som et værktøj til klimaet. Digitaliseringsværktøjer anses som et krav for virksomhederne til at kunne producere grønnere, og dette kan videre medvirke til at spare på omkostninger på tværs af sektorer (Dansk Industri 2019G). Yderligere anses de politiske målsætninger på klimaområdet at kræve grønne digitale løsninger. Ovenstående krav anses alle som ækvivalente, da de alle indfries via etableringen af digitalisering. Kravene er som sådan ikke specifikke i empirien, men omhandler blot digitalisering som et krav. Diskursens konstitutive yderside fremtræder igen som noget mere subtilt, der ej iagttages eksplicit. Hertil fremgår det implicit, at ydersiden er ringe vilkår og mangel på etableringen af digitalisering.

Rådgiverfællesskabet kommunikerer, at branchen er i stand til at reducere klimaudfordringerne. Rådgivernes arbejde med Klimapartnerskaberne er hertil et vigtigt punkt (Dansk Industri 2019O). Heraf kan virksomhedernes ydelser og rådgivning søge at stille krav til kundernes køb af ydelserne: "I rådgiverbranchen vil vi meget gerne være en aktiv deltager på rejsen – ikke blot i egne virksomheder, men igennem vores rådgivning skubbe til kunderne og hermed sætte hastigheden mod større bæredygtighed op" (Dansk Industri 2019P). Ydermere opstilles der krav til den politiske sfære. Tiltag og lovgivning vil bevirke, at virksomhedernes kunder tør at satse på bæredygtige løsninger: "Dermed tør vores kunder satse på den bæredygtige rejse, da fastlagte mål og standarder gør det nemmere for dem at navigere til at vælge den rigtige rute" (Ibid.). Kravene ligestilles ikke her, standarder og lovgivning prioriteres nemlig i fællesskabet over andre krav på klimaløsningsområdet. Således er der en prioritering mellem kravene, hvorfor differenslogikken er til stede i denne tematik.

Transportfællesskabet iagttager sektoren som en årsag, men også en løsning til klimaudfordringerne: "Vi har alle et ansvar for klimaet. Over for os selv, hinanden og vores børn. Transporten står for ca. en fjerdedel af Danmarks CO₂-udledning. Derfor er vi en del af udfordringen. Men husk på: Vi er også en del af løsningen" (Dansk Industri 2019Q). Som citatet indikerer, indtræder branchen med klimaløsningsforslag på indersiden af distinktionen, således kobler transportfællesskabet en reduktion af drivhusgasserne fra sektoren til egen kommunikation (Dansk Industri 2019M). Samtidig indtræder krav om konkurrenceevnen på indersiden af distinktionen, hvor det bemærkes, at det er afgørende, at løsningerne ikke bevirker en ringere konkurrenceevne blandt virksomhederne i sektoren. Konkurrenceevnen, klimaløsninger og den grønne omstilling bør altså gå hånd i hånd med øget vækst. Samtidig stilles der krav til, at den kollektive trafik ej må blive yderligere omkostningstung for forbrugerne, da dette vil bevirke en negativ virkning (Dansk Industri 2019R).

Branchefællesskabet ekskluderer, at indsatsen kan skabes og bør forankres udelukkende nationalt. Derfor bør klimaløsninger og tankerne herom funderes i et krav til et fælles europæisk samarbejde, og på denne måde vil det være nemmere at stille krav til udskiftning af sorte drivmidler i branchen. Desuden bør der stilles krav til klimaneutrale offentlige indkøb inden 2030, hvilket vil betyde en højere grad af elektrificering af den offentlige transportinfrastruktur nationalt (Svane 2019). Ovenstående giver ej anledning til en antagelse om en differenskæde, snarere en ækvivalenskæde. Ingen af førnævnte krav synes at prioriteres over andre eller gennemsyrrer kommunikationen direkte, men de enkelte partikulære krav opstilles og samles heller ikke her over for en konstitutiv yderside. Alligevel vurderes det, at kravene står samlet i en ækvivalent relation til nodalpunktet (Laclau 2005).

Figur 9) *Differente eller ækvivalente krav i branchefællesskaberne – klimaløsninger.*

SAMLET FORSTÅELSE AF KLIMALØSNINGER

Ovenstående antyder, at der anlægges forskellige krav til, hvad der skal prioriteres om klimaløsninger. Således etableres der et prioriteringsspørgsmål mellem branchefællesskaberne og ovenstående krav. Kampen består dermed i hvorvidt de enkelte fællesskaber skal opprioriteres i forhold til de andre. Ovenstående diskurser opgiver muligvis dele af deres partikularitet for at kunne indgå i konteksten, altså aflyser fællesskaberne dele af det partikulære for at blive en del af det universelle (Laclau 2005). Det som de så kæmper om er, at deres partikularitet bliver fremhævet til at udfylde det universelle. Såfremt dette sker, nedsmeltes projektet. Hvis et fællesskab bliver opprioriteret signifikant, udgrænser det dermed de andre branchefællesskaber. Såfremt et fællesskabs krav anses som de mest væsentlige krav til at skabe klimaløsninger, bliver diskursen om grøn vækst partikulariseret så meget, at de andre fællesskaber ikke længere kan se sig repræsenteret i diskursen. Således etableres udfordringen mellem det partikulære og det universelle (Husted & Hansen 2017).

Branchefællesskaberne konstruerer altså mange krav til, hvad klimaløsninger skal være. Antagonistiske forhold mellem diskurserne er ej til stede, da diskurserne indgår samlet i diskursen, og de ekskluderer dermed ikke hinanden og har således ikke hinandens krav på ydersiden. Diskurserne er altså ækvivalente i forhold til nodalpunktet, men søger at få hver deres krav prioriteret. Hvert fællesskab rummer forskellige krav, der enten er ækvivalente eller differente i diskurserne.

DI Byg anser krav om digitalisering, cirkulær økonomi og anvendelse af bæredygtige materialer som krav til klimaløsninger, der kan skabe mere bæredygtighed i byggeriet (Bilag B). DI Energi italesætter særligt krav om energiløsninger, forudsætningen mellem klimaløsninger og økonomisk vækst, et fælles bidrag fra hele samfundet, energieffektivisering, sektorkobling og vedvarende energi som de krav, der skal medvirke til at løse klimaudfordringerne (Bilag C). DI Digital omtaler digitale løsninger som et krav til løsningen af klimaudfordringerne (Bilag D). DI Rådgiverne anser krav til standardisering og lovgivning som krav, der kan løse klimaudfordringer (Bilag E). Endelig anser DI Transport krav om konkurrenceevne, grønne drivmidler og en europæisk indsats som forudsætning for løsningen af klimaudfordringerne (Bilag F).

GRØNNE INVESTERINGER

Byggefællesskabet italesætter flere krav til grønne investeringer i fællesskabets kommunikation. Kravet om investeringer skal underbygge, at der bliver forsket i fremtidens mere grønne byggesektor, og dette skal medvirke til et højere videns- og beslutningsgrundlag om et mere bæredygtigt byggeri (Dansk Industri 2019S). Videre opstilles der krav om, at nye teknologier skal inddrages i læringsmål. Det vil sige, at der opsættes kriterier for hvad, der skal undervises i på selve uddannelsesområdet, og dette skal bevirke, at der skabes en højere grad af innovativ tænkning i branchen på lang sigt. Yderligere skal en positiv virkning ved dette forårsage, at løsninger og forretningsmodeller udvikles. Kravene til investeringerne rummer også, at teknologiske løsninger udvikles til at øge konkurrencen, således, at den nationale sektor kan konkurrerer globalt via nye løsninger (Dansk Industri 2019A). Kravene fra fællesskabet forudsætter og skulper over i hinanden, hvorfor kravene er ækvivalente.

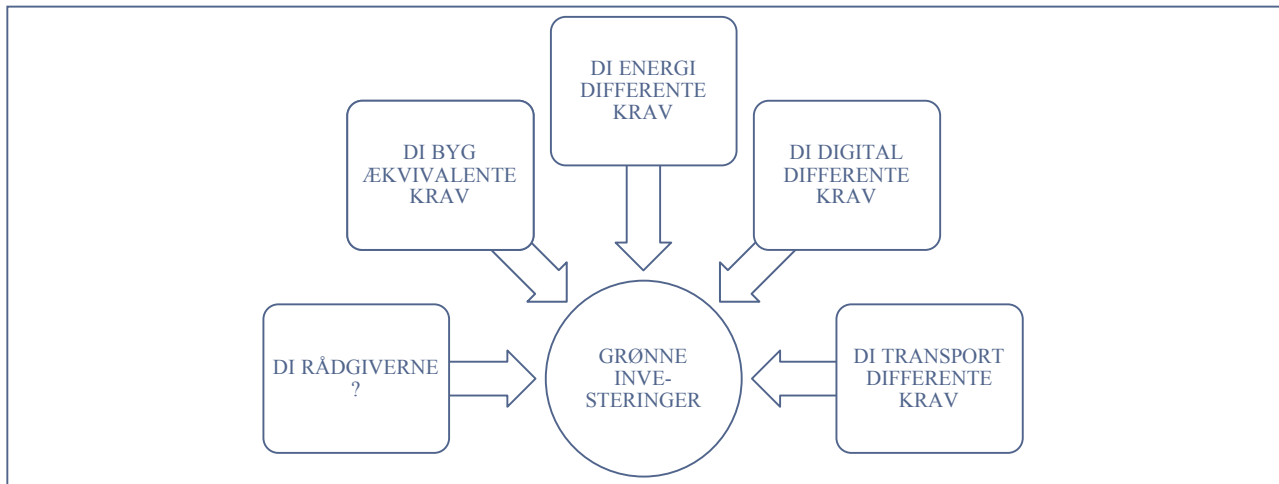
Energifællesskabet berører også krav til grønne investeringer i forskning, men afviger fra førnævnte. Investeringerne skal her primært medvirke til at fremme og udvikle nye grønne teknologier, og derfor skal positionen som en førende grøn nation netop forankres fremadrettet gennem disse investeringer. Reduktionsmålsætningerne fra politiske side kræver massive offentlige og private investeringer. Således kan målsætningerne kun mødes, hvis der investeres i forskning og innovative tiltag. Energiforskning, digitalisering, kobling mellem energisystemer samt klimatilpasning er særlige områder, der kræver investeringer og forskning: "DI Energi vil udbygge Danmarks grønne førerposition. Med et 70 pct. reduktionsmål er der behov for udvikling af helt nye løsninger. Det vil kræve en markant styrket forskning og udviklingsindsats inden for klima og grøn omstilling" (Dansk Industri 2019C, 10). Særligt fremtræder forskning og udvikling altså som værende prioriterede krav.

Digitaliseringsfællesskabet anser klimamålsætningerne som krævende offentlige investeringer, og der skal særligt investeres i grøn forskning, nye teknologier og muligheder på området. Digitaliseringen kan således medvirke til at skabe den grønne omstilling gennem investeringer, som kan skabe en optimering af arbejdsprocesser og frigive plads til andre investeringer (Dansk Industri 2019F). Hertil er der behov og krav til andre grønne investeringer på flere områder. Digitaliseringsmulighederne i forskning, uddannelse og innovation er særligt vigtige for omstillingen, såfremt der investeres på området, kan digitaliseringen medvirke til at realisere klimamålsætningerne (Dansk Industri 2019H). Heraf fremgår der en række nye partikulære krav til grønne investeringer, og disse krav opleves i en højere grad som prioriterende forskning og udvikling af digitalisering.

Rådgiverfællesskabet opstiller særligt ganske få krav til kommunikationen om grønne investeringer, og denne tavshed kan være et udtryk for, at fællesskabets partikularitet simpelthen ikke vil lade sig fange, altså at diskursen om den grønne vækst ikke kan rumme de partikulære krav fra fællesskabet. Alternativt kan det også være et udtryk for at fællesskabet ej prioriterer krav på netop dette område. Empirisk kan det altså ikke afgøres, hvilke krav der stilles af fællesskabet til diskursen om grøn vækst.

Transportfællesskabet frembringer krav om massive investeringer på tværs af hele transportsektoren. Optimering af vejnettet, supercykelstier, elektrificering af jernbanenettet er nogle områder: "(...) den kollektive transport, i banegodstransport og bedre forhold for cykler, så det er et samlet, attraktivt, velfungerende transportsystem, der giver lidt mere plads på vejene til erhvervstransporten, men også markant bedre mobilitet for medarbejdere, studerende og skolebørn" (Dansk Industri 2019Q). Investeringerne kræver en forankring i en strategisk og langsigtet infrastrukturplan, fra politisk side. Der skal altså etableres en langsigtet grøn transportinvesteringsplan for hele infrastruktursektoren: "De konkrete anbefalinger og behovet for investeringer viser netop, at klimaindsats og grøn omstilling bygger på, at vi også investerer. Klima og transport er ikke en ny cocktail" (Svane 2019).

Samtidig skal der opstilles krav til udvikling af nye grønne teknologier, der kan udbredes i sektoren (Dansk Industri 2019R). Dermed kræver omstillingen fra sort til grøn abnorme grønne investeringer: "Grøn transportpolitik indebærer valg af alternative drivmidler, øget satsning på kollektiv trafik, cykling, men også af en effektiv omstilling af flåden af køretøjer, tog og fly. Denne omstilling kan kun ske, såfremt vi også investerer i vores infrastruktur" (Dansk Industri 2019M). Kravet om grønne investeringer skal altså forme morgendagens infrastruktur og mobilitet (Dansk Industri 2019R). Investeringerne er nødvendige, således at der ikke tabes unødvendige ressourcer: "Hvis vi intet gør, taber vi flere milliarder kroner i spildtid og ved at holde i kø. Vi skal løfte investeringsniveauet i den trafikale infrastruktur med 2-3 milliarder kroner om året" (Transportmagasinet 2019). Investeringsplanen vægtes særligt som det essentielle og afgørende krav, der skaber grøn vækst, og hermed rummer fællesskabet en højere grad af en differenskæde, da dette krav vægtes over de andre.

Figur 10) *Differente eller ækvivalente krav i branchefællesskaberne – grønne investeringer.*

SAMLET FORSTÅELSE AF GRØNNE INVESTERINGER

Ovenstående viser, at der anlægges forskellige krav til, hvad der skal udgøre selve investeringerne. Diskurserne imellem er enige om den universelle idé om, at grønne investeringer kræves, men hvilke slags grønne investeringer, der kræves, er divergerende mellem de forskellige branchefællesskaber. På denne måde kæmper hvert fællesskab også om at få egne krav opprioriteret på dette område. Fællesskaberne har alle tilfælles, at de er ækvivalente i deres relation til grøn vækst. Kravene fremtræder dog både som ækvivalente og differente afhængig af det enkelte fællesskab.

Branchefællesskaberne rummer altså forskellige krav til, hvad grønne investeringer bør være. DI Byg kræver uddannelse, forskning, energieffektivitet samt nye teknologiske løsninger som investeringsområder (Bilag B). DI Energi anser forskning, innovation samt energieffektivisering, sektorkobling og vedvarende energi som krævende investeringer (Bilag C). DI Digital kræver forskning og innovation i digitale løsninger (Bilag D). DI Rådgiverne kommunikerer relativt begrænset om selve investeringerne (Bilag E). DI Transport kræver en langsigtet investeringsplan og massive offentlige investeringer i grønne infrastrukturløsninger (Bilag F).

Fællesskaberne er altså primært enige om grønne investeringer kræves, men uenige om hvilke tiltag. Heraf drejer det sig om for hvert fællesskab at få netop deres partikularitet til at udgøre det universelle, og der er dermed en kamp om at få sine partikulære krav til at være selve kravet, der er lig med grøn vækst. Nogle af fællesskaberne opgiver en ligestilling mellem deres krav og opprioritere dermed nogle krav.

GNIDNINGERNE TRÆDER FREM OG INSTITUTIONELLE PROBLEMER

Ovenstående analyse har undersøgt, hvordan fællesskaberne søger at få deres krav opprioriteret. Heraf er de enige om, at økonomisk vækst, klimaløsninger og grønne investeringer skaber grøn vækst, men diskurserne fremsætter forskellige krav til, hvad der skal være selve hovedkravet til grøn vækst. Med andre ord kæmper de om at opnå retten til at få deres partikulariteter til at udgøre det universelle. Fællesskaberne er altså ækvivalente i deres relation til nodalpunktet, men kæmper om at få netop deres krav repræsenteret, som værende det partikulære element, der kan udgøre det universelle. Konsekvensen heraf er, at der skabes institutionelle problemer for organisationen.

Institutionelle udfordringer omhandler blandt andet, hvordan organisationen er i stand til at kommunikere entydigt og konsekvent udadtil, når der tydeligvis er divergerende krav til, hvad grøn vækst er internt i organisationen. Dette resulterer i, at der eksisterer øjeblikke, hvor den eksterne kommunikation formår at inkorporere alle branchefællesskabernes krav og andre tidspunkter, hvor nogle fællesskaber står tilbage uden en højere repræsentationsværdi. Grundlæggende bevirker dette også, at nogle virksomheder i visse tilfælde opnår mere for deres kontingentkroner end andre. Problemstillingen med det universelle skabes over for det partikulære, hvor kommunikationen på en gang må være universel for at rumme alle de forskellige krav i organisationen, men samtidig også må være partikulær for at opnå en politisk indflydelse og magt. Samtidig er der situationer, hvor der kan opstå decideret interne kampe og gnidninger om at få netop sine krav repræsenteret (Laclau 2001).

Transportens Dag 2019 fremtræder som en tydelig observation på en intern gnidning i organisationen. Flere medlemsvirksomheder debatterede her hvilke krav, de havde til Folketingets transportordførere. Virksomhederne repræsenterede, ifølge DI Transport, det meste af hele transportsektoren i Danmark: Jens Boe Jacobsen (Arriva Danmark A/S), Lars Wigelstorp Andersen (SAS), Astrid Donnerborg (Aarhus og Horsens Taxa), Aske Wieth-Knudsen (DSB) og Anne Kathrine Steenbjerger (Ancotrans A/S) (Dansk Industri 2019U). Således kunne der observeres en række af krav til disse politikere. Debatten gik generelt på konkrete eksempler på barrierer, der forhindrede målet om grønne løsninger. Arriva problematiserede udbudsbetingelserne, der vanskeliggjorde investeringer i grønne busser. SAS krævede, at der blev ændret på debatten om etableringen af CO₂-afgifter på brændsel og billetter. Aarhus og Horsens Taxa italesatte problemer og mangel på incitamenter til at investere i grøn kørsel. DSB krævede, at der blev yderligere elektrificeret i jernbanerne. Endelig problematiserede Ancotrans beskatningen, herunder afgiftssystemet, af diverse former for brændstof i vognmandssektoren, altså

blev der opstillet en række forskellige ønsker og krav til politikerne på Transportens Dag 2019. Hver medlemsvirksomhed havde dermed partikulære krav, som de søgte at få opprioriteret som hovedkravet. Medlemmerne kunne alle enes om en grønnere transportsektor, men havde vidt forskellige krav og forståelser hertil. Dette gjorde politikerne tydeligt forvirret om, hvilken retning Dansk Industri og branchefællesskabet krævede og ønskede fra Christiansborg. Det universelle sammenhold gik altså tilbage til det mere partikulære (Laclau 1997, 304) (Husted & Hansen 2017).

Ovenstående observation fortolkes som problematikken mellem det partikulære og universelle i DI. Virksomhederne tilsluttede sig alle idéen om den grønne omstilling i selve sektoren, det universelle, og således kunne alle samles under det tomme nodalpunkt, der kan kaldes for *den grønne omstilling*. Alle aktører og krav kunne dermed iagttages som værende samlet i en ækvivalensskæde om selve nodalpunktet. Dette forårsagede dog problemer, når virksomhederne skulle anskueliggøre, hvad grøn omstilling er. Hver virksomhed havde divergerende partikulære krav, som de søgte at udfylde nodalpunktet med. Med andre ord søgte de alle at få deres krav til at fremstå som det, der kunne bevirke omstillingen. Såfremt en af virksomhederne lykkedes med at få deres krav prioriteret over de andre, ville de andre virksomheder føle sig mindre repræsenteret af nodalpunktet, hvorfor projektet kunne falde sammen. DI kunne altså kun samles under en universel betegnelse, fordi denne betegnelse fremstod som tom. Da selve tomheden skulle søges at fyldes ud af de forskellige divergerende krav, opstod konflikterne. Dette skabte forvirring blandt transportordførerne, fordi virksomhederne antydede en uenighed mellem prioritering af kravene, i forhold til den grønne omstilling. Heraf bestod udfordringen i at konkretisere noget abstrakt uden at miste opbakning blandt de forskellige virksomheder til interessevaretagelsen. Da det abstrakte blev søgt konkretiseret, opstod konflikterne og således også problematiseringen. Dette betyder, at det partikulære kan underminere det universelles appel til selve virksomhederne. DI kunne have søgt at overkomme dette ved at sløre det inkompatible mellem det universelle og det partikulære ved at afholde de konkrete politiske krav fra at forgifte kommunikationens universalitet. Ovenstående er et eksempel på udfordringen mellem det partikulære og universelle i organisationen. Dette fortolkes som et eksempel på opgavens problemfelt (Laclau 2001, 12).

Flere virksomheder køber alt andet lige ind på idéen om, at man står stærkere og mere synligt, når man står samlet, men spørgsmålet bliver i mellemtiden, om det at stå samlet i virkeligheden udviser ens egen holdninger og interesser på de forskellige områder og samtidig mindsker ens kommunikative

kræfter. Medlemsvirksomhederne er samtidig delvist fastlåst i deres egen situation, da virksomhederne betaler en fast kontingentsats til DI. Dette betyder, at virksomhederne ikke har en interesse i at modsige DI's kommunikation, da dette ville betyde, at virksomhederne betaler penge for noget, de er uenige i. Ydermere er serviceringen af ofte større medlemsvirksomheder medvirkende til, at mindre virksomheder kan føle sig glemt og indeklemmt blandt de mange store. Omvendt kan der skabes mere synlighed for den enkelte virksomhed ved at blive en del af en større paraplyorganisation som DI (Esbensen 2007), altså har virksomhederne interesse i at være en del af stærkt politisk fællesskab. Samtidig ønsker hver medlemsvirksomhed dog at få sine partikulære krav til at udgøre hovedkravet, og dette kom blandt andet også til syne ved etableringen af brancheorganisationen SYNERGI i 2018. Fire af landets største virksomheder ønskede en højere grad af fokus på kravet om energieffektivitet. Dette partikulære krav kunne åbenbart ej indgå hos DI, hvorfor denne organisation blev etableret. I denne nye organisation kunne det før partikulære krav nu udgøre selve hovedkravet (Kehlet 2018).

Strategiske og visionære fremtidshorisonter kan virke til, at DI kan søge at reducere kompleksiteten. Dette skyldes, at de mange blikke vil kunne samle sig i en bred samlet, men til gengæld tom, helhed. Planen om grøn vækst kan netop iagttages som en bred visionær plan, hvor et hav af interesser kan tilslutte sig idéen om grøn vækst, da nodalpunktet er utrolig bredt og tomt for mening. Konkretisering af planen og herunder betegneren, grøn vækst, kan medvirke til at skabe konflikter. Det er netop denne udfordring og strategiske situation, der medvirker til at påvirke kommunikationen. Opblomstringen af interne konflikter etableres, når kommunikationen går fra flyvsk til konkret, hvilket er tydeliggjort i kommunikationen blandt branchefællesskaberne. Her tilslutter alle sig idéen om grøn vækst, men uenighederne skabes når planen konkretiseres til direkte målepunkter, altså er alle enige om at vejen skal brolægges, men fællesskaberne er uenige om valget af materialerne.

Ovenstående kan altså bevirke, at DI svækkes af sin egen størrelse og mange interesser. Institutionelt bliver DI ikke i stand til at skabe faste rammer for hvornår, hvilke enheder i organisationen er i stand til at kommunikere, da hele organisationen og dens medlemmer har holdninger til, hvordan der skal kommunikeres. Dette betyder, at DI potentielt drukner i vandet fra egen hane. Organisationens sammenlignes med et kollektiv, der skal blive enige om husreglerne i fællesskab. Alle kan i sin grundform samles om husreglerne, da husregler i sig selv er et tomt symbol. Når det tomme symbol konkretiseres, vil der opstå en intern diskussion om hvilke regler, der skal gælde i fællesskabet.

DELKONKLUSION

Ovenstående delanalyse har påvist, hvordan der opstår diskursive kampe internt i organisationen. Gnidningerne opstår, når det universelle søges partikulariseret, altså når det abstrakte bliver specifikt. Fællesskaberne kan alle samles under det tomme nodalpunkt, men har divergerende krav hertil, og de opstillede fællesskaber søger hver især at få deres krav prioriteret over andre krav. Dette kan bevirke, at selve projektet kolliderer, da alle ønsker deres krav prioriteret og ikke ser sig repræsenteret af andre krav. Såfremt et krav opprioriteres, vil andre krav ikke længere kunne se sig repræsenteret hos DI, altså vil nodalpunktet ej længere være tomt, hvorfor det potentielt mister sin universelle appel. Således er der en kamp mellem fællesskaberne i forhold til at udfylde nodalpunktet med mening. Kampen finder sted via de tre temaer, der alle knytter og kredser om den grønne vækst. Med andre ord opstår der diskursive kampe fællesskaberne imellem, når det universelle søges partikulariseret i kommunikationen om den grønne vækst. Dette bevirker flere institutionelle udfordringer for DI.

DISKUSSION OG PERSPEKTIVERING

Kvalitative single casestudier kritiseres ofte for værende mindre brugbare til en bred generalisering (Kristensen & Hussain 2016, 52). Alligevel vurderes det, at specialets problemfelt kan generaliseres til en bredere problematik i samfundets mange organisationer, herunder interesseorganisationer. Dermed kan specialet udtale sig generelt om problematikken mellem det partikulære og universelle. Specialet har påpeget, at der eksisterer en prioriteringskamp mellem interesser i en stor organisation, og således kan det foranlediges, at denne kamp mellem det abstrakte og konkrete kan generaliseres til andre organisationer i det brede samfundsperspektiv, hvor flerstemmighed potentielt eksisterer. Interesseorganisationer som Landbrug & Fødevarer, Dansk Erhverv, Dansk Byggeri med flere rummer potentielt samme udfordringer i deres kommunikation mellem det partikulære og universelle. Organisationerne rummer også en udpræget grad af flere særinteresser. Landbrug & Fødevarer rummer potentielt divergerende krav mellem konventionelt og økologisk landbrug. Dansk Erhvervs mange brancheforeninger rummer potentielt forskellige krav til hvilke interesser, der skal prioriteres. Dansk Byggeri har potentielt afvigende krav til hvilke dimensioner, der skal prioriteres og præges i selve Bygningsreglementet. Ovenstående organisationer har det tilfælles, at medlemmerne potentielt samles under et universelt identifikationstilbud. Ydermere vurderes, at problematikken også kan eksistere uden for interesseorganisationernes verden, eksempelvis i den partipolitiske verden (Husted & Hansen 2017). Problemfeltet kan på denne måde siges at afspejle en større problematik i samfundet. Endelig er det interessant, at DI søger mod en ny fusion med Dansk Byggeri, hvorfor endnu flere partikulære krav potentielt vil koble sig til diskursen (Dansk Industri 2020C).

Ovenstående generelle udfordringer går i forlængelse af begrebet *polyfoni* fra musikkens verden. Dette begreb anvendes ikke i sin traditionelle forståelse, hvor det omhandler *funktionssystemer* og *koder*. Uden at skifte teoretisk position fra Laclau og Mouffe til Luhmann introduceres begrebet kort: "Den polyfone organisation er en, der er simultant koblet til mange funktionssystemer. Derfor gennemtrænges organisationer i dag af mange usammenlignelige værdier og kommunikationskoder, og et af deres grundlæggende ledelsesproblemer bliver håndteringen af denne heterogenitet" (Andersen 2002, 29). Kontrasten til den polyfone organisation er den *homofone* organisation. Homofone organisationer er traditionelt kendetegnet ved at benytte en primær kommunikationskode, og ligegyldigt hvilket emne, der kommunikeres om her, vil organisationen aldrig komme i et kodesammenstød, da kommunikationen vil blive reguleret af den primære kode (Ibid., 34-35). Begrebet polyfoni kan netop iagttages som en dimension, der indtræder i kommunikationen hos DI:

"Flere og flere organisationer former mange koder uden nogen fast rangordning mellem dem" (Ibid., 36). DI iagttages som en organisation, der er koblet til flere diskursive krav uden én af disse, er primær. Konsekvensen ved denne polyfoni er således, at organisationen hele tiden skal holde sig for øje og træffe beslutninger om hvilken kommunikation, der kan og skal udfoldes i den gældende situation: "Der skal konstant træffes afgørelse om valg af kommunikationsmedie, og det bliver den polyfone organisations basale strategiske problem" (Ibid., 40). Således støder kravene sammen i et hav af afvigende holdninger og meninger, hvor det ej er muligt at rangordne kommunikationen, og hvor interesseorganisationens formål og visioner læses forskelligt af de enkelte medlemsvirksomheder (Ibid., 44). På denne måde bliver organisationen udfordret af dens mangfoldighed af flere stemmer. Det er netop denne ovenstående problematik, der også synliggøres i kommunikationen hos DI, da organisationen er ikke i stand til at afgøre hvilke krav, der skal opprioriteres, hvorfor kommunikationen mangler en større gennemslagskraft og udfordres strategisk.

Organisationen står i et problemfelt mellem det universelle og det partikulære, og problemet består i at konkretisere et politisk projekt, som grøn vækst, uden at miste universel appel. Bevægelsen mod det mere partikulære indebærer altid en svækkelse af den universelle tiltrækning. Derfor er det svært for DI at konkretisere grøn vækst uden samtidig at mindske opbakningen hertil. Partikularisering vil altså mindske potentialet for universel repræsentation. Partikulariseringen vil dermed reducere chancen for at hævde projektet som repræsentant for *selve folket* (Laclau 2005). Udfordringen bliver altså at gå fra det mere abstrakte (universelle) til det konkrete (partikulære). Hertil bemærkes, at det universelle tidligere er partikulariteter, der har opgivet dele af partikulariteten (Laclau 1997). Forskellige værktøjer kan virke for organisationen til at sløre det uforenelige forhold. Nedenstående værktøjer virker mest gangbare for organisationen (Laclau 2001).

Organisationen søger som vist i ovenstående at fastholde det universelle til trods for partikulære krav, og dette kan delvist afkodes som et vellykket forsøg på at overkomme et ellers uforeneligt forhold. Teoretisk er dette dog ej muligt, men hvordan kan dette være muligt i umuligheden (Laclau 2001)? Forekomsten af gnidninger, fællesskaberne imellem, er dog til stede som påpeget i førnævnte analyse. Ovenstående kan være et udtryk for, at DI har fundet en farbar vej og struktur, uden om umuligheden. Alligevel tydeliggør følgende, hvordan DI ganske konkret kan søge at sløre det uforenelige forhold.

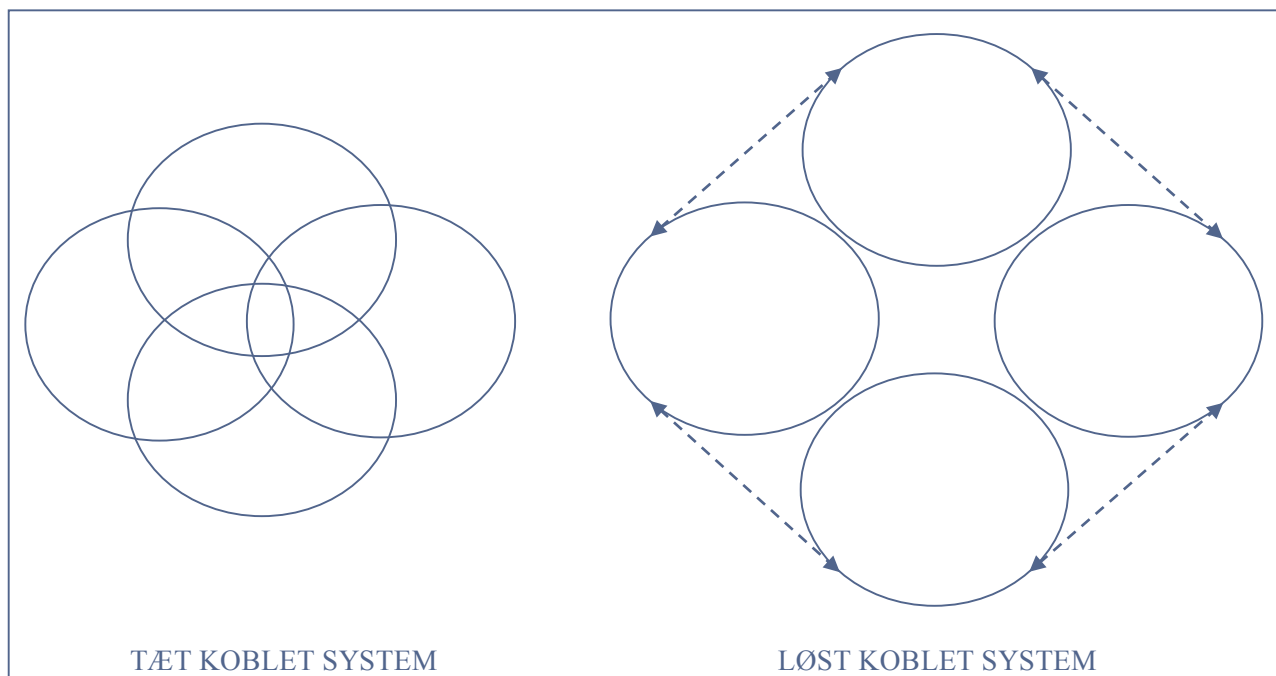
DI kan i praksis etablere en strategisk afkobling mellem fællesskaberne og selve organisationen. På denne måde kan fællesskaberne rumme det partikulære og hovedorganisationen det universelle. Dette kan enten foretages direkte og eksplicit eller gennem tilfældige handlinger fra organisationens side. Ovenstående tanke er et udtryk for organisationsteorien om *løst koblede systemer* (Weick 1976), og denne metode består af, at organisationen kan forsøge at *dekoble* eller spalte organisationen i to dele. Dermed vil organisationen rumme to separate og adskilte niveauer. Det ene niveau kan rumme det universelles tiltrækningskraft, og det andet niveau kan rumme særinteresser og det partikulære. Heraf vil organisationen kunne handle konkret og specifikt og samtidig vedligeholde det universelle, og dermed vil DI formå at agere *ambidekstralt* og således tale med to tunger på en og samme tid (Ibid.).

Potentielt er der mulighed for en afkobling mellem de to primære niveauer i organisationen. I praksis betyder dette, at organisationen kan fungere på to separate og delvist autonome niveauer. Dermed vil branchefællesskaberne og hovedorganisationen have hver deres politiske forankring, altså vil de være internt uafhængige af hinanden, hvorfor organisationen vil være åben og lukket. Sagt med andre ord vil organisationen både kunne agere universelt (åbent) og partikulært (lukket). Dette betyder dog ikke, at der ikke vil være en forbindelse mellem hovedorganisationen og fællesskaberne. Ovenstående kan delvist ses afspejlet i empirien, hvor organisationen og hvert branchefællesskab rummer egne uafhængige politiske bestyrelser, dette bør dog analyseres via en selvstændig og dedikeret analyse.

Teorien om løst koblede systemer er ofte at finde i større offentlige organisationer (Hernes 2005). Dette kan bevirke, at organisationer kan imødekomme forskellige krav uden at prioritere herimellem, og ved at løsne på organisationens strukturer, afkoble, kan organisationen tale med to særskilte tunger. På denne måde kan organisationer, via anvendelse af teorien i praksis, afparadoksere det paradoksale og dermed reducere selve kompleksiteten i kommunikationen i organisationen (Weick 1976). DI vil således kunne respondere på partikulære krav og samtidig opretholde en universalitet. Organisationen vil altså kunne gå i dybden med partikulariteter og fastholde tiltrækningskraften. Dekoblingen til to forskellige autonome systemer kommer dog ikke uden enkelte konsekvenser, da DI udadtil skal virke samhörig, heraf kan organisation ej varetage uforeneligheder blandt niveauerne. Selvom det partikulære vil blive koblet til fællesskaberne og det universelle til hovedorganisationen, må der ikke opstå uenigheder niveauerne i mellem, hvorfor der hele tiden skal være en kommunikation herimellem. Ydermere er det sjældent, at afkoblingen til to systemer kan virke som en holdbar permanent løsning. Ofte vil strukturerne stramme til over tid: "Over time, however,

especially in the case of ritual decoupling, it is possible that a pragmatic adaptation to NPM may take place" (Hernes 2005, 15). Dette bevirker, at DI på et tidspunkt vil skulle opretholde separationen på nye arbejdsgange. Dette kan eksempelvis gøres via nedenstående.

DI kan søge at sløre det uforenelige mellem det partikulære og universelle via *hykleri*. Grundlæggende vil dette sige, at der findes en diskrepans mellem tale og handling i organisationen: "(...) there are not always strong connections among talk, decisions and action (...). To talk is one thing; to decide is a second; to act is yet a third. People talk, decide and act on separate occasions and in different contexts (...)" (Brunsson 2007, 112). DI vil her kunne varetage alle deres medlemmers partikulære krav udadtil i kommunikationen, mens den reelle interessevaretagelse kun vil varetage enkelte centrale krav. Således vil organisationen være universel i kommunikationen, på papiret, men partikulær i handling, altså vil der potentielt være en diskrepans mellem DI's kommunikation og DI's reelle handlinger. Medlemsvirksomhederne vil hertil være relativt ligeglade med om DI er hyklerisk, hvis deres krav mødes: "Those who believe that their concrete demands are being met are less likely to care whether the organization is being hypocritical or not; whereas those who believe that their demands are not being met will accuse the organization of hypocrisy" (Ibid., 130).

Figur 11) Tæt koblede og løst koblede systemer – teoretisk fremstilling.

Ydermere kan selve planen fra ovenstående analyse betragtes som hyklerisk til en vis grad. Visionære målsætninger og krav fremstår af planen, men der handles ikke decideret på disse forslag, og dette kan skyldes, at DI modsat traditionelle virksomheder ikke har indvirkning på egen produktion. DI kan ej direkte ændre lovgivningen (egen produktion), hvorfor hykleri bliver et gradsspørgsmål. Kommunikationen kan dog adressere, at alle krav bliver vægtet udadtil til medlemsvirksomhederne. Vægtes kun enkelte krav, er der tale om hykleri, da der vil være en forskel mellem tale og handling. Hykleri kan hertil betragtes som et væsentligt værktøj, der er nødvendigt for at udforske nye ting. Hvis en organisation ikke fremtræder som hyklerisk, er organisationen altid at finde i sin komfortzone, og det vil sige, at organisationen altid vil være i overensstemmelse med det, den siger eller gør i forvejen. Organisationer som DI skal altså være hyklerisk i et vist omfang for at kunne opnå noget nyt og inspirerende, selvom der kan opstå den mulighed for, at organisationen vil fremtræde som hyklerisk. Kommunikation, der rummer ambitiøse og visionære målsætninger, kan altså være gangbar for organisationer til at opnå og udforske nye horisonter, der på sigt kan blive til konkrete handlinger: "We refer to such communication, which announces ideals and intentions rather than reflect actual behaviours, as aspirational talk (...)" (Christiansen, Morsing & Thyssen 2013, 373).

DI kan altså sløre forholdet mellem det partikulære og universelle via enten dekobling eller hykleri. Dekobling består i en struktureret adskillelse mellem det partikulære og universelle i to systemer. Hykleri består i at skabe en diskrepans mellem tale og handling, hvor talen kan adressere det universelle og handling kan fungere mere partikulært for at imødekomme de mere centrale krav.

KONKLUSION

På baggrund af specialets to delanalyser samt diskussion kan der etableres en række konklusioner. Først kan det konkluderes, at dislokationerne har bevirket en forståelse af planen som et re-artikuleringsforsøg på det rystede område. Således kan det konkluderes, at planen er et udtryk for et nyt hegemoniseringsprojekt på klima- og økonomiterrænet. Dertil kan det konkluderes, at kommunikationen meningsudfylder grøn vækst gennem mange heterogene artikulationer og krav, og ved at koble artikulationer til de tre temaer og nodalpunktet etableres en mening om grøn vækst. DI meningsudfylder dermed idéen om grøn vækst som rummende en række samhörige krav, der ikke står i et antagonistisk forhold til hinanden, men derimod er samlet i en ækvivalent relation. Kravene er samhörige, da de kun kan indfri målsætningen om grøn vækst ved, at disse er samlet og ækvivalente. Således indfries de enkelte krav udelukkende ved indfrielse af nodalpunktet og dermed hele projektet. Dette skyldes, at nodalpunktet er et punkt, der kan samle en lang række af ækvivalente krav under sig. Samtidig anses populisme som værende til stede i en relativ høj grad, og dette kan være en måde at skabe en effektiv strategi på, da det tomme nodalpunkt kan samle støtte fra mange sider. Populismens styrke er samtidig også dens svaghed, dette består i relationen mellem det universelle og partikulære.

Endelig kan det konkluderes, at det universelle og partikulære etablerer gnidninger i organisationen, og disse gnidninger opstår, når det universelle søges partikulariseret, altså når det abstrakte bliver specifikt. Det konkluderes, at fællesskaberne kan samles under nodalpunktet, men har divergerende krav hertil. Fællesskaberne søger hver især at få netop deres krav prioriteret over andre, hvilket skaber konflikter. Dette skyldes, at hvert fællesskab ønsker at få deres partikulære krav til at udgøre selve hovedkravet. Såfremt et krav opprioriteres, kan der skabes en situation, hvor projektet om grøn vækst kolliderer, og dermed vil nodalpunktet ej længere være tomt, hvorfor det potentielt mister sin universelle appel. Således konkluderes, at der er en kamp mellem fællesskaberne i forhold til at udfylde nodalpunktet med krav, dette skaber en række institutionelle udfordringer for DI. Endelig kan problemfeltet generaliseres til andre organisationer, heraf kan der etableres flere potentielle løsninger.

LITTERATURLISTE

- Andersen, N. (1999). *Diskursive analysestrategier: Foucault, Koselleck, Laclau, Luhmann*. København: Nyt fra Samfundsvidenskaberne.
- Andersen, N. (2002). Polyfone organisationer. *Nordiske Organisasjonsstudier, (NOS)*, 4(2). (S. 25-51).
- Brunsson, N. (2007). *The Consequences of Decision-Making*. Oxford University Press.
- Christensen, L., Morsing, M., & Thyssen, O. (2013). CSR as Aspirational Talk. *Organization*, 20(3). (S. 372-393).
- Dansk Industri. (2019). *DI's 2030-plan - Sammen skaber vi grøn vækst*. <https://www.danskindustri.dk/politik-og-analyser/2030/> (01.05.2020).
- Dansk Industri. (2019A). *Efterlyses: Mod til forandring i byggeriet*. <https://www.danskindustri.dk/brancher/di-byg/nyhedsarkiv/nyheder/2019/7/efterlyses-mod-til-forandring-i-byggeriet/> (01.05.2020).
- Dansk Industri. (2019B). *Energien i samarbejde*. https://www.danskindustri.dk/globalassets/dokumenter-analyser-publikationer-mv/brancher-og-foreninger/di-branchefallesskaber/di-energi/publikationer/energi-i-samarbejde-2019_pjece.pdf (01.05.2020).
- Dansk Industri. (2019C). *Energien i samarbejde - DI Energi strategi 2020-2022*. <https://www.danskindustri.dk/globalassets/billedarkiv/univers-brancher-og-foreninger/brancher-og-foreninger/di-branchefallesskaber/di-energi/publikationer/dansk-industri-energi-strategi-2020-2022.pdf> (01.05.2020).
- Dansk Industri. (2019D). *Klimaloven kommer - DI Energi*. <https://www.danskindustri.dk/brancher/di-energi/nyhedsarkiv/nyheder/2019/10/klimaloven-kommer/> (01.05.2020).
- Dansk Industri. (2019E). *Uddannelse blandt energibeskæftigede - DI Energi*. <https://www.danskindustri.dk/brancher/di-energi/analysearkiv/brancheanalyser/2019/uddannelse-blandt-energibeskaftigede/> (01.05.2020).

- Dansk Industri. (2019F). *Grøn finanslov med tidsler og mangel på teknologi*.
<https://www.danskindustri.dk/brancher/di-digital/nyhedsarkiv/nyheder/2019/9/baredygtig-velfard-og-gron-omstilling-uden-teknologi-nappe/> (01.05.2020).
- Dansk Industri. (2019G). *Byg fremtiden på danske digitale løsninger*.
<https://www.danskindustri.dk/di-business/arkiv/ledere/2019/10/byg-fremtiden--pa-danske-digitale-losninger/> (01.05.2020).
- Dansk Industri. (2019H). *Bæredygtighed og digitalisering bør gå hånd i hånd*.
<https://www.danskindustri.dk/brancher/di-digital/nyhedsarkiv/nyheder/2019/6/Til-den-nye-regering-Baeredygtighed-og-digitalisering-bor-gaa-haand-i-haand/> (01.05.2020).
- Dansk Industri. (2019I). *Verdensmålene - en stadig vigtigere del af rådgivernes arbejde*.
<https://www.danskindustri.dk/globalassets/dokumenter-analyser-publikationer-mv/brancher-og-foreninger/di-branchefallesskaber/di-radgiverne/analyser/di-analyse---verdensmal-undersogelse.pdf/Download> (01.05.2020).
- Dansk Industri. (2019J). *Klima nu med partnerskab*.
<https://www.anpdm.com/newsletterweb/46405D457143415C4172484659/43465A417847415A437644425C4B71> (01.05.2020).
- Dansk Industri. (2019K). *Politisk debat om intelligent grøn transport*.
<https://www.danskindustri.dk/brancher/di-transport/nyhedsarkiv/nyheder/2019/politisk-debat-om-intelligent-gron-transport/> (01.05.2020).
- Dansk Industri. (2019L). *Om DI Transport*.
<https://www.danskindustri.dk/brancher/di-transport/om-di-transport/> (01.05.2020).
- Dansk Industri. (2019M). *Investér i infrastruktur, så vi kan blive grønne*.
<https://www.altinget.dk/transport/artikel/di-transport-invester-i-infrastruktur-saa-vi-kan-blive-groenne> (01.05.2020).
- Dansk Industri. (2019N). *Byggebranchen i dag – fokus på byggematerialer og bæredygtighed*.
<https://www.danskindustri.dk/brancher/di-byg/nyhedsarkiv/nyheder/2019/6/byggebranchen-i-dag--fokus-pa-byggematerialer-og-baredygtighed/> (01.05.2020).
- Dansk Industri. (2019O). *Vores branche kan gøre en forskel for klimaet*.
<https://www.anpdm.com/newsletterweb/46405047704845584B70464A59/43465A417847415A437644425C4B71> (01.05.2020).

- Dansk Industri. (2019P). *Gør verdensmål og krav om bæredygtighed til en del af offentlige udbud*.
<https://www.danskindustri.dk/di-business/arkiv/blogs/2019/10/di-gor-verdensmal-og-krav-om-baredygtighed-til-en-del-af-offentlige-udbud> (01.05.2020).
- Dansk Industri. (2019Q). *DI Transport ser frem til klimadrøftelser efter hæsblæsende år*.
<https://www.danskindustri.dk/brancher/di-transport/nyhedsarkiv/nyheder/2019/di-transport-ser-frem-til-klimadrøftelser-efter-hasblasende-ar/> (01.05.2020).
- Dansk Industri. (2019R). *Massive investeringer skal til for at gøre sort transport grøn*.
<https://www.danskindustri.dk/di-business/arkiv/nyheder/2020/1/vi-skifter-ikke-bare-1.600-lastbiler-ud/> (01.05.2020).
- Dansk Industri. (2019S). *Aftale om midler til udvikling af grønt byggeri*.
<https://www.danskindustri.dk/brancher/di-byg/nyhedsarkiv/nyheder/2019/5/aftale-om-midler-til-gront-byggeri/> (01.05.2020).
- Dansk Industri. (2019T). *Digitalisering er en del af svaret for en ny regering*.
<https://www.danskindustri.dk/brancher/di-digital/nyhedsarkiv/nyheder/2019/6/digitalisering-er-en-del-af-svaret-for-en-ny-regering/> (01.05.2020).
- Dansk Industri. (2019U). *Politisk Debat Om Intelligent Grøn Transport*.
<https://www.danskindustri.dk/brancher/di-transport/nyhedsarkiv/nyheder/2019/politisk-debat-om-intelligent-gron-transport/> (01.05.2020).
- Dansk Industri. (2020A). *DI's medlemmer*.
<https://www.danskindustri.dk/om-di/hvad-er-di/dis-medlemmer/> (01.05.2020).
- Dansk Industri. (2020B). *Hvad er DI*.
<https://www.danskindustri.dk/om-di/hvad-er-di/> (01.05.2020).
- Dansk Industri. (2020C). *Dansk Byggeri og DI arbejder for sammenlægning*.
<https://www.danskindustri.dk/om-di/kontakt-os/presse/arkiv/pressemeddelelser/2020/2/dansk-byggeri-og-di-arbejder-for-sammenlagning/> (01.05.2020).
- Dansk Industri. (U.Å). *Om DI Byg*.
<https://www.danskindustri.dk/brancher/di-byg/om-di-byg/> (01.05.2020).

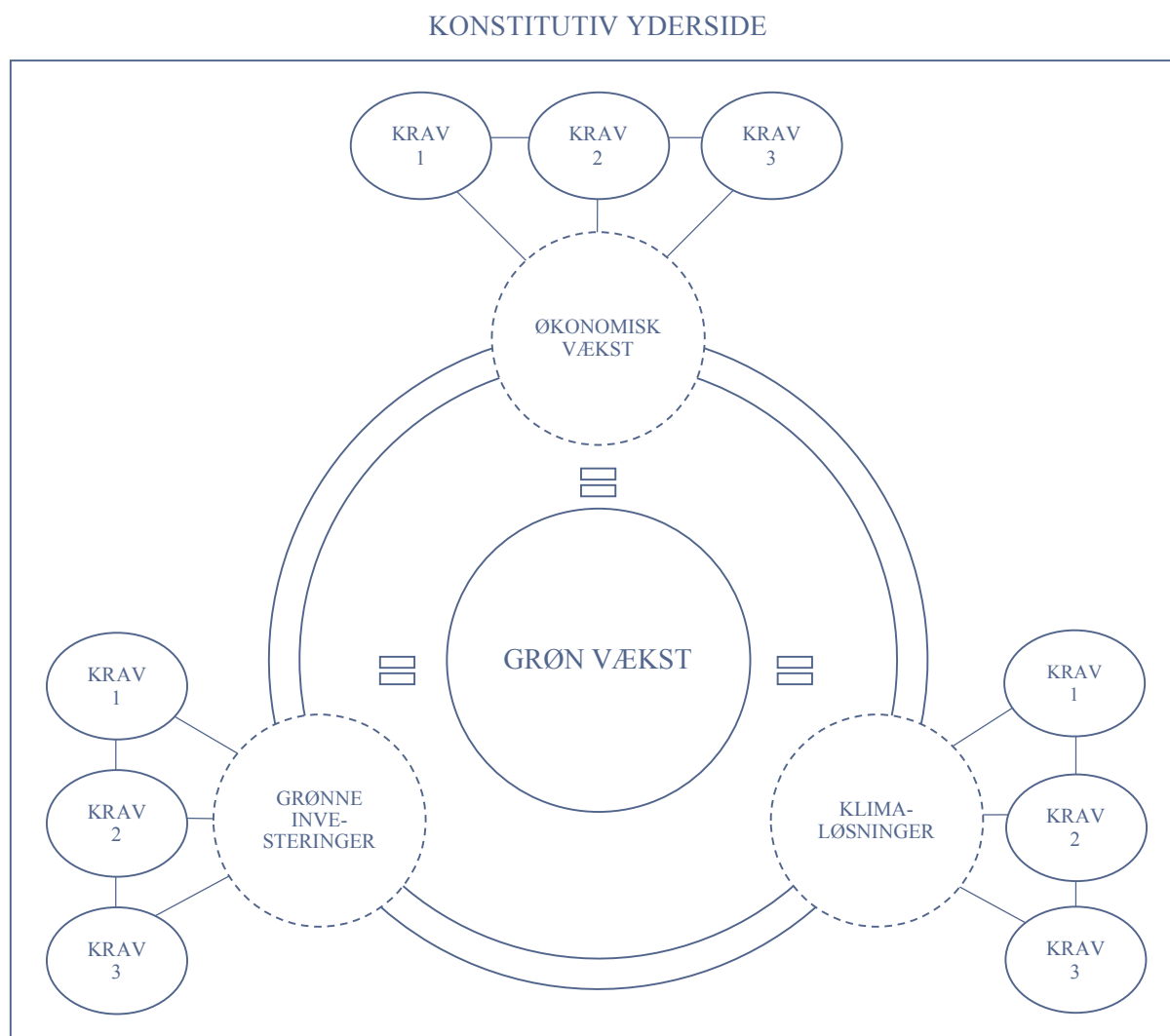
- Den Store Danske. (2020). *Dansk Industri* | Gyldendal.
http://denstoredanske.dk/Erhverv,_karriere_og_ledelse/Erhvervsliv/Brancheorganisationer/Dansk_Industri (01.05.2020).
- Egholm, L. (2014). *Videnskabsteori: Perspektiver på organisationer og samfund*.
 København: Hans Reitzels Forlag.
- Esbensen, M. (2007). *Public affairs - Lobbyisme i Praksis*.
 København: Information.
- Esmark, A., Laustsen, C., & Andersen, N. (2005). *Poststrukturalistiske analysestrategier*.
 Frederiksberg: Roskilde Universitetsforlag.
- Guéguen, D. (2007). *European lobbying*.
 Brussels: Europolitics.
- Hansen, A. (2003). Diskursteori: konstruktivisme og negativitet.
 I Hansen, A., & Sehested K. (2003). *Konstruktive bidrag: om teori og metode i konstruktivistisk videnskab*. Roskilde Universitetsforlag. (S. 35-65).
- Hansen, A. (2005). Postmarxistisk hegemonianalyse - Laclaus diskursteori i analysestrategisk lys.
 I Anders, E., Lausten., C., & Andersen, N. (2005). *Poststrukturalistiske analysestrategier*.
 Roskilde Universitetsforlag. (S. 177-197).
- Hansen, A. (2013). Diskursteori i et videnskabsteoretisk perspektiv.
 I Fuglsang, L., Olsen, P., & Rasborg, K. (2013). *Videnskabsteori i samfundsvidenskaberne: På tværs af fagkulturer og paradigmer*. Samfundslitteratur. (S. 439-466).
- Hansen, A. (2017A). Folket eksisterer ikke – derfor har vi populisme. Om Laclaus populismeteor. *Politik*, 20(4). (S. 10-28).
- Hansen, A. (2017B). Laclau og Mouffes diskursteori.
 I Järvinen, M., & Mik-Meyer N. (2017). *Kvalitativ analyse: syv traditioner*.
 Hans Reitzels Forlag. (S. 343-365).
- Hernes, T. (2005). Four ideal-type organizational responses to new public management reforms and some consequences. *International Review of Administrative Sciences*, 71(1). (S. 5-17).
- Howarth, D. (2005). *Diskurs – en introduktion*.
 København: Hans Reitzels forlag.

- Husted, E., & Hansen, A. (2017). The Alternative to Occupy? Radical Politics between Protest and Parliament. *TripleC: Communication, Capitalism & Critique*, 15(2). (S. 459-477).
- Kehlet, M. (2018). *Industrigiganter vender DI ryggen: Danner helt ny interesseorganisation*. <https://jyllands-posten.dk/premium/erhverv/ECE10414568/industrigiganter-vender-di-ryggen-danner-helt-ny-interesseorganisation/> (01.05.2020).
- Kristensen, C., & Hussain, M. (2016). *Metoder i samfundsvidenskaberne*. Frederiksberg: Samfundslitteratur.
- Kristiansen, S., & Krogstrup, H. (1999). Deltagende observation. Introduktion til en forskningsmetodik. I Justesen, L., & Mik-Meyer, N. (2010). *Kvalitative metoder i organisations- og ledelsesstudier*. København: Hans Reitzels Forlag.
- Laclau, E. (1990). *New reflections on the revolution of our time*. London: Verso.
- Laclau, E. (1994). Why do empty signifiers matter to politics? I Weeks, J. (1994). *The lesser evil and the greater good*. London: Rivers Oram Press. (S. 167-178).
- Laclau, E. (1997). The death and resurrection of the theory of ideology. *MLN*, 112(3). (S. 297-321).
- Laclau, E. (2001). Democracy and the Question of Power. *Constellations*, 8(1). (S. 3-14).
- Laclau, E. (2005). *On populist reason*. London: Verso.
- Laclau, E. (2006). Why Constructing a People Is the Main Task of Radical Politics. *Critical Inquiry*, 32(4). (S. 646-680).
- Laclau, E. (2007). *Emancipation(S)*. London: Verso.
- Laclau, E., & Mouffe, C. (1985). *Hegemony and socialist strategy: Towards a radical democratic politics*. London: Verso Books.
- Laclau, E., & Mouffe, C. (2002). *Det radikale demokrati. Diskursteoriens politiske perspektiv*. Roskilde Universitetsforlag.

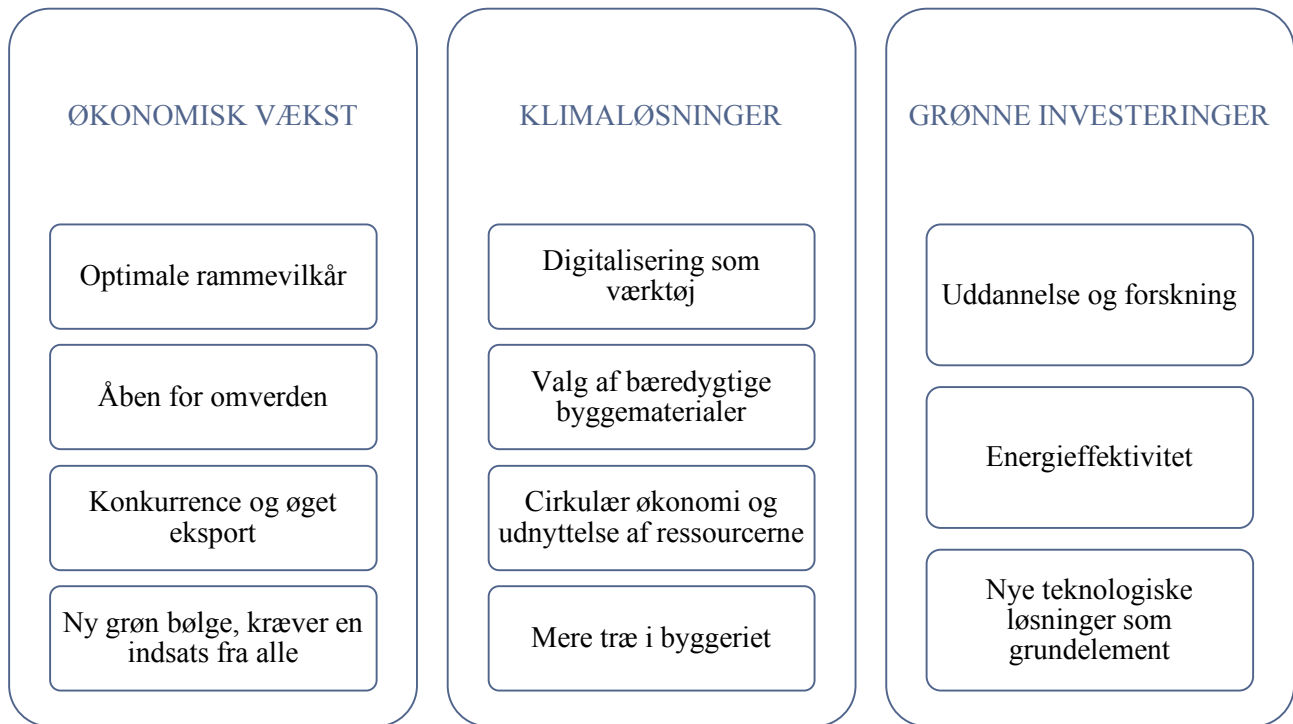
- Mouffe, C. (2018). *For a left populism*.
London: Verso.
- Mounk, Y. (2018). *The people vs. democracy: Why our freedom is in danger and how to save it*.
Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Nørklit, O., Overgaard, B., Klitgaard, K., & Liborius, T. (2019).
DI og Dansk Byggeri til region: Der findes ingen snupagsløsning for råstofindvindingen.
<https://www.altinget.dk/forsyning/artikel/di-og-dansk-byggeri-til-region-der-findes-intet-quickfix-af-raastofindvindingen> (01.05.2020).
- Phillips, J., & Jørgensen, M. (1999). *Diskursanalyse som teori og metode*.
Roskilde Universitetsforlag.
- Schmitt, C. (2002). *Det politiskes begreb*.
København: Hans Reitzels forlag.
- Stavrakakis, Y. (2000). On the Emergences of Green Ideology: The Dislocation Factor in Green Politics. I Howarth, D., Norval, A., & Stavrakakis, Y. (2000). *Discourse Theory and Political Analysis: Identities, Hegemonies and Social Change*. Manchester University Press.
- Svane, M. (2019). *Fremtidens mobilitet er grøn*.
<https://www.businessinsights.dk/transport-logistik/fremtidens-mobilitet-er-groen/>
(01.05.2020).
- Torring, J. (1999). *New theories of discourse: Laclau, Mouffe and Zizek*.
Oxford: Blackwell Publishing.
- Transportmagasinet. (2019). *Løft investeringer med mindst 2 mia. om året*.
https://www.transportmagasinet.dk/article/view/667913/loft_investeringer_med_mindst_2_mia_om_aet?ref=rss (01.05.2020).
- Weick, K. (1976). Educational Organizations as Loosely Coupled Systems.
Administrative Science Quarterly, 21(1). (S. 1-19).

BILAG

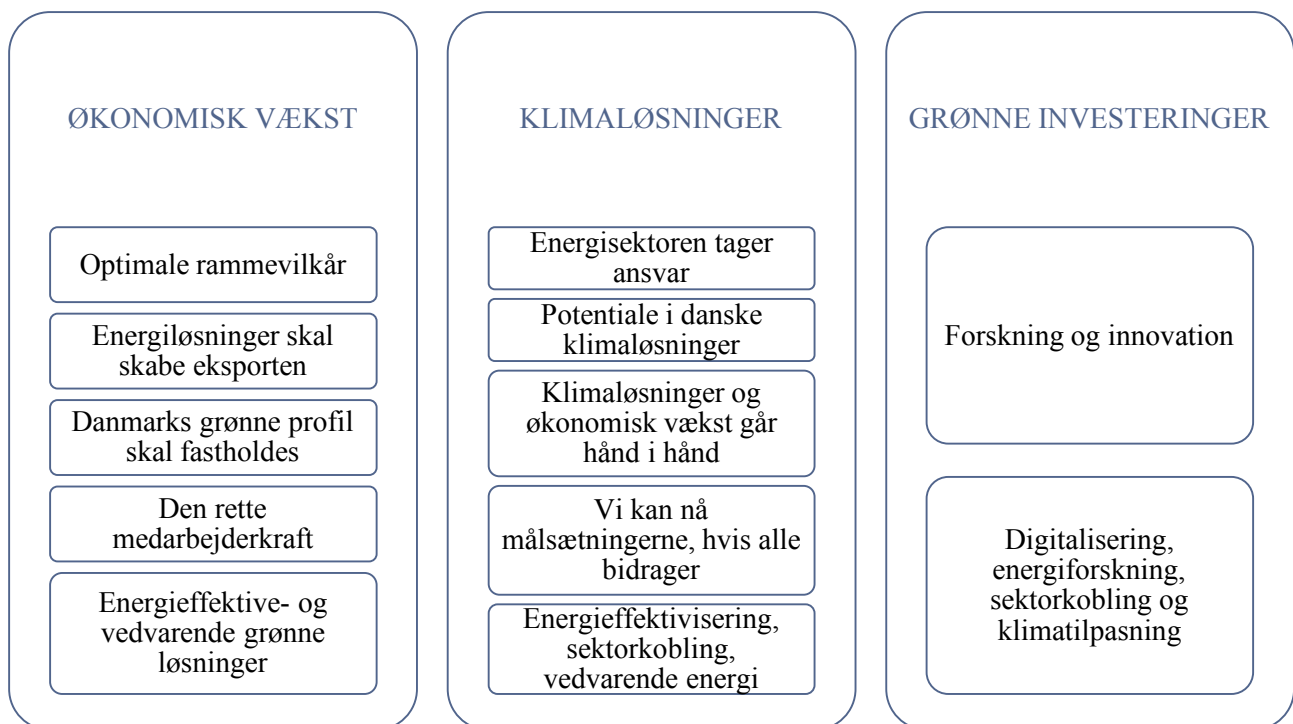
A) FORSIMPLET ÆKVIVALENSKÆDE AF DISKURSEN OM GRØN VÆKST

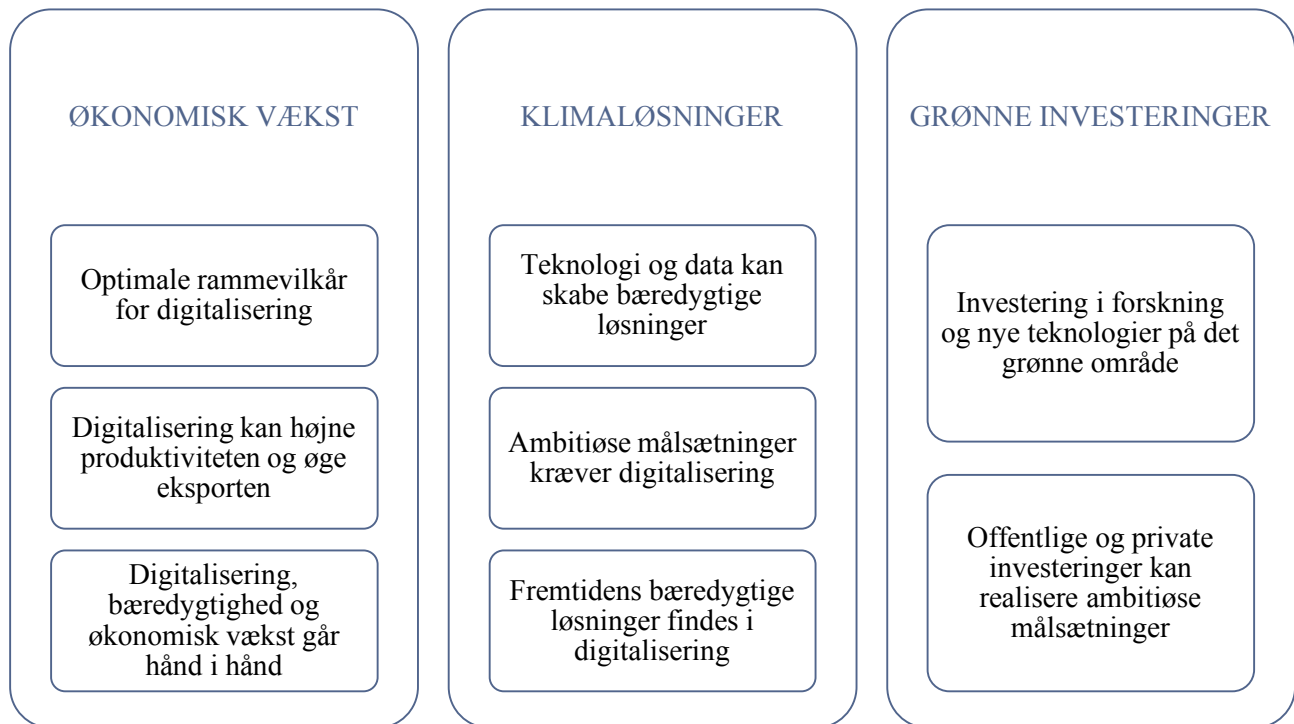
B) OVERSIGT OVER KRAV TIL DISKURSEN – DI BYG

C) OVERSIGT OVER KRAV TIL DISKURSEN – DI ENERGI

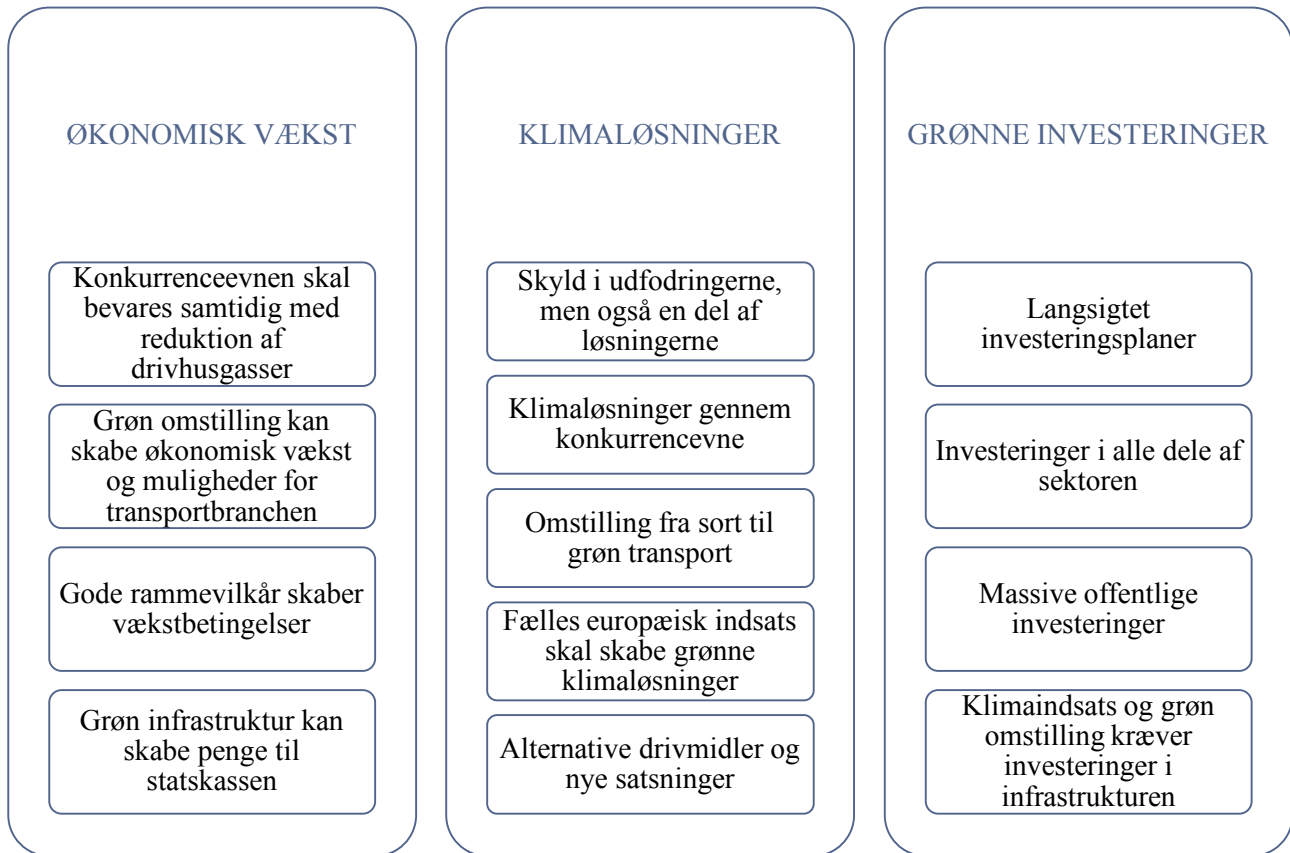
D) OVERSIGT OVER KRAV TIL DISKURSEN – DI DIGITAL

E) OVERSIGT OVER KRAV TIL DISKURSEN – DI RÅDGIVERNE

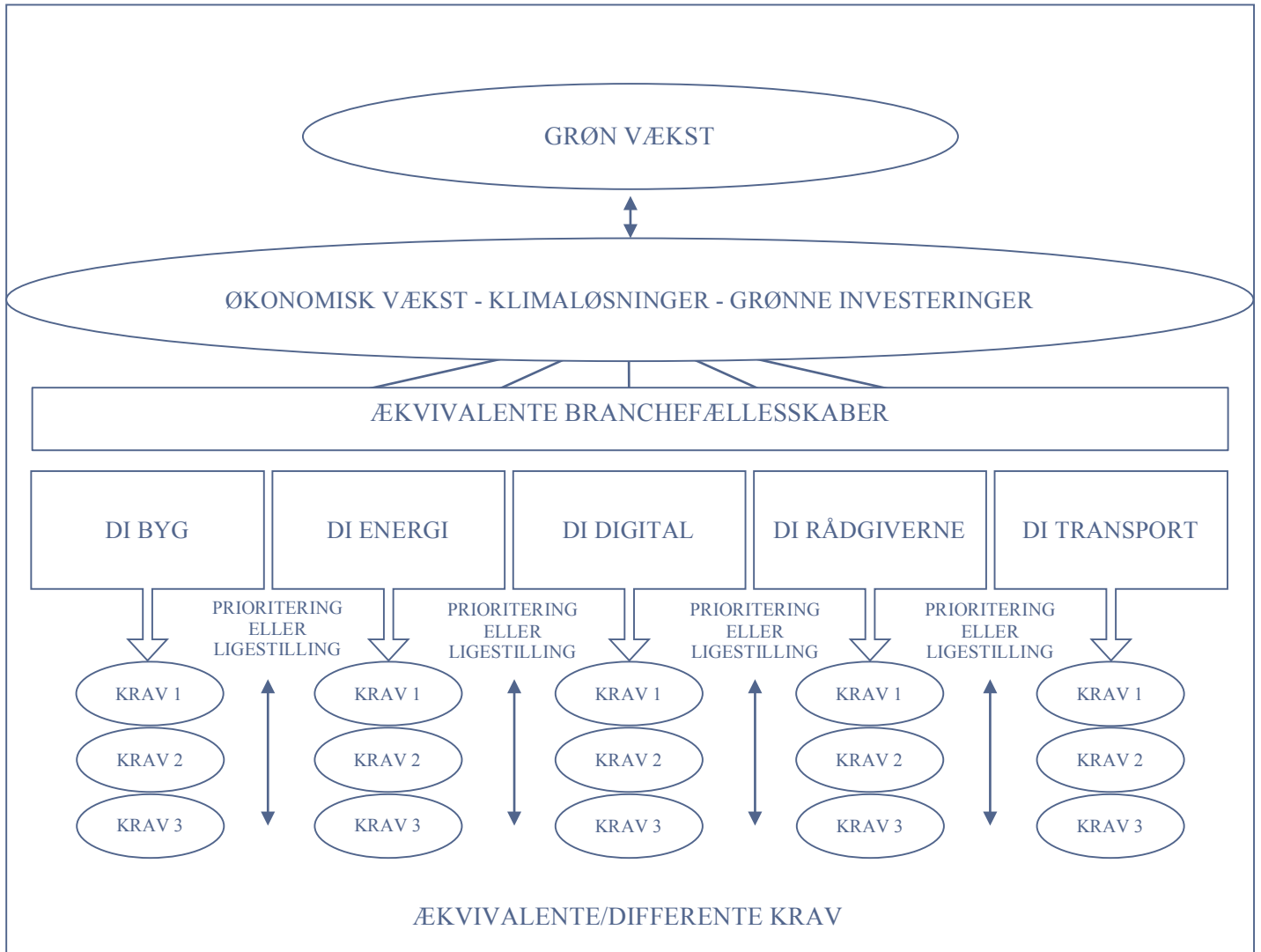

F) OVERSIGT OVER KRAV TIL DISKURSEN – DI TRANSPORT

G) ILLUSTRATIV OVERSIGT OVER ANDEN ANALYSEDEL

KONSTITUTIV YDERSIDE

CBS

**COPENHAGEN
BUSINESS SCHOOL**
HANDELSHØJSKOLEN